

Szczęśliwego Nowego Roku

Z okazji nadchodzącego Nowego Roku
pragniemy życzyć Wam niezapomnianych chwil,
pełnych sukcesów i spełnienia marzeń.
Niech każdy dzień będzie dla Was inspiracją
do odkrywania nowych horyzontów, a wspólne czytanie naszej
Gazety dostarcza ciekawostek i pozytywnych emocji.

Życzy
Redakcja oraz Zarząd Spółki:
Andrzej Senkowski i Maciej Matera

2024

SPORT CODZIENNE

**LISOWSKA: WARTO
BYŁO TAK CIERPIEĆ** \25

**WIELKIE FIRMY
MAJĄ KŁOPOTY** \26

**W SOBOTĘ W URANII
POLECĄ SKRY** \28

ISSN 0137-9127

9 770137 912057

**SZKODLIWA ENERGIA
TYLKO Z DOWODEM** \3

**Q*, CZYLI DOKĄD NAS
PROWADZI AI?** \5

**RACHUNEK
JAK GROM Z NIEBA** \7

**PIĘCIU BRACI,
DWA NARODY** \19

W DZISIEJSZYM
WYDANIU ZNAJDZIECIE

**SPECJALNY
DODATEK**

**#FundUsze
NaZmiany**

Fundusze Europejskie

MEDIA PUBLICZNE W STANIE LIKWIDACJI. BĘDZIE SPOTKANIE U PREZYDENTA

Na piątek (29 grudnia) prezydent Andrzej Duda zaprosił do Pałacu Prezydenckiego członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji; o spotkanie wnioskował szef Rady Maciej Świrski - potwierdziła w rozmowie z PAP szefowa Kancelarii Prezydenta Grażyna Ignaczak-Bandych.

Prezydent RP Andrzej Duda

W ubiegły wtorek (19 grudnia) Sejm podjął uchwałę w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej, wzywającej Skarb Państwa do działań naprawczych. Dzień później resort kultury poinformował, że minister kultury i dziedzictwa narodowego Bartłomiej

Sienkiewicz, jako organ wykonujący uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa, działając na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych odwołał 19 grudnia dotychczasowych prezesów Zarządów Telewizji Polskiej S.A., Polskiego Radia S.A. i Polskiej Agencji Prasowej S.A. i Rady Nadzorcze. Minister powołał nowe Rady Nadzorcze ww. Spółek, które powołały nowe Zarządy Spółek.

Decyzja szefa MKiDN spotkała się z krytyką ze strony polityków PiS; także prezydent Andrzej Duda stwierdził, że doszło do naruszenia Konstytucji. W sobotę (23 grudnia) prezydent Andrzej Duda zawetował ustawę o budżetową na rok 2024. W uzasadnieniu wyjaśnił, że nie zgadza się na przeznaczenie zapisanych w ustawie 3 mld zł na „nielegalnie przejęte media publiczne”. Z kolei minister kultury i dziedzictwa narodowego Bartłomiej Sienkiewicz poinformował w środę (27 grudnia), że w związku z decyzją prezydenta o wstrzymaniu finansowania mediów publicznych zdecydował o postawieniu w stan likwidacji spółek TVP, PR i PAP. Stan likwidacji może być cofnięty w dowolnym momencie przez właściciela – podano w komunikacie MKiDN.

ŹRÓDŁO: PAP

Finansowanie nadawców publicznych w Europie

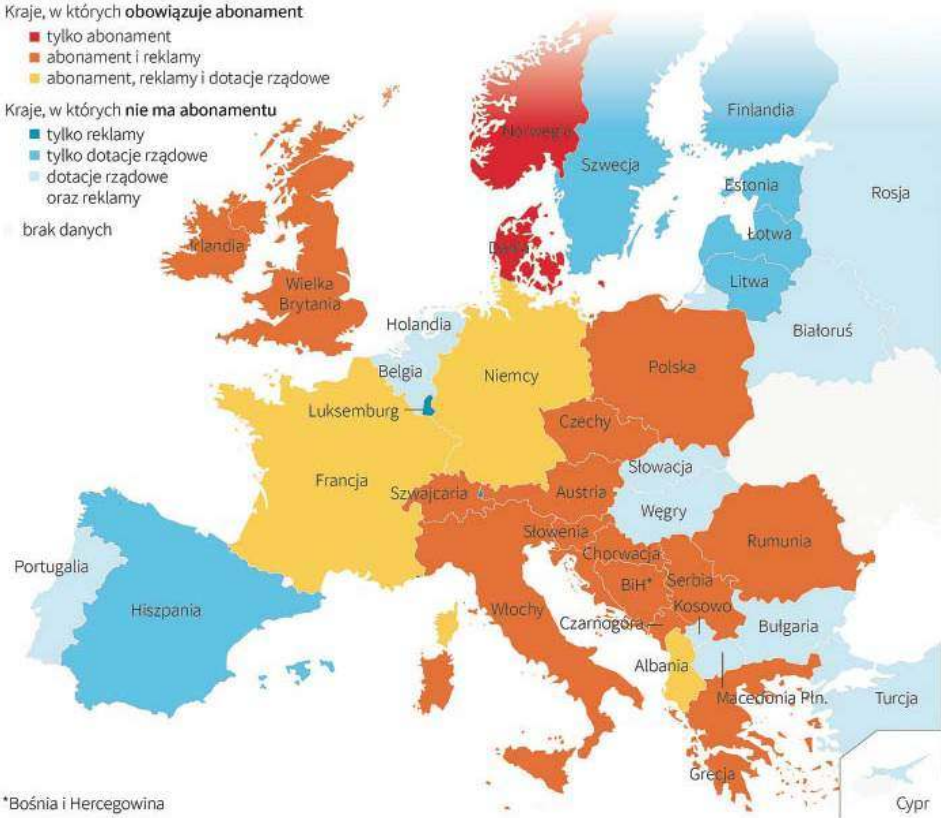
ABONAMENT RADIOWO-TELEWIZYJNY W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH

Kraje, w których obowiązuje abonament

- tylko abonament
- abonament i reklamy
- abonament, reklamy i dotacje rządowe

Kraje, w których nie ma abonamentu

- tylko reklamy
- tylko dotacje rządowe
- dotacje rządowe oraz reklamy
- brak danych

*Bośnia i Hercegowina

Źródło: Europejska Unia Nadawców, najnowsze dostępne dane

PAP

DO WZIĘCIA JEST BLISKO 500 MLN ZŁ

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego podpisał w czwartek z przedstawicielami Banku Gospodarstwa Krajowego umowę na finansowanie projektów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. Do wzięcia jest blisko 500 mln zł. Marszałek województwa warmińsko-mazurskiego Marcin Kuchciński poinformował, że jest to umowa o najwyższej wartości w historii wdrażania środków europejskich w tym regionie. Wynosi ona prawie 500 mln zł. Blisko 70 mln z tej puli są to pieniądze przekazane przez Ministerstwo Polityki Regionalnej jako środki

zwrócone przez wcześniej-szych beneficjentów programów. Pieniądze te powtórnie trafią na rynek. Wkład Unii Europejskiej to 425 mln zł. „Cała pula blisko 500 mln zł trafi do BGK, który w imieniu samorządu województwa będzie następnie wyłaniał swoich partnerów operujących tymi środkami na rynku” - powiedział Kuchciński i dodał, że o pieniądze te mniej więcej w połowie przyszłego roku, będą się mogły starać małe i średnie firmy, właściciele budynków użyteczności publicznej i - po raz pierwszy w historii - jednostki samorządu terytorialnego. Wicemarszałek Miron Sycz doprecyzował, że dofinanso-

wane będą mogły być cztery rodzaje projektów: transformacja cyfrowa MŚP, rozwój przedsiębiorczości, efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii. „Beneficjenci otrzymają pożyczki, z których część będzie mogła ulec częściowemu umorzeniu” - powiedział Miron Sycz. Pozostałe pożyczki mają być oprocentowane w sposób preferencyjny do pożyczek odstępnych na rynku. Po podpisaniu umowy z samorządem województwa BGK ogłosi teraz przetarg na regionalnych operatorów pieniędzy. Fizycznie beneficjenci mają otrzymać pierwsze wypłaty w połowie 2024 roku.

ŹRÓDŁO: PAP

OTRZYMALIŚMY CZĘŚĆ ŚRODKÓW Z KPO

Do Polski właśnie wpłynęło 5 mld euro z programu RePowerEU będącego częścią KPO — poinformowała w czwartek minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Natęcz. W połowie grudnia 2023 roku minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Natęcz zapowiadała, że jeszcze w tym miesiącu wpłynęły zaliczka z planu RePowerEU w wysokości ponad 5 mld euro, która była negocjowana przez urzędników i polityków PiS. Środki te zostaną przeznaczone na transformację energetyczną. „Z radością informuję, że do Polski właśnie wpłynęło 5 mld euro z programu RePowerEU będącego częścią KPO. To pie-

Freepik.com

niądze na tanią zieloną energię dla polskich obywateli” — napisała na platformie X minister Katarzyna Pełczyńska-Natęcz. Krajowy Plan Odbudowy (KPO) to program, z którego Polska ma otrzymać 59,82 mld euro (261,4 mld zł), w tym 25,3 mld euro (110,4 mld zł) w postaci dotacji i 34,5 mld euro (151 mld zł) w formie preferencyjnych pożyczek. Większość tych środków będzie inwestowana w formie instrumentów finansowych, co

PIERWSZY EUROPEJSKI PRZELEW JUŻ NA KONCIE PAŃSTWA POLSKIEGO! PONAD 20 MILIARDÓW PLN! ZAŁATWIONE, TAK JAK OBIECAŁEM - NAPISAŁ NA PLATFORMIE X SZEF RZĄDU DONALD TUSK.

umożliwi realizację projektów po 2026 roku, nawet przez kolejne 30 lat.

ŹRÓDŁO: PAP

ADA ROMANOWSKA
a.romanowska@
gazetaolsztynska.pl

Do olsztyńskiego szpitala dziecięcego rocznie zgłasza się kilkunastu pacjentów po wypiciu energetyków. Gdy młodzi ludzie przychodzą do lekarza, przyznają, że wypili takie napoje.

— Są pobudzeni, mają szybsze bicie serca, wyższe ciśnienie i skarżą się na drżenie kończyn — mówi Agnieszka Deniziak ze szpitala dziecięcego w Olsztynie. — Po wypiciu napoju, który jest dozwolony w sprzedaży, nie powinno się potrzebować pomocy lekarza.

W Polsce sprzedaje się 110 mln litrów napojów energetyzujących rocznie. Z tego blisko 10 mln litrów wypijają dzieci i młodzież. Ich sprzedaż szczególnie wzrosła w czasie pandemii — szacuje się, że nawet o miliard złotych. U nas napoje energetyzujące nazywane są „energetykami”, a przecież są one słabym źródłem energii. W języku angielskim na napoje energetyzujące używa się określeń stymulant drink czy energy drink. Skierowane są do osób dorosłych i mają na celu zmniejszenie uczucia zmęczenia, poprawę samopoczucia i wydolności organizmu. Tyczy się to głównie osób pełniących nocne dyżury, kierowców pokonujących długie trasy bez żadnego odpoczynku oraz dorosłych lub studentów, którzy muszą opanować dużą partię materiału w krótkim czasie. Dzieci piją je, bo w sklepach są na wyciągnięcie ręki. Przyciągają wzrok kolorowymi puszkami.

Puszka tygodniowo

Na podstawie danych opublikowanych przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) dzieci w wieku 3-10 lat wypijają średnio 0,49 l energetyka tygodniowo. Starsze dzieci, uczniowie podstawówki, deklarują, że wypijają jedną puszkę tygodniowo (56 proc.), co czwarte dziecko przyznaje, że wypija dwie puszkę, a 7 proc. twierdzi, że nawet cztery tygodniowo. U młodzieży te wartości są znacznie wyższe — 67 proc. nastolatków (12-20 lat) spożywa napoje energetyzujące, w tym 16 proc. dość często.

W 2024 roku
wchodzi zakaz
sprzedaży
energetyków
niepełnoletnim

SZKODLIWA ENERGIA TYLKO Z DOWODEM

NIE TYLKO ALKOHOL I PAPIEROSY, ALE RÓWNIEŻ I NAPOJE ENERGETYCZNE BĘDĄ ZAREZERWOWANE WYŁĄCZNIE DLA DOROSŁYCH. 1 STYCZNIA 2024 ROKU W ŻYCIU WCHODZĄ PRZEPISY ZAKAZUJĄCE SPRZEDAŻY NAPOJÓW ENERGETYCZNYCH OSOBOM, KTÓRE NIE UKOŃCZYŁY 18. ROKU ŻYCIA.

Dziewczynki sięgają po energetyki, by tłumić apetyt, a chłopcy by poprawić wyniki sportowe. Nastolatki piją je głównie podczas imprez, przed egzaminami oraz w trakcie spotkań z przyjaciółmi i rodziną. Po napoje sięgają głównie dla smaku, z powodu spadku energii, czy z ciekawości. Często nie mają pojęcia, jaki to ma wpływ na ich zdrowie. Liczy się pobudzenie i to, że „wszyscy piją”.

Zakaz od stycznia

Teraz to się zmienia. Zenergetykami będzie więc tak samo jak z alkoholem i papierosami. Od nowego roku tylko osoby pełnoletnie będą mogły kupować napoje energetyczne. Mają zniknąć ze sklepików szkolnych. Teraz automat z energetykami będzie mógł stać tylko w szkołach dla dorosłych, jednostkach systemu szkolnictwa wyższego czy siedzibach przedsiębiorstw innych niż jednostki systemu oświaty.

— Składniki zawarte w napojach energetycznych mogą mieć bardzo szkodliwy wpływ na zdro-

wie dzieci. Kofeina stanowi podstawowy składnik tych napojów, nie jest przy tym zalecana w dziecięcych, gdyż ma działanie psychoaktywne. Wzrost jej spożycia przez dzieci może powodować zmiany nastroju, rozdrażnienie, niepokój, a spożycie dużych ilości (5 mg/kg masy ciała/dobę) powoduje wzrost ciśnienia tętniczego krwi. Ponadto kofeina negatywnie wpływa na gospodarkę wapniową, co może powodować zaburzenia w procesie tworzenia kości. Duże spożycie kofeiny może również wpływać na długość i jakość snu dzieci — zauważa dr inż. Bożena Wajszczyk z Narodowego Centrum Edukacji Żywnościowej. — Grupą szczególnego ryzyka są dzieci z cukrzycą, chorobami sercowo-naczyniowymi, chorobami nerek, wątroby, nadczynnością tarczycy oraz niestabilne emocjonalnie.

— Nadużywanie napojów energetycznych może łączyć się ze szkodliwymi skutkami psychologicznymi — dodaje w rozmowie z PAP dr hab.

Paweł Krukow z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. — Osoby pod wpływem napojów energetycznych są dużo bardziej impulsywne i podatne na wpływ grupy niż osoby, które nie piły energetyków. A kiedy odstawia te środki, mają dużo gorszy nastrój, który czasem sięga prawie epizodu depresyjnego. Widać więc, że nadużywanie takich substancji — nie chodzi o picie raz na miesiąc, tylko codziennie albo 2-3 razy w tygodniu — prawie że spełnia kryteria uzależnienia. Bo jeżeli młode osoby piją dużo energetyków, to jest to uzależniające. Podatność mózgu nastolatka na potencjalnie zagrażające, uzależniające czynniki jest dużo większa niż u osoby, u której układ nerwowy jest już ukształtowany. Nie zalecamy przecież 15-latkowi picia 2-3 espresso dziennie. A puszka popularnego napoju energetycznego zawiera tyle kofeiny, co dwie filiżanki mocnej czarnej kawy Plus zwykle mnóstwo cukru i inne składniki, których w kawie nie ma.

— Celem ustawy jest wprowadzenie całkowite-

go zakazu sprzedaży napojów z dodatkiem tauryny i kofeiny osobom poniżej 18. roku życia oraz zakazu sprzedaży takich napojów na terenie szkół i innych jednostek oświatowych, a także w automatach. Ustawa nakłada na producentów lub importerów napoju z dodatkiem kofeiny bądź tauryny obowiązek oznaczenia opakowania jednostkowego wyrobu widoczną, czytelną oraz umieszczoną w sposób nieusuwalny i trwały informacją o treści „Napój energetyzujący” lub „Napój energetyczny” — czytamy w uzasadnieniu ustawy.

Zakazane drinki

Za złamanie zakazów będą kary. Osoba, która sprzeda napój energetyczny osobie poniżej 18. roku życia, może zostać ukarana grzywną do 2 tys. zł. Producentom i importerom, którzy nie dopełnią obowiązku oznaczania napojów, grozi kara grzywny do 200 tys. zł, a nawet kara ograniczenia wolności.

W Stanach Zjednoczonych energy drinki są zakazane do 21. roku życia. Dania i Norwegia w ogóle zabroniły ich sprzedaży. W Wielkiej Brytanii i Niemczech ograniczenie w sprzedaży obowiązuje do 16. roku życia, a na Litwie i Łotwie do 18. roku życia.

Będą kombinować?

Jeszcze przed wejściem w życie nowych przepisów pojawiły się pomysły na ich obejście. Wynika to z nieoczywistej definicji napoju energetycznego. Czym jest energetyk? Przepisy mają dotyczyć tylko tych napojów, w których zawartość kofeiny lub tauryny jest równa, lub przekracza 150 mg na jeden litr, o ile składnik ten nie występuje naturalnie. To sprawiło, że pojawił się pomysł obniżenia zawartości tych substancji. Dzięki temu producent będzie mógł (przynajmniej teoretycznie) obejść zakaz i dalej oferować te produkty osobom poniżej 18 roku życia. W takiej sytuacji napój spełniałby warunki produktu niezaliczającego się do grupy obwarowanej nowymi przepisami. Czas pokaże, czy rzeczywiście podjęte zostaną próby wyminięcia przepisów.

Pierwszy napój energetyzujący został wyprodukowany w Japonii w latach 60 XX wieku i był sprzedawany pod nazwą „Lipovitan”, zawierał on 2-3 g tauryny i 300 mg argininy. Natomiast w Polsce po raz pierwszy napoje tego typu pojawiły się później, blisko lat 90. Dzisiaj dostęp do nich jest niewiarygodnie łatwy, można je znaleźć niemalże w każdym sklepie spożywczym, a także na stacjach benzynowych.

REKLAMA

== ZŁOTE PRZEBÓJE ==

ŚLĄSK

SOLIŚCI - CHÓR - ORKIESTRA

Dyrekcja: Zbigniew Cierniak

03 II
godz. 19.00

OLSZTYN

**FILHARMONIA
WARMIŃSKO-MAZURSKA**

kup bilecik

eBilet.pl

bil@tyna.pl

24 bilety

**ANDRZEJ
MIELNICKI**
a.mielnicki@
gazetaolszynska.pl

Tragedia w Międzyzdrojach, gdzie kierowca audi, który był pod wpływem narkotyków i dopalaczy, zabił trzy osoby poruszyła całą Polskę, wywołując dyskusję o karach dla sprawców takich zdarzeń.

Jak dokładnie doszło do tragedii, to ustalają śledczy. W sieci pojawiło się kilkunastosekundowe nagranie z monitoringu, które przedstawia „moment” wypadku na ul. Dąbrówki w Międzyzdrojach. Na niewyraźnym filmie widać, jak jadące szybko auto wpada na idących ludzi. Ci nie mieli żadnych szans w starciu z rozpędzonym samochodem. Życie straciły trzy osoby: 44-letni mężczyzna, 43-letnia kobieta oraz ich 7-letni syn. Przeżyła tylko dwunastoletnia dziewczynka, córka zmarłej pary.

Sprawca uciekł z miejsca wypadku, ale po dwóch godzinach został zatrzymany przez policję. Usłyszał zarzut spowodowania wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym, znajdując się pod wpływem środków odurzających, ucieczkę z miejsca zdarzenia oraz zarzut kierowania pojazdem pod wpływem środków odurzających. Mężczyzna odmówił składania wyjaśnień. Decyzją sądu trafił do aresztu na trzy miesiące.

Potrącił i odjechał

Podobny los czeka zapewne 41-letniego mieszkańca powiatu ostródzkiego, który na drodze serwisowej S7 na wysokości Piławek potrącił pieszego i odjechał z miejsca wypadku.

Do wypadku doszło w pierwszy dzień świąt wieczorem, a policję w Ostródzie o potrąconym pieszym powiadomiły postronne osoby. Mimo re-

animacji mężczyzny nie udało się uratować. Następnego dnia ustalono, że zmarłym jest 37-letni mieszkaniec gminy Zalewo. Policja wszczęła poszukiwania kierowcy, który — jak wytypowano — mógł poruszać się skodą roomster lub fabią. Wśród został zatrzymany.

— To 41-letni mieszkaniec powiatu ostródzkiego — poinformował podkom. Michał Przybyłek z KPP w Ostródzie.

— USŁYSZAŁ DWA ZARZUTY: NIEUMYŚLNego SPOWODOWANIA WYPADKU DROGOWEGO ZE SKUTKIEM ŚMIERTELNYM ORAZ NIEUDZIELENIA POMOCY OSOBIE ZNAJDUJĄCEJ SIĘ W POŁOŻENIU GROŻĄCYM BEZPOŚREDNIM NIEBEZPIECZEŃSTWEM UTRATY ŻYCIA. PRZYZNAŁ SIĘ DO TYCH ZARZUTÓW.

Kierowca twierdzi, że w chwili wypadku był trzeźwy. Dlaczego więc uciekał, to wyjaśnił w swoich zeznaniach, ale policja nie podaje szczegółów z uwagi na prowadzone postępowanie.

Co grozi kierowcy? — Od 5 do 20 lat pozbawienia wolności — powiedział podkom. Przybyłek, dodając, że akta sprawy zostały przekazane do prokuratury z wnioskiem o zastosowanie wobec 41-latkę środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Kierowca skody zrobił to co najgorsze, bo potrącił człowieka i uciekł. W świetle prawa ucieczka traktowana jest teraz tak jak kierowanie po spożyciu alkoholu.

Tragedia za tragedią

Tragedia w Międzyzdrojach to nie pierwszy wypadek, gdzie kierowca był pod wpływem narkotyków. Przypomnijmy choćby zdarzenie z odda-

Tragedie takie, jak ta w Międzyzdrojach, każą zastanowić się, czy nie kwalifikować tych zdarzeń już jako zabójstwo drogowe

ZERO LITOŚCI DLA PIRATÓW

DO 20 LAT WIĘZIENIA GROZI KIEROWCY, KTÓRY W PIŁAWKACH W PIERWSZY DZIEŃ ŚWIAT POTRĄCIŁ PRZECHODNIA I UCIEKŁ. TYLEŻ SAMO GROZI KIEROWCY, KTÓRY MIĘDZYDZROJACH W SOBOTĘ PRZED WIGILIĄ, BĘDĄC POD WPŁYWEM NARKOTYKÓW I DOPALACZY, ZABIŁ TRZY OSOBY...

lonego od Międzyzdrojów o niespełna 40 km Kamienia Pomorskiego. 1 stycznia 2014 r. kierowca bmw wjechał autem w grupę osób, zabijając sześć z nich. Kierowca był pijany i pod wpływem narkotyków. Został skazany na 15 lat więzienia, wówczas był to najwyższy wymiar kary, jaki mógł orzec sąd. Już wtedy tragedia ta wywołała dyskusję na temat zaostrzenia kar za jazdę po alkoholu czy narkotykach. Jednocześnie od października tego roku mamy wyższe kary dla pijanych kierowców oraz dla tych, którzy uciekają z miejsca spowodowania wypadku. Teraz najwyższa kara za spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym i ucieczkę z miejsca zdarzenia to 20

lat więzienia, ale wielu dalej wsiada za kółko po alkoholu czy narkotykach. W całym kraju w ubiegłym roku zatrzymano 104 467 nietrzeźwych kierowców, a dwa lata temu — 101 892. Liczba ta od lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Kierowcy, którzy tracą prawo jazdy za jazdę po alkoholu, po narkotykach, chcąc odzyskać uprawnienia, muszą przejść kurs reedukacyjny. Czym tłumaczy, że jechali po alkoholu, czy po narkotykach?

— Promil tych przypadków to kierowcy, którzy prowadzili pod działaniem innego środka niż alkohol — mówi Marcin Kiwit, egzaminator nadzorujący w olsztyńskim WORD, który prowadzi kursy reedukacyjne problematyki przeciwalkoholowej, przeciwdziałania narkomanii.

— Tłumaczenia są różne, czasem niedorzeczne, że nie wiedzieli, nie sądzili, że to może mieć wpływ na ich jazdę. Ale ludzie ci mają pełną świadomość tego, że zrobili źle. W większości przypadków nie czują się jakoś pokrzywdzeni karą, która za to ich spotkała.

Wypadek wypadkowi nierówny

Czy obecne regulacje prawne są wystarczające, skoro dochodzi do takich tragedii, jak na autostradzie A1, gdzie we wrześniu spłonęła w aucie trzyosobowa rodzina, w tym 5-letnie dziecko, czy teraz w Międzyzdrojach. Ich sprawcy mogą być sądzeni tylko za wypadek drogowy. W niektórych krajach istnieje w prawie przestępstwo zabójstwa drogowego. Tak jest np. w Włoszech, gdzie za spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym, po spożyciu znacznej ilości alkoholu (co najmniej 1,5 promila we krwi), pod wpływem substancji odurzających lub przekroczeniu dozwolonej prędkości o co najmniej 50 km/h, sprawca odpowiada za zabójstwo drogowe.

Bo przecież wypadek wypadkowi nierówny. Co innego, gdy dochodzi do niego, gdy ktoś jechał przepisowo, a co innego, gdy kierowca był pijany, po narkotykach albo pędził na lew na szyję. Czy to jest jeszcze wypadek czy może już zabójstwo, tak jak mówili o tym co stało się w Kamieniu Pomorskim bliscy ofiar.

— Takie tragedie powinny spotkać się ze zdecydowaną karą — podkreśla Marcin Kiwit. — I powinniśmy się zastanowić, czy nie kwalifikować tego jako pewnego rodzaju zabójstwa drogowego.

Pijak straci auto

Batem na pijaków za kierownicą ma być konfiskata aut. Przepisy wchodzi w życie już 14 marca 2024 roku. A strata auta będzie możliwa, gdy kierowca będzie miał co najmniej 1,5 promila lub jeśli spowodował wypadek mając we krwi więcej niż 1 promil alkoholu. W przypadku, gdyby sprawca prowadziłby pojazd stanowiący własność jego pracodawcy, to sąd orzekłby nawiązkę w wysokości co najmniej 5000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Dodatkowo sąd będzie mógł orzec przepadek pojazdu kierowcy, który spowoduje wypadek, mając od 0,5 do 1 promila. Jednak tu decyzja będzie należała do sędziego

A co, gdy pojazd nie stanowi wyłącznej własności sprawcy albo po wypadku nadaje się już tylko do kasacji? Wówczas orzekany będzie przepadek równowartości pojazdu określonej w polisie ubezpieczeniowej, a w razie jej braku — średniej wartości rynkowej. Podobnie będzie w przypadku, gdy kierowca jechał nie swoim autem. Konfiskata zostanie zamieniona na grzywnę w wysokości aktualnej wartości rynkowej pojazdu.

Konfiskata aut nie jest tylko polskim pomysłem na walkę z pijakami za kierownicą. W wielu krajach w Europie funkcjonuje takie rozwiązanie, choć tam można stracić auto nie tylko za alkohol, ale też za przekroczenie dopuszczalnej prędkości o 50 km/h, brak OC, kradzież paliwa na stacji (jak w Finlandii), czy nadmierny hałas pojazdu (jak w Szwajcarii). Jeśli idzie konkretnie o alkohol, to takie przepisy obowiązują na Łotwie, we Włoszech i Francji.

Roman Łesiów
UROLOG

- leczenie zachowawcze i operacyjne
- USG układu moczowego
- cystoskopia, zabiegi operacyjne
- uroflometria

rejestracja Olsztyn, od godz. 13⁰⁰
Lancet 89 535 72 80
al. Wojska Polskiego 39

NEUROLOG
BEATA NOWAK
specjalista neurolog

poniedziałek 10:00-13:00
czwartek 10:00-13:00

Rejestracja tel. 89 534 23 33
w godz. 10:00-18:00

Olsztyn, ul. Pana Tadeusza 6
PANTAMED

Dr n. med.
JACEK NOWAK
specjalista chirurgii ogólnej
i naczyniowej

PRZYJMUJE: poniedziałek-piątek 16.00-18.30

REJESTRACJA TEL. w godz. 10⁰⁰-18⁰⁰
tel. 89 534 23 33

Olsztyn
ul. Pana Tadeusza 6 (PANTAMED)

STANISŁAW
KRYŚCIŃSKI
s.kryscinski@
gazetaolszynska.pl

Dla większości AI, czyli sztuczna inteligencja, to nadal bardziej określenie rodem z science fiction niż realna rzeczywistość. W końcu większość z nas np. z CzataGPT w Open AI korzysta jedynie sporadycznie i bardziej z ciekawości niż z faktycznej potrzeby. Wyjątek stanowią ci, którzy chcą ułatwić sobie tworzenie grafik, wpisów w social mediach, czy zautomatyzować montaż filmów. Jednak AI wykracza stanowczo poza działania na tego typu twórczym polu.

na algorytmach i modelach matematycznych, które umożliwiają maszynom przetwarzanie informacji, uczenie się na podstawie doświadczeń i podejmowanie decyzji na podobieństwo ludzi.

Jest kilka ważnych pojęć bez których trudno oceniać postępy prac nad AI. Pierwsze z nich to Słaba Sztuczna Inteligencja (ASI). Obejmuje systemy, które są specjalizowane w określonym zadaniu, takim jak rozpoznawanie mowy czy analiza obrazu. Nie posiadają one świadomości ani zdolności do samodzielnego myślenia.

Z kolei Silna Sztuczna Inteligencja (AGI) reprezentuje poziom, na którym

Miewa halucynacje

GPT, które jest tą dostępną formą, z którą mamy kontakt z AI, opiera się o podstawy rachunku prawdopodobieństwa i przewidywania jaka dana powinna sąsiadować z tą już istniejącą. Duży Model Językowy (LLM) nie rozumie, a szacuje szanse na właściwą odpowiedź. Między innymi dlatego usługom opartym o LLM zdarza się halucynować, czyli udzielać fałszywych odpowiedzi w przekonującym tonie. Fakty i sens są dla tego rodzaju SI nieistotne - a tylko to, czy przedstawiła właściwie brzmiącą wiadomość, która zadowolona użytkownika.

wijany przez Microsoft. Od kierowania projektem został czasowo odsunięty Sam Altman, a wraz z nim grupa naukowców polskiego pochodzenia mających kluczowy wpływ na rozwój projektu.

Poziom Q*

Co takiego się stało? Okazało się, że OpenAI Q* jest „przerazająco inteligentny”. Tylko według nagłówków wiadomości medialnych na ten temat można określić, że GPT to przy Q* zwykły „tępak”. Główne pytanie, które nadal przewija się przez media brzmi: czy naprawdę powinniśmy zacząć się bać?

Przełom to odkrycie, że AI na poziomie Q* umie

finansowy w określonych dziedzinach życia, żeby zyskać w innych. Naukowcy poważnie obawiają się dylematu Oppenheimera.

Niektórzy twierdzą, że zbudowanie AGI może być możliwe w ciągu lat lub dekad. Inni utrzymują, że może to zająć wiek lub dłużej. Mniejszość uważa, że nigdy nie zostanie osiągnięte. Niektórzy dopatrywali się AGI w już GPT-3, potem w GPT-3,5, GPT-4 i 5. Teraz ich obawy mają zupełnie inne podstawy.

Transhumanizm

Rozwój AI jest przyczynkiem do twierdzeń, że świat za kilka, kilkanaście lat dokona prawdziwego skoku technologicz-

nie sztucznej inteligencji. Coraz głośniejszym pytaniem przestaje być co będzie możliwe, a zaczyna być kto będzie miał do tego dostęp?

Skrót tekstu wygenerowany przez AI:

Sztuczna Inteligencja (AI) - aktualnie bardziej fascynująca niż powszechnie używana. Choć większość z nas z nią sporadycznie styka się, zwłaszcza przez chatboty jak ChatGPT, dla niektórych staje się narzędziem ułatwiającym kreatywne zadania. Jednak potencjał AI rozciąga się na obszary medycyny, finansów, edukacji, technologii głosowych, przemysłu, transportu, handlu detalicznego, analizy danych i energetyki.

Q*, CZYLI DOKĄD NAS PROWADZI AI?

SZTUCZNA INTELIGENCJA TO HASŁO, KTÓRE NIEODMIENNIE POBUDZA WYOBRAŹNIĘ. PRZEZ OSTATNIE TYGODNIE NIE SCHODZI Z CZOŁÓWEK WIADOMOŚCI ZE WZGLĘDU NA EWENTUALNE NIEBEZPIECZEŃSTWA WYNIKAJĄCE Z PROJEKTU Q*, KTÓREMU KOMENTATORZY CHĘTNIE PRZYPISUJĄ PRZEŁOM, KTÓRY MOŻE ŻAGRAZAĆ LUDZKOŚCI.

AI to przełom w takich dziedzinach jak medycyna, finanse, edukacja, technologie głosowe, przemysł, transport, handel detaliczny, analiza danych czy energetyka.

Media i rozrywka, gdzie algorytmy oparte na sztucznej inteligencji są wykorzystywane do rekomendacji treści, personalizacji reklam, generowania muzyki czy analizy danych dotyczących widzów i słuchaczy są jedynie tym obecnie najbardziej widocznym dla „szarych” użytkowników zakresem dominacji AI nad z bezpośrednim działaniem człowieka.

AI się uczy

Formalnie sztuczna inteligencja (AI) to obszar informatyki, który zajmuje się tworzeniem systemów komputerowych zdolnych do wykonywania zadań, które normalnie wymagałyby ludzkiej inteligencji. AI opiera się

maszyny posiadają ogólną inteligencję, zbliżoną do ludzkiej, z zdolnością do rozumienia, uczenia się i rozwiązywania różnorodnych problemów. Sztuczna Superinteligencja (ASI) to hipotetyczny poziom inteligencji przewyższający najwyższe zdolności ludzkiego umysłu. To temat debaty i spekulacji, ponieważ budowanie takiej inteligencji wiąże się z wieloma wyzwaniami na poziomie etyki, ale i bezpieczeństwa.

W ramach AI funkcjonują Sztuczne Sieci Neuronowe (ANN), których inspiracją są struktury mózgu, a które składają się z połączonych sztucznych neuronów, zdolnych do uczenia się i rozpoznawania wzorców oraz Maszynowe Uczenie Się (ML). Są nim różne techniki pozwalające maszynom na samodzielne dostosowywanie się do nowych danych i sytuacji, ucząc się bez konieczności programowania bezpośredniego.

Taka sytuacja pojawia się wówczas, kiedy AI „znajduje” teorie, za pomocą której może udzielić odpowiedzi, choć ta teoria jest całkowicie błędna. Jej jedyną zaletą jest wyjaśnienie wszystkiego. Coś podobnego mają fizycy starający się tworzyć teorię wszystkiego. Jednak ich działania, zapewne z innych względów, nikt nie nazywa halucynacjami.

Kolejne ulepszenia ChatGPT to systemy, które zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia halucynacji. Każda z wersji daje użytkownikowi dostęp do coraz szerszej bazy wiedzy. AI wykonując polecenia coraz swobodniej z niej korzysta. Uczy się na podstawie swojego doświadczenia. Przełomem miało okazać się poziom Q*. Wzbudził tak wielkie emocje u jego twórców, że sami wezwali do zaprzestania prac nad nim. Nastąpiły roszady na stanowiskach w projekcie OpenAI roz-

rzeczy, których nikt jej nie uczył. Do tego udzielała w 100 procentach poprawnych odpowiedzi na zagadnienia matematyczne, z którymi wcześniej nie miała kontaktu. Ma to świadczyć o zdolności do przetwarzania i rozwiązywania problemów na poziomie człowieka. Tym samym Q*, staje się, co nieśmiało przyznają twórcy AI pierwszym działającym AGI. A to już inny ciężar gatunkowy, z którym wiążą się istotne dylematy etyczne, ale także z zakresu bezpieczeństwa. AGI w nieodpowiednich rękach może stać się narzędziem destrukcji.

I nie trzeba tu tworzyć futurystycznych konstrukcji myślowych, żeby wyobrazić sobie np. włamywacza do systemów bakowych, który za pomocą AGI robi co chce z każdym kontem elektronicznym. Może też na polecenie użytkownika z odpowiednimi uprawnieniami wywołać kryzys

nego. Najtęższe umysły ludzkości postępy AI łączą z trendami filozoficznymi oraz badaniami nad możliwością transferu świadomości z jednej jednostki do drugiej, czyli transhumanizmu.

Transhumaniści wierzą, że zaawansowane technologie, w tym sztuczna inteligencja, mogą być używane do ulepszania ludzkiej pamięci, szybkości przetwarzania informacji czy zwiększanie zdolności kreatywnych. Wizja integracji ludzkiego organizmu z technologią może według nich obejmować wszczepianie urządzeń czy interfejsów, które pozwalają na bezpośrednią interakcję z systemami sztucznej inteligencji.

Eksplorują także ideę eliminacji chorób, starzenia się i nawet osiągnięcia nieśmiertelności poprzez zaawansowane technologie biomedyczne i nanotechnologię, co jest ściśle związane z postępowaniem w dziedzi-

Media i rozrywka to dziedziny, gdzie algorytmy AI dominują, personalizując treści, generując muzykę czy analizując dane odbiorców. Nie tylko narzędzie, AI „uczy się” dzięki maszynowemu uczeniu się i sieciom neuronowym, choć może wykazywać halucynacje w odpowiedziach.

Wraz z postępowaniem, pojawił się poziom Q*, „przerazająco inteligentny”, co budzi obawy związane z bezpieczeństwem i etyką. Z perspektywy transhumanizmu, czyli ulepszania kondycji ludzkiej przez technologię, AI staje się kluczowym elementem. Rozwój AGI przynosi dylematy dotyczące kontrolowania tak zaawansowanej inteligencji. Choć fascynująca, rozwijająca się AI rodzi pytania o równość dostępu, etykę i bezpieczeństwo. Z poziomem Q* pojawiają się nowe wyzwania, kształtując przyszłość, w której granice między ludzkim a sztucznym stają się coraz bardziej płynne.

**JOANNA
KARZYŃSKA**
j.karzyńska@
gazetaolsztynska.pl

Zycie pisze różne scenariusze... Nie zawsze wszystko układa się po naszej myśli, szczególnie gdy człowiek jest młody i popełnia błędy, które pozostają na wiele lat w naszej psychice i burzą życie całej rodziny. Trudno przełamać wstyd i prosić o przebaczenie. Czasem wydaje się, że już nic nie można zrobić... Wtedy najczęściej pojawia się bezsilność, załamanie i nałogi, które powodują, że człowiek popada w marazm i nie ma siły walczyć o normalne życie.

Historia pana Jana opowiada właśnie o walce z samym sobą, z przeciwnościami żywymi, demonami przeszłości. To wojna o normalne życie, kawałek własnego miejsca na ziemi i kolejne lata wtrzęsłości.

— Sam narozrabiałem w swoim życiu — zaczyna swoją opowieść mężczyzna. — Nie mogę mieć do nikogo pretensji, że życie tak mi się potoczyło. Młody byłem i głupi. Miałem konflikty z prawem już za kawalera. Potem się zakochałem, ożeniłem się z Irenką, na świecie pojawił się nasz syn, a potem córka. Niestety, znów narozrabiałem i dwa lata po ślubie dostałem karę 8 lat pozbawienia wolności. Kiedy wyszedłem na wolność, to już nie miałem do kogo wracać. Mama nie żyła, a żona rozwiodła się ze mną i założyła nową rodzinę.

W Warszawie chciał zacząć nowe życie

Pan Jan postanowił nie wracać w rodzinne strony. Bał się, że kryminalista w Olsztynie nie znajdzie pracy, a rodzinie przyniesie tylko wstyd. Pojechał do Warszawy... Liczył, że w wielkim mieście łatwiej będzie o anonimowość i pracę. Myślał, że ułoży sobie życie. Niestety, nie było to takie łatwe jak się wydawało. Imał się różnych prac... Niestety, to co zarabiał nie wystarczało na opłacenie czynszu i przeżycie. Tak trafił na ulicę.

— Początkowo człowiek nie może uwierzyć w to, że stał się bezdomnym — mówi pan Jan. — Wydaje się, że za dzień czy dwa coś się zmieni. Mijają jednak dni, miesiące i lata, a człowiek przyzwyczaja się do tej sytuacji.

Z każdym dniem radzi sobie na ulicy coraz lepiej. Uczy się kraść, żebrać, kombinować. Poznaje innych ludzi, którzy też tak żyją. Czasami pojawia się myśl i tęsknota za rodziną, domem... Ale najczęściej zagłusza się ją alkoholem.

Życie na ulicy

Nocowanie w pustostanach, wkrzakach, altankach, a czasem w noclegowniach, staje się normalnością. Nikt z bezdomnych nie wstydzi się też żebrać. Tak mija

— To co przeżyłem będąc bezdomnym nadaje się na scenariusz do filmu lub książkę — opowiada. — Na moich oczach umierali ludzie... Kiedyś piliśmy i nagle jeden z kolegów upadł i zmarł. Przyjechała karetka, ale lekarz stwierdził zgon. Czasem, jak spaliśmy w pustostanach jakichś, których z kolegów zasypiał i już się nie budził. Byli to ludzie w moim wieku, ale też młodszy. Żaden bezdomny nie może być pewien czy dożyje jutra... Ja też kilka razy

lat. Mężczyzna bardzo to przeżył. Sam miał już ponad 50 lat, ale czuł się wrakiem człowieka. Nie miał na nic siły, szybko się męczył, a wielokrotnie odmrożone kończyny odmawiały posłuszeństwa. Wiele razy myślał, żeby coś zmienić w swoim życiu, jednak nałóg był silniejszy.

— Bardzo kochałem moją żonę — zapewnia. — Skrzywdziłem ją i nasze dzieci. Przez wiele lat moją drugą żoną był alkohol. Był zawsze przy mnie, nosiłem

tala, potem do noclegowni i do ludzi z misji pomocy bezdomnym w Warszawie. Postanowił kolejny raz zawalczyć o siebie. W pensjonacie dla bezdomnych mężczyzna otrzymał nie tylko fachową pomoc, dach nad głową, ale i dużo serca ze strony dyrektorki i pracowników.

— Ci ludzie to anioły bez skrzydeł — mówi ze łzami w oczach i gardłem ściśniętym ze wzruszenia. — Po 10 minutach rozmowy z pracownikami misji poczułem,

giej strony wszystko inne, jakieś takie obce — tłumaczy pan Jan. — Ciężko mi się zaaklimatyzować. Wycierpiałem wiele w tej Warszawie, bardzo bałem się powrotu. W pierwszych dniach najbardziej ciągnęło mnie na cmentarz, na grób żony. Staram się żyć swoim życiem, mam zasiłek dla niepełnosprawnych. Nie myślałem nigdy, że wrócę na stare lata tutaj. Tu mieszkają moje dzieci, moje wnuczki... Niestety nie chcą mi wybaczyć, a ja rozumiem to... Wiele złego im w życiu uczyniłem. Może kiedyś uda nam się usiąść i porozmawiać, może mi kiedyś wybaczą... Spotykam czasem starych znajomych. Jak mnie widzą, to przystają zdumieni, że żyję. Dostałem drugą szansę od Boga na normalne życie i chciałbym ją dobrze wykorzystać. Tułając się po Warszawie często myślałem, że już nic dobrego nie może mnie spotkać. Sam nie dałbym rady pokonać tego nałogu. Wielka zasługa misji i jej pracowników, że wyszedłem na prostą. Do końca życia będę im wdzięczny za wszystko, co dla mnie zrobili. Dziękuję też Bogu, który dał mi szansę. Człowiek uczy się na błędach, ja wiele ich popełniłem i chciałbym jeszcze coś dobrego zrobić w życiu. Wszystkim, którzy myślą, że nie można się podnieść z bezdomności i alkoholizmu, mówię, że to nieprawda. Trzeba walczyć, bo zawsze znajdzie się jakaś isierka w tunelu, pomocna dłoń, która wskaże dobrą drogę. Lepiej późno niż wcale...

Największe marzenie pana Jana

— Nie mam wielkich marzeń ani planów. Nauczyłem się przez te lata jednego: żyć chwilą i brać każdą, która nam została dana. Może jest jedno takie marzenie: mały biały domek... — odpowiada. — Może być nawet mały pokój, ale tylko mój. Kąt, w którym doczekam ostatnich dni. I jeszcze chciałbym pojechać do Rzymu na grób Jana Pawła II. Mam za co dziękować Bogu, zasypiam w ciepłym i czystym łóżku, mam co jeść, a ludzie nie patrzą już na mnie z obrzydzeniem... Gdyby jeszcze moje dzieci mi wybaczyły to byłbym najszczęśliwszym człowiekiem na świecie...

Fot. P. Kaba

ZAWSZE ZNAJDZIE SIĘ JAKAŚ POMOCNA DŁOŃ

PO 26 LATACH TUŁACZKI WRÓCIŁ „NA STARE ŚMIECI” — DO OLSZTYNA. — SAM NAROZRABIAŁEM W SWOIM ŻYCIU I NIE MAM DO NIKOGO PRETENSJI — MÓWI PAN JAN. — JESTEM WDZIĘCZNY BOGU I OSOBOM, KTÓRE MI POMOGŁY, ŻE DOSTAŁEM KOLEJNĄ SZANSĘ, BY OSTATNIE LATA PRZEŻYĆ JAK CZŁOWIEK. MARZĘ, ŻE KIEDYŚ MOJE DZIECI MI WYBACZĄ...

dzień za dniem, a z dni robią się lata. Z pamięci ulatują dobre chwile i miłe wspomnienia. Każdy dzień staje się walką o przetrwanie i o zdobycie alkoholu. Nie ma miejsca na myśli o domu, dzieciach... Wszędzie są za to inni bezdomni, których spotyka się w pustostanach, na dworcach. Znają się tylko zimienia...

uciekłem śmierci spod kosa. Jestem po dwóch zawałach i kilku operacjach. Widać jednak jeszcze Bóg stwierdził, że to nie mój czas, że jeszcze mam jakieś zadanie do wykonania na ziemi.

Chciał zawalczyć o siebie

Wiadomość, że zmarła była żona pana Jana bardzo go zasmuciła. Miała 46

go z sobą, spałem z nim, a kiedy piałem, to zatapiałem w nim wszystkie smutki i tęsknoty. Nie miałem odwagi, by się dowiedzieć, co dzieje się z moimi dziećmi. Byli już pełnoletni, nie wiedziałem jednak czy mają już swoje rodziny i co u nich słychać.

Cztery lata temu pan Jan trafił po raz kolejny do szpi-

że muszę walczyć o siebie. Zich wsparciem przestałem pić i uwierzyłem, że można w życiu wszystko zmienić.

Szansa na nowe życie

W grudniu 2020 roku pan Jan po wielu latach tułaczki wrócił do Olsztyna.

— Trudne są takie powroty, tyle znajomych miejsc, wspomnień... Ale z dru-

RACHUNEK JAK GROM Z NIEBA

GDZIE SIĘ
PODZIAŁO TYSIĄC
LITRÓW WODY,
ZA KTÓRE MUSI
ZAPŁACIĆ PAN
KAZIMIERZ
Z OLSZTYNA?
TERAZ MA
RACHUNEK 20
RAZY WYŻSZY NIŻ
JEGO MIESIĘCZNY
CZYNSZ I PRAWIE
CZTERY RAZY
NIŻ JEGO
EMERYTURA. CO
SPOWODOWAŁO
AŻ TAKĄ
NIEDOPŁATĘ?

ADA ROMANOWSKA
a.romanowska@
gazetaolsztynska.pl

Takiego prezentu przed Bożym Narodzeniem pan Kazimierz się nie spodziewał. Mieszka w mieszkaniu komunalnym przy ul. Poprzecznej w Olsztynie. Dobrze się tu czuje i, jak twierdzi, od zawsze pilnuje wszystkich rachunków, aby były zapłacone na czas. I aby swojego dachu nad głową nie stracić. Teraz ma problem.

— Muszę zapłacić prawie 4 307 zł. Aż mnie zmroziło. Na tyle ZLiBK wystawił mi rachunek za wodę za pierwsze półrocze 2023 roku. Do tej pory co miesiąc za mieszkanie wraz z wodą, po włączeniu dodatku mieszkaniowego, płaciłem 220 zł. Skąd teraz taka kwota? Jest 20 razy wyższa niż moje comiesięczne opłaty! — martwi się pan Kazimierz z Olsztyna. — Zawsze płaciłem wszystko na czas, miałem nawet nadpłaty. Owszem, w ciągu roku były cztery podwyżki, ale teraz sytuacja mnie przerosła. Sądziłem, że dostała wysoki rachunek za wodę — musi zapłacić 1400 zł. Ja ponad trzy razy więcej od niej! Podobno przyczyną takich niedopłat może być awaria głównego licznika w naszym bloku. I że osoby, które nie mają w domu liczników, muszą złożyć się, aby pokryć koszty awarii. U mnie założenie nowego to ogromny koszt. Musiałbym wydać na cztery liczniki, na dwa w kuchni i dwa w łazience, aż 700 zł. Za drogo dla mnie. Dlatego zostały u mnie stare.

Pan Kazimierz martwi się, że przez niedopłatę straci mieszkanie

— Jeśli będę miał zaległości, zabiorą mi dodatkowy mieszkanie. A póź-

PAN KAZIMIERZ
MUSI
ZAPŁACIĆ
ZA WODĘ
PONAD
4 TYS. ZŁ

niej mogę również stracić mieszkanie. To jak domino. Nie chciałbym tego. Bardzo się denerwuję. Mam niską emeryturę — na rękę dostaję 1386,38 zł. Trudno mi związać koniec z końcem. Płacę 300 zł za leki, bo mam chore serce. Mam wstawiony rozrusznik. Dwa lata temu przeszedłem też covid i mam uszkodzone płuca. Męcę się, trudno złapać mi oddech. Teraz nie mogę spać po nocach, bo nie wiem, dlaczego mam aż tak duży rachunek za wodę — przyznaje pan Kazimierz. — Gdy był u mnie fachowiec we wrześniu, sprawdzał moje stare liczniki. Spisał je wtedy. Ale nie stwierdził, że coś jest nie tak. Nie mówił, że źle chodzi albo że gdzieś ucie-

ka mi woda. Zresztą sam bym widział, gdyby było coś nie tak. Muszę klozetową mam czystą, nie mam żadnych zacieków, więc spłuczka jest szczelna. Sam też wody nie marnuję, nie odkręcam kranu i nie zapominam go zakręcić. Używam tyle wody, ile potrzebuję. Zresztą nigdy nie płaciłem więcej. A teraz ten rachunek spadł na mnie jak grom z jasnego nieba. Mam wrażenie, że ktoś szuka kozła ofiarnego i jestem nim ja. Złożyłem pismo w ZLiBK i czekam na wyjaśnienia.

Co jest powodem tak dużego rachunku za wodę?

— Przedmiotowe rozliczenie wykonane zostało na podstawie regulami-

nu rozliczania dostawy mediów do lokali mieszkalnych w budynkach stanowiących własność gminy Olsztyn. Na podstawie faktur otrzymanych z PWiK w Olsztynie ustalono, że ilość zużytej wody w budynku przy ul. Poprzecznej 14A za pierwsze półrocze 2023 roku wyniosła 1993 m³, natomiast ilość zużytej wody wynikająca z sumy wskazań wodomierzy zainstalowanych w poszczególnych lokalach wyniosła 824,293 m³. Oznacza to, że różnica pomiędzy odczytem wodomierza głównego a sumą wskazań wodomierzy lokalowych wyniosła 1147,707 m³. Zaznaczam, że część lokali w przedmiotowym budynku jest nieopomiarowana (z własnego wyboru ich użytkowników) bądź wyposażona w wodomierze, które utraciły w wyniku upływu czasu cechę legalizacyjną i nie zostały świadomie do tej pory przez użytkowników wymienione — odpowiada Zbigniew Karpowicz, dyrektor Zakładu Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie. — W związku z wysokim zużyciem wody wynikającym z faktur z PWiK w lokalach wyposażonych w wodomierze, które utraciły cechę legalizacyjną oraz w lokalach

wyposażonych w liczniki zimnej i ciepłej wody, gdzie nie było odczytanych stanów wodomierzy, przeprowadzone zostały wizje lokalne mające na celu znalezienie przyczyny tak wysokiego zużycia. W dniu 11 września 2023 roku nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości związanych z działaniem wodomierza głównego. W dniu 12 września 2023 roku podczas oględzin instalacji, w jednym z lokali stwierdzony został przeciek ze spłuczki. Tym samym użytkownik tego lokalu został obciążony zwiększonym zużyciem z powodu wykrytego zaniedbania. Pozostała różnica została naliczona proporcjonalnie do ilości osób zamieszkałych w lokalach nieopomiarowanych.

I dodaje: — W przypadku braku sposobności uregulowania należności wynikającej z rozliczenia wody i odprowadzenia ścieków za pierwsze półrocze 2023 roku użytkownik lokalu ma możliwość wystąpienia z wnioskiem o rozłożenie należności na dogodne raty. W przypadku podjęcia decyzji o chęci montażu wodomierzy stosowne warunki ich wymiany zostaną przez ZLiBK wydane na wniosek zainteresowanych osób.

APARTAMENTOWIEC ZAMIAST PAWILONÓW?

U zbiegu ulic Kołobrzeskiej i Kościuszki w Olsztynie stoją pawilony handlowe, które swoją świetność mają dawno za sobą. Teraz zostaną wyburzone, a w ich miejscu stanie apartamentowiec. Jest na to zgoda ratusza.

Najprawdopodobniej deweloper porozumiał się z właścicielami sklepików, bo wystąpił do ratusza z wnioskiem o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, która jest podstawą do przygotowania projektu budowlanego i starania się o pozwolenie na realizację inwestycji. I dostał podpis prezydenta. — To taki krok przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, w sytuacji gdy dany obszar nie jest objęty Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego. O taki dokument może wystąpić każdy, nawet jak nie

jest właścicielem i nie ma prawa do dysponowania gruntem. Tak też było w przypadku tego dewelopera — przyznaje Marta Bartoszewicz, rzeczniczka olsztyńskiego ratusza. — Wydaliśmy decyzję o warunkach zabudowy na budynek wielorodzinny z usługami w parterze. Wysokość: do 15,5 metra, czyli 4 kondygnacje. Za kondygnację uważamy również parter, a zatem budynek może być 3-piętrowy, dla porównania — nieco niższy niż pobliski Hotel Warmiński.

Pawilony powstały w połowie lat 80tych ubiegłego

Kiedy w tym miejscu stanie apartamentowiec?

wieku. Kilkunastu kupców na własny koszt utwardziło teren, żeby je wybudować. Wtedy otrzymali od ratusza pozwolenie na użytkowanie nieruchomości na 10 lat. Po upływie dekady kupcy podpisali z miastem

umowy na dzierżawę gruntu. Jednak w latach 90. władze Olsztyna uznały, że nieruchomości zajmowane są bezprawnie i nakazano sklepikarzom opuszczenie lokali. Rozpoczęła się batalia sądowa, bo kupcy nie

chcieli opuszczać swoich miejsc pracy. Wystąpili o ustanowienie ich użytkownikami wieczystymi gruntu na 99 lat. Wielu z nich sąd przyznał rację, a niektórzy postanowili wykupić lokale. Miasto nie mogło więc na własną rękę uporządkować terenu.

Przypomnijmy, że tuż przy pawilonach, na terenie należącym do miasta, przez długie lata stała również 21-metrowa drewniana buda. Właścicielka po przejściu na emeryturę przestała płacić miastu dzierżawę. Buda przez długi czas niszczała. Gdy miasto chciało odzyskać te-

ren, kobieta zmarła. Ustalono spadkobierców, ale nie odbierali stosownych pism. Sprawa trafiła do sądu. Dopiero niedawno, po ponad 10 latach walki o teren, buda w końcu została zburzona.

Deweloper również przez lata prowadził negocjacje z właścicielami pawilonu, aby uzyskać od nich prawa wieczystego użytkowania. Rozmowy prowadzono od 2019 roku, czyli od momentu, kiedy sprawa drewnianej budy była na finiszu. Na początku handlarze nie dawali za wygraną. Czy teraz zamkną swoje interesy?

AR

EKOLOGICZNIE, ALE DROGO

Nowa benzyna E10 na polskich stacjach paliw to krok ku ekologii czy wydatek dla kierowców? A może jedno i drugie?

Od 1 stycznia 2024 roku polskie stacje paliw wprowadzą nowy rodzaj benzyny – E10, zastępując popularną Pb95. To paliwo, które zawiera do 10 proc. biokomponentów, głównie alkoholu roślinnego. Choć inicjatywa ma na celu poprawę stanu środowiska, to dla niektórych kierowców oznacza wybór między dostosowaniem się do nowych unijnych rozwiązań prawnych a znacznym obciążeniem finansowym.

Nowa benzyna E10, według Ministerstwa Klimatu i Środowiska, ma być krokiem w kierunku bardziej ekologicznych rozwiązań. Jednakże nie wszystkie samochody są gotowe na ten krok. Auta wyprodukowane przed 2010 rokiem, a także niektóre modele młodsze mogą doświadczyć problemów z uszczelnieniami w układzie paliwowym, co skraca okres żywotności paliwa. Aby sprawdzić, czy nasz pojazd jest gotowy na E10,

można skorzystać z internetowej wyszukiwarki Ministerstwa Klimatu i Środowiska, wpisując markę, model i rok produkcji. Niemniej jednak, urzędnicy zaznaczają, że to narzędzie nie gwarantuje stuprocentowej pewności, a ministerstwo nie bierze odpowiedzialności za potencjalne szkody. Według serwisu autokult.pl, co najmniej 50 popularnych modeli aut w Polsce, takich jak Fiat Punto, Ford Fiesta, Hon-

da Civic, Mazda 6, Nissan Micra, Opel Astra, Peugeot 206, Renault Clio, Skoda Fabia, Toyota Corolla czy Volkswagen Golf, nie powinno być zasilanych E10. Jeśli więc nasz pojazd nie jest gotowy na to paliwo, jedyną opcją pozostanie tankowanie droższej Pb98. Benzyna Pb98, choć chroni silnik przed korozją i utlenianiem, jest kosztowniejsza niż Pb95. Aktualnie, średnia cena Pb98 na polskich stacjach to 6,67 zł/l, pod-

czas gdy Pb95 kosztuje 6,30 zł/l. Różnica ta to niemal 40 groszy na litrze. Na razie nie wiadomo, jak będzie kształtować się cena nowego paliwa E10, które zastąpi Pb95. Orlen zapewnia jednak, że będzie to cena zbliżona do obecnych. Paliwo E10 jest już dostępne w wielu kra-

jach europejskich i zgodnie z dyrektywami Unii Europejskiej, które mają na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych, trafi na polskie stacje od początku 2024 roku. Czy kierowcy zaakceptują nową rzeczywistość na polskich drogach? Przekonamy się już niebawem.

MACIEJ CHROŚCIELEWSKI

W GRUPIE SIŁA! POBILI KOLEJNY REKORD

W 2020 roku Maja Grądzka, nauczycielka Szkoły Podstawowej w Tuszewie (Gmina Lubawa), postanowiła z uczniami wykonać łańcuch choinkowy. W czasie przedświątecznych przygotowań uczniowie na lekcji przygotowali łańcuch tak długi, że został on wpisany do Szkolnej Księgi Guinnessa (także pomysłu Mai Grądzkiej). Łańcuch

z 2020 roku miał ponad 2800 m. W 2021 roku mimo zdalnej nauki udało się pobić rekord i zrobić łańcuch o długości ponad 3200 m. W 2022 roku do akcji bicia rekordu włączyły się panie z miejscowego KGW Tuszewo oraz rodziny uczniów. Maja Grądzka postawiła wówczas cel do realizacji: 3500 m, a wyszło... 10 km 497 m i 70 cm!

— W tym roku Szkoła Podstawowa w Tuszewie połączyła siły z sąsiadującymi szkołami AZPO, SP w Byszwałdzie oraz KGW z Tuszewa, aby pobić zeszłoroczny rekord na najdłuższy choinkowy łańcuch — mówi Maja Grądzka. — W tym roku mamy ponowny rekord, udało się mimo natłoku pracy. Wykonany łańcuch posiada długość 11 km 713

m i 16 cm. Siła w grupie, a wspólnymi siłami mamy ponowny sukces! Dziękuję wszystkim za wielkie zaangażowanie i poświęcony czas — podsumowuje koordynator Szkolnej Księgi Guinnessa Maja Grądzka. Serdecznie gratulujemy wszystkim twórcom rekordowego łańcucha!

AL

REKLAMA

LOKAL DO WYNAJĘCIA

POD DZIAŁALNOŚĆ GASTRONOMICZNĄ (BAR, BUFET) LUB NA INNE CELE

Do dyspozycji
ponad 160 m²

kuchnia/zaplecze	46,16 m²
sala/jadalnia	110,69 m²
toaleta	9,77 m²

Olsztyn
ul. Tracka 5
(budynek „Gazety Olsztyńskiej”)

2500 zł brutto
za miesiąc

514 800 893

— Przez siedem lat zwiedził pan 979 miast w Polsce i 34 miejscowości, które po 1 stycznia 2024 roku uzyskają prawa miejskie. Co panu dało to podróżowanie?

— Cały czas poszukuję odpowiedzi na te pytania. Z pewnością na początku się nie spodziewałem, że będzie to tak duży projekt. Dzięki zwiedzaniu bardziej poznałem siebie. Nauczyłem się cierpliwości, determinacji w dążeniu do celu. To podróżowanie to było też obserwowanie i nasłuchiwanie spotkanych ludzi. Wsłuchiwanie się w ich historie, opowieści o rodzinnych korzeniach, miejscach, w których żyją. Przemieszczałem się w większości pociągiem, więc mogłem skupić się na tych chwilach spędzonych z nieznanymi mi ludźmi.

— W jaki sposób planował pan podróż?

— Nie było tak, że siedem lat temu coś planowałem. Pierwszy wyjazd i kolejne po nim były bardzo spontaniczne. Na początku były to miasta wokół Gdańska, gdzie obecnie mieszkam i pracuję. Odwiedziłem oczywiście również moje rodzinne Działdowo i okolice. Co roku miast przybywało, a każdą podróż opisywałem, skupiając się na tym, co można tam zwiedzić, co ciekawego nas czeka, wyszukując kolejne interesujące fakty z każdego punktu. Najpierw zapiski zamieszczałem na profilu społecznościowym „Kolej rzeczy”, potem powstała strona o tym samym tytule. Na początku, kiedy ludzie dowiadawali się o moim podróżowaniu, byli zdziwieni, ale w trakcie pojawiało się coraz więcej pozytywnych komentarzy.

— Nie bez powodu słynne przysłowie mówi: „cudze chwalicie, swego nie znacie”.

— Myślę, że zdecydowanie zbyt często nie doceniamy miejsc, w których żyjemy. Często też nie znamy swojej okolicy. Podróżując, wypytywałem miejscowych o to, gdzie jeszcze warto pojechać, co zobaczyć, który kierunek wybrać. Czasem słyszałem odpowiedź: „tam nie warto jechać, tam nic nie ma”. To mnie mobilizowało, by pojechać w to miejsce i się przekonać, czy rzeczywiście nic tam nie ma. W sieci można znaleźć

ZWIEDZIŁ WSZYSTKIE MIASTA W POLSCE

ZWIEDZENIE WSZYSTKICH POLSKICH MIAST ZAJĘŁO MU SIEDEM LAT. PODRÓŻOWAŁ GŁÓWNIEM POCIĄGAMI, STĄD INFORMACJE O WYPRAWACH MOŻNA ZNALEŹĆ NA AUTORSKIEJ STRONIE KOLEJ RZECZY. ROZMAWIAMY Z MICHAŁEM SOSNOWSKIM, KTÓRY DZIŚ MIESZKA W GDAŃSKU, ALE POCHODZI Z DZIAŁDOWA.

mnóstwo relacji z egzotycznych podróży, a moim zdaniem brakuje opisów tych naszych, z Polski. Oczywiście świat warto poznać, ale w naszym kraju jest jeszcze więcej ciekawych miejsc poza Warszawą czy Krakowem.

— Podróżowanie wymaga czasu. Pan pracuje w laboratorium na pełen etat. Jak udało się to panu pogodzić?

— Zdarzało się, że już w piątek po pracy wsiałem czy to w pociąg, czy w samochód, by w weekend zobaczyć kolejne mia-

Myślę, że zdecydowanie zbyt często nie doceniamy miejsc, w których żyjemy — mówi Michał Sosnowski

sta. W dodatku pracuję na trzy zmiany, więc bywało, że wracałem, przebierałem się i zaczynałem kolejną zmianę. Nie było to może łatwe, ale udało się to wszystko zorganizować. Wyprawy były moim odpoczynkiem, sposobem na spędzenie wolnego czasu. Czasem miałem konkretny plan, z opisem miejsc, które chcę zobaczyć, czasem było to bardzo spontaniczne.

— Którą miejscowość odwiedził pan jako ostatnią?

— Ostatnią miejscowością, którą zwiedziłem 25

września 2023 roku, było Dobre koło Mińska Mazowieckiego. Nie jest jeszcze miastem, ale będzie nim od 1 stycznia 2024 roku wraz z 33 innymi miejscowościami. Taka ciekawostka, że na rynku tej miejscowości był kręcony teledysk do jednej z piosenek Atrakcyjnego Kazimierza w 1992 roku. Mimo że ogłosiłem, że pewien etap się zakończył, nie zaprzestane zwiedzania miast w Polsce. Z roku na roku coraz większej liczby miejscowości przywraca się prawa miejskie m.in. po odebraniu ich na podstawie ukazu carskiego po powstaniu styczniowym. Dalej będę podróżował, jeździł na mecze lokalnych drużyn, bo wyprawy, często na drugi koniec Polski, stały się sensem mojego życia. Poznałem ludzi z różnych stron Polski. To był dla mnie też swego rodzaju życiowy sprawdzian, jak radzę sobie w stresowych sytuacjach, czego mogę nauczyć się od ludzi, którzy stanęli na mojej drodze. To moja odskocznia od codzienności. Ja odkryłem w sobie pasję do

MICHAŁ SOSNOWSKI:
TO BYŁ DLA MNIE TEŻ SWEGO RODZAJU ŻYCIOWY SPRAWDZIAN, JAK RADZĘ SOBIE W STRESOWYCH SYTUACJACH, CZEGO MOGĘ NAUCZYĆ SIĘ OD LUDZI, KTÓRZY STANĘLI NA MOJEJ DRODZE

podróżowania. A co teraz? Jest jeszcze wiele do odkrycia. Na początek Europa, a konkretnie Chorwacja. Co będzie dalej? Czas pokaże.

— Pan też ma na swoim koncie wygrane w teleturniejach. Tutaj też po raz kolejny podejmie pan wyzwanie?

— Brałem udział w teleturnieju „Va Banque”, gdzie wygrałem dwa odcinki tego programu. W przyszłym roku chciałbym wziąć udział w „Kole Fortuny” i w programie „Jeden z dziesięciu”. Ze znajomymi myślimy też o występie w „Familiadzie”.

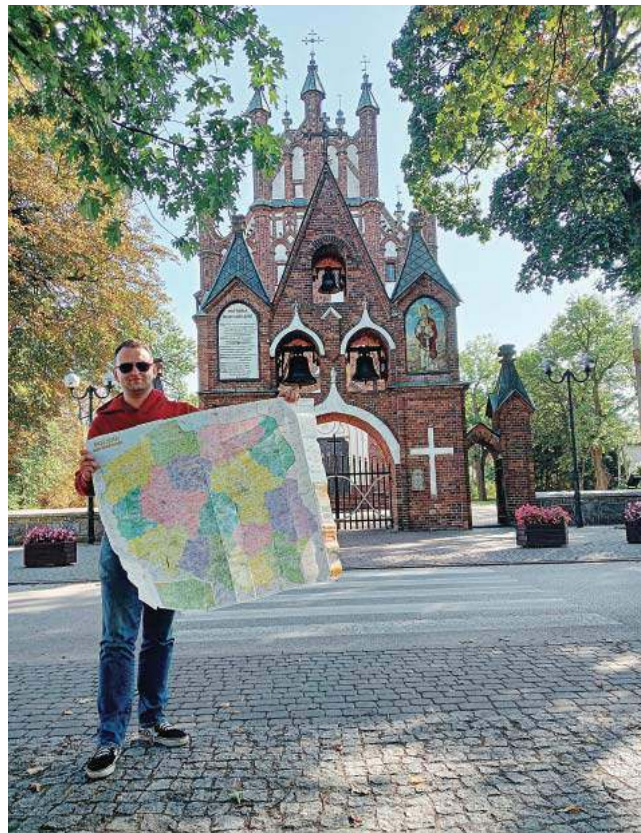
— Skąd pan ma na to wszystko czas?

— To wszystko po prostu się dzieje. W przypadku teleturnieju nie przewidywałem, że wygram jeszcze w tym roku, a jednak się udało. Część wygranej przeznaczyłem na wyjazd do Wielkiej Brytanii, część na moje podróżowanie po Polsce. Czasem trzeba mieć trochę szczęścia. Kiedy siedem lat temu rozpocząłem zwiedzanie miast w Polsce, nie zakładałem, że potrwa tak długo. Ale im dłużej trwał ten projekt, tym bardziej byłem przekonany, że skoro zacząłem, to warto go skończyć. Chciałem pokazać, że w naszym kraju jest wiele miejsc, które warto zobaczyć.

— Także w okolicy Działdowa.

— Oczywiście! Teraz w rodzinnych stronach bywam już nie tak często, ale uważam, że Działdowo jest niedoceniane przez turystów i samych mieszkańców. Jest tutaj wiele ciekawych zabytków związanych z historią, chociażby zamek, mamy muzeum. Mamy tutaj browar. Warto, by o Działdowie usłyszało więcej osób i odkryło to miasto na nowo.

KATARZYNA JANKÓW-MAZURKIEWICZ

Zbliża się noc sylwestrowa. Niebawem coraz częściej będzie można usłyszeć nagły huk petard, i fajerwerków. To szczególnie ciężki okres dla zwierząt, zarówno dzikich jak i domowych.

Sylwestrowy dramat zwierząt

Na początku 2023 roku po sylwestrowej nocy internetowej sieci aż roilo się od ogłoszeń o wałęsających się psiakach. Anonse zamieszczali także właściciele, którzy poszukiwali swoich pupili po tym, jak zwierzęta spłoszyły się z powodu petard i fajerwerków.

Dyrektor Schroniska dla Zwierząt w Olsztynie Anna Barańska przyznała wtedy, że w Nowym Roku do jej placówki trafiło kilka czworonogów, które na szczęście szybko odebrali właściciele. Nie wszyscy jednak mieli takie szczęście.

— WŁAŚCICIEL, KTÓRY POSZUKUJE SPŁOSZONEGO ZWIERZĘCIA MOŻE SIĘ OCZYWIŚCIE DO NAS ZGŁOSIĆ, JAK I DO INNYCH SCHRONISK W REGIONIE. SPŁOSZONE ZWIERZĘ POTRAFI UCIEKAJĄC PRZED HUKIEM PRZEMIERZYĆ SPORE ODLEGŁOŚCI. TAKIE ZWIERZĘ, KTÓRE DO NAS TRAFI, ŁADUJE NA KWARANTANNIE, O CZYM INFORMUJEMY NA NASZEJ STRONIE FACEBOOKOWEJ. WIELE WPISÓW JEST TAKŻE NA INNYCH STRONACH POŚWIĘCONYCH ZWIERZAKOM. INTERNET TO NAJLEPSZE MIEJSCE, GDZIE MOŻNA POSZUKIWAĆ ZAGUBIONEGO PUPILA — MÓWIŁA PANI DYREKTOR.

Eksperci z Fundacji na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt Ex Lege podkreślają, że ostrość słuchu psa w zakresie niskich częstotliwości jest zbliżona do ludzkiej. Największe różnice w słyszeniu pomiędzy psem i człowiekiem występują na wysokich częstotliwościach. Człowiek może słyszeć dźwięki do 20000 herców. Psy słyszą dźwięki o znacznie wyższej często-

tliwości: 47000-65000 herców, co jest cechą osobniczą każdego psa. A teraz wyobraźmy sobie standardowy huk fajerwerków i petard. My odbieramy te dźwięki jako bardzo głośny huk, a teraz pomnóżmy go przez 3-4 razy, przez co uzyskujemy efekt bezpośredniego ostrzału artyleryjskiego. Dodajmy do tego zdezorientowanie, efekt zaskoczenia, niezrozumienie.

Dlatego Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami radzi, by w ostatnią noc roku zasłonić okna, co redukuje dźwięk i światła z zewnątrz, pomagając stworzyć spokojne środowisko.

Zwierzakowi należy także zapewnić bezpieczne i wygodne miejsce, w którym będzie mógł się ukryć.

— Staraj się nie zostawić psa samego na noc — apelują warmińsko-mazurscy animalisci.

Wysoki poziom hałasu negatywnie wpływa na wszystkie gatunki zwierząt — nie tylko na te domowe. Często zapominamy o dzikich zwierzętach i ptakach.

Najbardziej rozpowszechnionymi gatunkami ptaków w polskich miastach są sroki, sierpówki, kawki, jeżyki, kopciuszki, wróble, pleszki oraz oczywiście gołębie. Ptaki bytujące w dużych miastach nocują w zakrzewieniach i koronach drzew, a także w oczkach wodnych i innych zbiornikach usytuowanych na terenie parków. Głośne wybuchy czy pirotechniczne wystrzały mogą płoszyć ptaki i wprowadzać je w dezorientację. Może to prowadzić do zderzeń z budynkami, trakcjami elektrycznymi, szybami budynków i konstrukcjami mostów. Zwierzęta w panice bardzo cierpią, dlatego również Główny Inspektorat Ochrony Środowiska apeluje o nie strzelanie w ostatnią noc roku.

Fajerwerki tylko 31 grudnia i 1 stycznia

Warmińsko-mazurscy stróże prawa przypominają, że obowiązujące w Polsce przepisy prawa mówią jednoznacznie, że używanie petard oraz innych środków pirotechnicznych w miejscach publicznych jest zakazane. Ograniczenie to, nie obowiązuje w dniach 31 grudnia i 1 stycznia każdego roku, o ile prawo lokalne nie stanowi inaczej.

Sylwestrowa noc w przypadku zwierząt nie oznacza dobrej zabawy

SYLWESTER — NAJGORSZA NOC W ROKU

NOC SYLWESTROWA TO NAJGORSZA NOC W ROKU DLA ZWIERZĄT, NIE TYLKO TYCH ŻYJĄCYCH W LASACH, ALE I DOMOWYCH. WIELE CZWORONOGÓW SPŁOSZONYCH WYBUCHAMI PETARD ZGUBIŁO DROGĘ DO DOMÓW. CZĘŚĆ Z NICH WŁAŚCICIELE ODNALEŻLI W SCHRONISKACH.

CZŁOWIEK MOŻE SŁYSZEĆ DŹWIĘKI DO 20000 HERCÓW. PSY SŁYSZĄ DŹWIĘKI O ZNACZNIE WYŻSZEJ CZĘSTOTLIWOŚCI: 47000-65000 HERCÓW

— Niestosowanie się do powyższego zakazu zagrożone jest karą grzywny wymierzaną w trybie i na zasadach określonych w przepisach prawa o wykroczeniach. Nie oznacza to również, że w wyznaczonych dniach istnieje dowolność używania przedmiotów zawierających wyroby pirotechniczne np. niezgodnie ich przeznaczeniem co w ostateczności może spowodować szereg negatywnych konsekwencji, nie tylko prawnych, ale przede wszystkim zdrowotnych — podkreśla asp. Tomasz Markowski, oficer prasowy Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

Nie płosz, adoptuj!

Warto pamiętać, że w olsztyńskim schronisku przebywa także sporo zwierząt, które czekają na swój nowy dom. Przed Świętami Bożego Narodzenia placówka wstrzymała adopcje, aby zwierzęta nie trafiły pod choinki jako prezenty, które po kilku tygodniach zostaną zwrócone. Teraz jednak można już przyjść i podarować psu albo kotu ciepły dach nad głową.

— Zachęcamy do adopcji. Mamy bardzo dużo psów. Są też psiaki starsze, które cieszą się mniejszym zainteresowaniem, choć i one potrzebują dobrego domu, są wdzięczne, ułożone. Zapraszamy każdą chętną osobę, by na miejscu zapoznała się z naszymi podopiecznymi, my oferujemy wsparcie w adopcji, a także porady, którego psa czy kota najlepiej wybrać. Zależy nam na tym, by zwierzęta otrzymały dobry dom i już do nas nie wracały — mówi Anna Barańska.

RAZ

OTOZ Animals inspektorat w Olsztynie radzi:

Zbliża się Sylwester i jest prawdopodobieństwo, że to właśnie TWÓJ przyjaciel się zagubi.

Chip zarejestrowany? Dane kontaktowe aktualne? Adresówka jest? Sprawdź już dziś i oznakuj swojego psa!

Do tego warto:

- zabezpieczyć psa na spacerze dwoma smyczami
- unikać miejsc wystrzałów
- ograniczyć ilość i długość spacerów

- już dziś udać się do weterynarza, bo każdy suplement potrzebuje czasu, aby zadziałać.

WAŻNE: NIE ZOSTAWIAĆ PSA POD SKLEPEM ANI W SYLWESTER ANI NIGDY!!!

29 grudnia 2023 – 4 stycznia 2024

dodatek
TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl. Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 - Skład komputerowy: Magraf sp.j.

Poniedziałek

8:00

TVP 1

Noce i dni
Obyczajowy, Polska, 1975.

Sierpień 1914 roku. Zajęty przez Niemców Kaliniec w pośpiechu opuszczają mieszkańcy. Jest wśród nich Barbara Niechcic. Zagubioną i bezradną odnajduje dawny znajomy, stary Żyd Szmyszel. Zawozi ją do pobliskiego Borowna, będącego posiadłością Józefa Toliboskiego. Po drodze Barbara wraca wspomnieniami do przeszłości. Toliboski był jej pierwszą, młodzieńczą miłością. Adorował ją przez kilka lat, by nagle ożenić się z inną. Barbara jednak nigdy nie przestała go kochać. Gdy miała lat 25, podczas świąt spędzanych jak co roku u państwa Ładów w Borku, poznała Bogumiła Niechcica...

Piątek

20:05

TVP KULTURA

Aż poleje się krew
Dramat, USA, 2007.

Kalifornia, rok 1898. Daniel Plainview, poszukiwacz srebra, wydobywa grudkę tego kruszcu, która stanie się początkiem jego przyszłej fortuny. Z czasem jednak mężczyzna zamiast wydobyciem metali szlachetnych postanawia zająć się poszukiwaniem ropy, w tym widząc prawdziwą przyszłość. Kilka lat później Daniel Plainview dowiaduje się, że na rodzinnych ziemiach przywódca religijnego Paula Sundaya znajdują się złoża ropy. Daniel próbuje odkupić roponośną działkę po okazjynie cenie.

INNE DATY EMISJI: SOBOTA, 23:30

Sobota

0:30

TVP 1

Dirty Dancing
Film muzyczny, USA, 1987.

Doktor Houseman zabiera rodzinę na wczasy do kurortu Catskills, gdzie jego przyjaciel Max Kellerman prowadzi ośrodek wypoczynkowy. Kellerman serdecznie wita gości, polecając wnukowi Neilowi opiekować się córką doktora, 17-letnią Frances, zwaną przez wszystkich Baby. Dziewczynę szybko zaczyna nudzić opiekun. Wieczorem wychodzi z zabawy tanecznej i trafia do budynku, gdzie spędza wolny czas personel pensjonatu. Jest świadkiem popisu tanecznego dwójki instruktorów - Johnny'ego Castle i Penny Johnson, wykonujących „dirty dancing”...

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 20:25

Niedziela

0:15

TVP 1

Red
Komedial, akcja., USA, 2010.

Frank Moses (Bruce Willis) to byłby tajny agent CIA, który teraz pędzi spokojny żywot na emeryturze. Krótko cieszy się bezstresowymi chwilami i tylko cudem unika zamachu na swoje życie. Znajac największe tajemnice rządowej agencji wywiadowczej jest na jej celowniku, podobnie jak jego dawni kompani: Joe (Morgan Freeman), Marvin (John Malkovich) i Victoria (Helen Mirren). Sytuacja staje się coraz bardziej niebezpieczna, dlatego Frank reaktywuje stary zespół, by powstrzymać czających na ich życie oprawców.

INNE DATY EMISJI: PONIEDZIAŁEK, 20:25

Wtorek

21:35

TVN

Snajper
Dramat wojenny, USA, 2014.

Amerykański snajper Chris Kyle zostaje wysłany do Iraku w jednym celu: ma chronić swoich współpracowników i broni. Jego niezwykła precyzja pozwala ocalić wiele istnień. Wśród żołnierzy zyskuje przydomek „Legenda”. Okazuje się jednak, że pomimo licznych sukcesów na polu walki wojna odcina piętno na jego życiu rodzinnym. Film oparty został na bestsellerowej autobiografii Chrisa Kyle'a.

INNE DATY EMISJI: CZWARTEK, 1:00

Środa

23:05

TVP PULS

Kill Bill 2
Akcja, USA, 2004.

Beatrix (Uma Thurman) kontynuuje swój plan zemsty na ludziach, którzy podczas próbnego wesela zabili jej narzeczonego oraz całą rodzinę. Czarna Mamba ma utrudnione zadanie - Bill (David Carradine) ma czas, aby dobrze przygotować się na nadejście zabójczyni. Aby zmierzyć się ze swoim ostatecznym celem, kobieta musi najpierw pokonać jego podwładnych - brata Budda (Michael Madsen) oraz jednooką Elle (Daryl Hannah).

INNE DATY EMISJI: KILL BILL 1 - NIEDZIELA, 20:00, WTOREK, 0:00 KILL BILL 2 - NIEDZIELA, 22:05

Czwartek

22:40

TVN 7

Kod Merkury
Sensacyjny, USA, 1998.

Agent Art Jeffries ma przeprowadzić śledztwo w sprawie zniknięcia dziewięcioletniego chłopca, którego rodzice zostali zamordowani w tajemniczych okolicznościach. Jeffries zaczyna od przeszukania domu, w którym popełniono zbrodnię. Od razu odnajduje ukrytego chłopca, ale nie może porozumieć się z nim, ponieważ Simon dotknięty jest autyzmem. Chłopiec zostaje umieszczony w szpitalu. Jeffries organizuje dla niego policyjną ochronę, podejrzewając, że chłopcu nadal grozi śmiertelne niebezpieczeństwo. Z niewyjaśnionych przyczyn policjanci zostają odwołani ze szpitala.

PIĄTEK • 29 grudnia

TVP 1

06:05 Złoty chłopak - serial obycz.
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Agape Blisko Ciebie - mag.
08:00 Wiadomości
08:10 Kwadrans polityczny
08:25 Informacje kulturalne
08:30 Pogoda poranna
08:35 Gra słów. Krzyżówka
09:00 Ranczo - serial obycz.
09:50 Komisarz Alex - serial krym.
10:40 Ojciec Mateusz - serial
11:30 Kuchnia Jagiellonów
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes; Agropogoda
12:35 Magazyn Rolniczy
12:45 Urodzeni w Górach Skalistych - dok., Austria
13:40 Fascynująca Szwajc. - Kraina Berneńska - dok., Niemcy, 2019
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.
14:50 Pojdzmy wszyscy do stajenki - koncert kolęd
15:00 Wiadomości; Pogoda

05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany
05:30 M jak miłość - serial
06:20 Anna Dymna - spotkajmy się
06:55 Rodzinka.pl - serial kom.
07:30 Pytanie na śniadanie
10:50 Panorama
11:00 Pytanie na śniadanie
11:35 Natura bez granic - dok., 2023
12:10 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy
12:40 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Akacja 38 - serial kostiumowy
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:05 Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny
05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy
14:35 Szpital - program obycz.
15:40 Doradca smaku - Placki z owocami - program kulinarny
15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
16:50 Turniej Czterech Skoczni, Oberstdorf - studio sport, konkurs indywidualny
19:45 Fakty; Sport
20:20 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
20:25 Pogoda

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny
09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy
10:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
11:40 Gliniarze - serial paradokumentalny
12:50 Wydarzenia - program informacyjny
13:20 Interwencja - magazyn reporterów
13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy
14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny
15:50 Wydarzenia - program informacyjny
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja - magazyn reporterów
16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy
17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny

06:00 Pierwsza miłość - serial obycz.
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Jak poślubić milionera - kom. romant., Polska, 2019
22:15 Lucy - akcja, SF, Francja, Niemcy, USA, Tajwan, 2014
00:00 Opancerzony - thriller, USA, 2009
01:50 Linia życia - horror, SF, USA, Kan., 2017
04:05 Zjedź Alaskę - program podróżniczo-kulinarny
04:45 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

07:00 Muzyczne poranki
07:35 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Książ Rektor Paweł Ptasznik - rozmowa
08:15 Wydarzenia aktualne
08:40 Informacje kulturalne
09:10 Idiota - fab., Franc., 1946
11:00 Lalka - Ciąg dalszy pamiętnika starego subiekta - serial, 1977
12:30 Lech Majewski. Świat według Bruegela - dok.
13:35 Gwiazdy tamtych lat - Janusz Gniatkowski - dok.
14:15 Gwiazdy tamtych lat - Zbigniew Kurtyc - dok.
15:05 Informacje kulturalne
15:35 Janosik - serial przyg., 1974
18:00 Jazz.pl - Leszek Bogdanowicz - koncert, 2023
19:35 Zaginione-odnalezione - Michał Gorstkin - Wywiórski „Chata w śniegu” - magazyn

TV Puls

06:00 Nash Bridges - serial krym.
08:00 Kobra - oddział specjalny - Susanne zostaje napadnięta przez zamaskowanych zbirów. Kobięcie udaje się jednak zobaczyć twarz jednego z nich.
10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy
12:00 Kurierzy - serial paradokumentalny
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - Szymon (38) i Sylwia (34) świętują rozwód. Para rozstała się szybko i bez zbędnych spieć.
16:00 Rodzinny interes - 18-letnia Kama wygrywa szkolny konkurs gimnastyki, prezentując aerial hoop.
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

20:00 Wieczór kinomana - Wstęp do filmu - Aż poleje się krew
20:05 Wieczór kinomana - Aż poleje się krew - dramat, USA, 2007
22:50 Informacje kulturalne
23:20 Pitbull - serial policyjny, 2008
00:20 Pitbull - serial kryminalny
01:20 Czwartkowy klub filmowy - Gospoda świąteczna, USA, 1942
03:10 Noc krótkich filmów - We have one heart - Jestem tutaj - filmy anim.
03:55 Don Gilliam i olbrzymy - dok., Wlk. Bryt., 2019
05:30 Afisz kulturalny
05:45 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2 na stream.tvp.pl

TVN 7

05:00 Szkoła - Karol Szosa, nowy uczeń trzeciej klasy liceum, zakochał się w nauczycielce biologii Barbarze Grusze i publicznie wyznał jej miłość.
06:55 Szpital - program obycz.
07:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
10:45 Zapisane w gwiazdach - program
11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy
12:50 Szpital - Doktor Wojciech Jarosz przyjmuje do szpitala 24-latkę, który złamał rękę.
13:50 Sąd rodzinny - program sądowy
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
15:50 Tajemnice miłości - serial paradokumentalny
16:55 Szpital - program obycz.
19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji
08:00 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
09:00 Pierwsza miłość - serial obycz.
09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej
10:50 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
12:55 Gliniarze - serial paradokumentalny
13:55 Na ratunek 112 - serial obycz.
14:25 Malanowski i Partnerzy - serial krym.
15:25 Uroczysko - serial krym.
16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.
17:00 Sekrety rodziny - program obycz.
18:00 Łowcy skarbów.
19:00 Policjantki i Policjanci
20:00 Uroczysko serial krym.
21:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
01:05 Love Island. Wyspa miłości
02:05 Interwencja - mag. reporterów
02:25 STOP Drogówka - serial policyjny
03:25 Disco Polo Life
04:25 Top 10 - Lista Przebojów

TV Trwam

09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Jestem Mamą
10:00 Inf. dnia
10:15 Rozmowy niedok.
11:25 Głos Polski
11:35 Tam Ktoś jest!
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Lotte - małopolska Inka
13:30 Msza św.
14:20 Koledy
14:30 Drzwi do lasu
15:50 Słowo życia
15:00 Modlitwa do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w Wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Inf. dnia
16:10 Siódmy Sakrament
16:40 Prosto o gospodarce
17:00 Mała Nellie od Świętego Boga
17:30 Geopolityka
17:55 Poczet Wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Westerplatte Młodych
19:00 Warto zauważyć...
19:30 Brat Franciszek
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyznę
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Inf. dnia
21:40 Polski Punkt Widzenia
22:00 Bawer - Moja Walka

eprasa.pl 57628c4124

SOBOTA • 30 grudnia

TVP 1	TVP 2
05:35 Balans bieli - magazyn 06:10 Siostry- Dobra pani - serial obycz., 2009 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:35 Rok w ogrodzie 08:10 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 08:35 Nikt nie może ocalić się sam... Koncert na Świątowy Dzień Pokoju 09:35 Chwalmy Go 09:45 Żona dla Australijczyka - kom., Polska, 1963 11:25 Komisarz Alex - serial krym. 12:15 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 13:05 Gwiazdy w południe - Daleki kraj - western, USA, 1954 14:40 Z pamięci - Tadeusz Rolke - felieton 14:50 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny	04:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 06:30 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obycz. 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Pogoda Flesz 12:10 Zrzuñnowani odbudowani - magazyn 12:35 Przepis dnia 12:45 Rytm Dwojki - widowisko muzyczne 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 16:15 Moja jedyna miłość - obycz., Kan., 2020. Becks jest piękna i ambitna, pracując jako felietonistka prowadząca w prasie rubrykę porad miłosnych. Postanawia pomóc przyjaciołowi... 17:45 Słowo na niedzielę

15:15 Rozmowy kontrolowane - kom., Polska, 1991
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:30 Ojciec Mateusz - serial
18:25 Kulisy serialu Ojciec Mateusz - felieton
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda; Sport
20:20 Hit na sobotę - Bo we mnie jest seks - obycz., Polska, 2021
22:15 Wszystkie pieniądze świata - dramat, Wlk. Bryt., USA, 2017
00:30 Dirty Dancing - film muzyczny, USA, 1987
02:10 Bohater z wyboru - sens., USA, 2008
03:40 Jaka to melodia?
05:00 Z pamięci - Tadeusz Rolke - felieton

18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej
18:45 Akcja 38 - serial kostiumowy
19:35 Informacje kulturalne
20:00 Rozpiewany PGE Narodowy - widowisko muzyczne
21:10 Wybuchowa para - kom. sens., USA, 2010
23:10 Małe szczęścia - kom., Franc., 2020. Lea postanawia spróbować swoich sił jako pisarka. Co z tego wyniknie?
00:55 Trener bardzo osobisty - kom., USA, 2012
02:40 Ponad wszelką wątpliwość - film kryminalny, Wlk. Bryt., 2009
04:25 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN
05:50 New Looney Tunes II - animacja 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Na Wspólnej Omnibus - serial obyczajowy, Polska 12:30 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 13:05 Lego przygoda - kom. anim., USA, Australia, Dania, 2014 15:05 Kot w butach - kom., USA, 2011 16:45 Listy do M. - kom., Polska, 2011 19:00 Fakty 19:25 Sport 19:35 Pogoda 19:45 Uwaga! - program interwencyjny 20:00 Nie idziemy na Sylwestra - koncert

21:15 Listy do M. II - kom. romant., Polska, 2015. Kilka wyjątkowych historii o zwykłych ludziach, którym w świąteczny, magiczny dzień przydarzają się małe cuda.
23:30 Pacific Rim: Rebelia - film, USA, Wlk. Bryt., Chiny, Japonia, 2018
01:50 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy
03:15 Rzeczy, których nie nauczył mnie ojciec - serial, Polska
03:40 Uwaga! - program interwencyjny
03:55 Nauka jazdy
04:20 Recepta na stary dom - program edukacyjny
04:45 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:10 Spider-Man Uniwersum - anim., USA, 2018 10:40 Tęściowie - serial obycz. 11:40 Bogaty dom - Biedny Dom 12:40 Zwierzaki - serial 13:10 Drwale i inne opowieści Bieszczadu - serial, Polska, 2022 13:40 Polacy za granicą - spotkania z ciekawymi ludźmi 14:40 Rolnicy. Podlasie 15:45 Wiegzenie - serial dokumentalny 17:45 Chłopaki do wzięcia - Pochodzą z małych wsi i miasteczek. Pracują dorywczo, mimo to poszukują partnerek na całe życie. 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy J. Guędy 19:45 Sport; Pogoda

20:00 Krudowie - anim, USA, 2013
22:10 Planeta Singli - kom. romant., Polska, 2015. Ania (Agnieszka Wędołocha) jest uroczą, ale niezbyt pewną siebie nauczycielką, poszukującą idealnego mężczyzny na internetowych portalach randkowych.
01:05 Sekretne okno - thriller, USA, 2004. Mort Rainey (Depp) jest uznanym pisarzem, który przenosi się na prowincję do domu nad jeziorem. Odzyskany z trudem spokój, zostaje jednak zakłócony, kiedy pewnego dnia w drzwiach staje tajemniczy mężczyzna
03:10 Świat według Kiepskich - serial komediowy
04:40 Disco Gramy

TVP Kultura
07:00 Powróćmy jak za dawnych lat - program rozrywkowy, 1978 07:45 Tamte lata, tamte dni - Andrzej i Jacek Zieliński - magazyn 08:25 Wydarzenie aktualne 08:50 Wojciech Kilar - koncert muzyki filmowej, 2003 09:55 Wydarzenie aktualne 10:20 Serialowa nostalgia - Wojna domowa 12:20 Genialny barbarzyńca - dok., 2020 13:15 Janosik - serial, 1974 15:40 Camerimage 2023- Peter Biziou 16:05 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Raniero Mancinelli - rozmowa 16:45 Dokument tygodnia - Marzycielki miast - dok., Kan., 2018 18:15 Retro kino - Jak zabić starszą panią - kom. krym, Wlk. Bryt., 1955

20:00 Bilet do kina - Dżentelmeni - fab., USA, 2020
22:00 Informacje kulturalne
22:30 „Jak niebo nad nami...” - koncert zespołu Wilki, 2003
23:30 Wieczór kinomana - Aż poleję się krew - dramat, USA, 2007
02:20 Galeria sztuki na ekranie - Rafael odkryty na nowo - dok., Wlk. Bryt., 2021
03:25 Kino nocne - Miasto prywatne - sens., 1994
04:50 Wydarzenie aktualne
05:20 Tamte lata, tamte dni - Andrzej i Jacek Zieliński - magazyn
05:45 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura

TV Puls
06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki. 07:00 Kobra - oddział specjalny - Bonrath świętuje 40-lecie służby. Niespodziewanie dochodzi do zamachu. Okazuje się, że ten akt był zemstą handlarza bronią Grundmanna. 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - Adam Szklarski pracuje jako kurier. Pewnego dnia zostaje mu skradziony samochód służbowy wypelniony przesyłkami. Okazuje się, że wśród skradzionych przesyłek jest wartościowy wózek inwalidzki przeznaczony dla sześćoletniego Tymka.

20:00 Blitz - akcja, Wlk. Bryt., Franc., USA, 2011
22:00 Joker - akcja, USA, 2015. Kiedy przyjaciółka Nicka Wilda (Jason Statham) zostaje pobita przez sadytycznego bandytę, syna szefa mafii, Nick pomaga jej w przygotowaniu zemsty.
23:50 Porachunki - akcja, Wlk. Bryt., 1998
01:55 Menu na miarę - program kulinarny
02:40 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne, gospodarcze i naukowe ciekawostki.
03:20 Z archiwum policji
03:50 Dyżur - serial medyczny
04:35 Z archiwum policji
05:00 Dyżur - serial medyczny

TVN 7
05:00 Szkoła - Gimnazjalista Janek Pluciński robi rzeczy, na które wcześniej by się nie odważył... 06:05 Wiza na miłość: na odwrót - serial paradokumentalny 07:00 Tom i Jerry Show - anim. 07:35 Gorące Święta - film rodzinny, USA, 2012 09:15 Ten moment - prog. obycz. 09:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Nastolatki rządzą... kasą - program obyczajowy 13:55 Domek na Święta - film rodzinny, Kan., 2019. Rozwiedziona miłośniczka świąt Bożego Narodzenia rezerwuje domek na wyjazd z matką i córką. 15:40 Wehikuł czasu - SF, USA, 2002. 17:40 Fred Claus, brat świętego Mikołaja - kom., USA, 2007

20:00 Dziewięty legion - przyg., USA, Wlk. Bryt., 2011. Słynny rzymski żołnierz Marcus Aquila (Channing Tatum) wyrusza na niebezpieczną wyprawę, aby przywrócić nadszarpniętą reputację swojego ojca i odnaleźć złoty emblemat.
22:25 Kosmiczni kowboje - SF, USA, 2000. Frank Tylko Corvin (Clint Eastwood), dziś emerytowany inżynier lotnictwa, według szefa NASA (James Cromwell), może usunąć awarię rosyjskiego satelity, zagrażającego Ziemi.
01:00 Detektyw - miniserial, USA
02:15 Wieczorówka - kom., USA, 2018

TV 4
06:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:00 Twoja Twarz Brzmi Znamo - program muzyczno-rozrywkowy 13:05 Ninja Warrior Polska - program rozrywkowy 15:00 Nasz Nowy Dom - serial paradokumentalny 16:00 STOP Drogówka - serial policyjny 18:00 Policjantki i Policjanci - serial paradokumentalny 22:05 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 00:05 Love Island. Wyspa miłości - reality show 02:05 Interwencja - magazyn reporterów 02:25 STOP Drogówka - serial policyjny 03:25 Disco Polo Life - program muzyczny 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje

09:00 Serial z życia Jezusa
09:30 Niemy świadek historii. Puszcz Rudnicka
10:00 Inf. dnia
10:20 Sekrety mnichów
10:35 Słowo życia
10:40 Polski Punkt Widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Anioł Pański
12:03 Inf. dnia
12:20 Warto zauważyć...
12:50 Siódmy Sakrament
13:20 Ocalić od zap.
13:30 Msza święta
14:20 Koledy
14:30 Przegląd Tyg. „Niedziela”
14:35 Słowo życia
14:40 Święty na każdy dzień
14:45 Jak wygrać małżeństwo?
15:00 WYSZYŃSKI - historia
15:30 Wierze w Boga
15:50 Koledy
16:00 Inf. dnia
16:10 Historia PL
17:00 Z Parlamentu Europejskiego
17:30 Nowa Ewangelizacja
17:55 Poczet Wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Inf. dnia
18:15 Rozmowy niedok.
19:25 Św. na każdy dzień
19:30 Manna z Nieba
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apeli Jasnogórski

NIEDZIELA • 31 grudnia

TVP 1	TVP 2
05:10 Asteriks i Obeliks: Osiedle Bogów - anim., Franc., 2014 06:40 Każde życie jest cudem - Jagoda - reportaż 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej 08:00 Tydzień 08:25 Fascynująca Patagonia - nieujarzmiona dzikość - dok., Niemcy, 2014 08:40 Madison - siła przyjaźni - obycz., Austria, Niem., 2020 10:15 Mr. Dundee. Powrót - kom., USA, 2020 11:50 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:15 Między ziemią a niebem 12:50 Każde życie jest cudem - Nathan - reportaż 13:15 Raj na Ziemi. Dziewicza planeta - dok., Wlk. Bryt. 14:05 Z pamięci - Tadeusz Rolke 14:15 Podsumowanie roku w sporcie - rep.	05:35 Aktualny profil - kom. romant., Kan., USA, 2017. Kyle Moore musi się zmierzyć z traumą, jaką przeżywa w związku z rozwodem rodziców. Na jego psychikę źle wpływa także zmiana miejsca zamieszkania i szkoły. Jak się odnajdzie w tej nowej rzeczywistości? 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Pogoda Flesz 11:45 Blues Brothers - kom., USA, 1980. Po trzech latach odsiadki za napad rabunkowy Jake Blues opuszcza mury więzienia stanowego w Joliet. Przed bramą zakładu czeka na niego brat Elwood. Postanawiają odwiedzić sierociniec, w którym się wychowywali. 14:00 Familiada - teleturniej

15:20 Galimatias czyli Kogel-Mogel II - kom., 1989
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:30 Fenomen Fogga - dok.
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Wiadomości
20:00 Odrodzenie
20:10 Pogoda; Sport
20:25 Zakochana Jedynka - Dirty Dancing - film muzyczny, USA, 1987
22:10 Dziką lokatorka - kom., USA, 1992
23:50 Sylwester Marzeń z Dwojką
00:15 Red - kom., akcja., USA, 2010
02:05 Bo we mnie jest seks - obycz., 2021
03:45 Jaka to melodia?
05:30 Z pamięci - Tadeusz Rolke - felieton

14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Szansa na sukces. Opole 2024 - Wspaniała, muzyczna uczta, którą poprowadzi Marek Sierocki. Nagrodą główną dla zwycięzcy programu będzie udział w konkursie Debiuty.
16:15 Tak to leciało! - teleturniej muzyczny
17:15 Na sygnale - Nowy wciąg próbuje ustalić, kto jest jego ojcem i dzięki badaniom genetycznym odkrywa, że może pochodzić spoza Europy...
18:00 Panorama - program informacyjny
18:30 Największe Przeboje Sylwestrowe - widowisko muzyczne
19:50 Sylwester Marzeń

TVN
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Tom i Jerry Show - film animowany 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Pada Shrek - kom., USA, 2007 12:00 Lego przygoda II - kom., Dania, Nor., Australia, USA, 2019. Bohaterowie z uniwersum LEGO powracają w epickiej przygodzie pełnej akcji, aby ocalić swoje ukochane miasto. 14:10 Miłość jest wszystkim - kom., Polska, 2018. Grudniowy czas przedświątecznej gorączki rozpocznie się wraz z przyplnięciem do miasta niezwyklego Świętego Mikołaja.

16:50 Listy do M. III - kom., Polska, 2017. Historia kilku osób, którym w jeden magiczny dzień przydarzają się wyjątkowe chwile.
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga! - program interwencyjny
20:00 Listy do M. IV - kom., Polska, 2020
22:05 Całe szczęście - kom., Polska, 2019
00:05 Polowanie na druhny - kom., USA, 2005
02:30 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy
04:00 Nastolatki rządzą... kasą - program obyczajowy
05:00 Uwaga! - program interwencyjny

POLSAT
06:00 Nowy dzień z Polsat News 06:50 Sezon na misia - anim., USA, 2006. Boguś, udomowiony niedźwiedź grizzly nie posiada instynktu i żadnych zdolności do przetrwania w dzicy. 08:45 Babe, świnka z klasą - familijny, Australia, USA, 1995. Uroczą historią świnki, która mimo wątpliwości zgłaszanych przez wszystkie zwierzęta na farmie, postanawia zostać psem pasterskim. 10:45 Percy Jackson i Bogowie Olimpijscy: Złodziej pioruna - fantasy, USA, 2010. Percy Jackson (Logan Lerman) jest dyslektykiem z ADHD, który nagminnie popada w tarapaty i ma poważne kłopoty w liceum. 13:10 Krudowie - anim., USA, 2013

15:25 Jak poślubić milionera - kom. romant., Polska, 2019
17:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:20 Sport; Pogoda
19:30 Sylwestrowa Moc Przebojów Rozgrzewka
19:55 Sylwestrowa Moc Przebojów, 2023
00:25 Polsat SuperHit Festival, 2022
01:30 Festiwal Weselnych Przebojów - Mrągowo, 2022
04:00 Świat według Kiepskich - serial komediowy
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura
07:00 Informacje kulturalne 07:25 Patrycja Karolak i Agnieszka Janowska-Pogorzelska - reportaż 08:00 Liturgia prawosławna 09:05 La la la. Historia Musicalu - dok., Franc., 2019 10:10 Lato Bonifacego - serial anim., Franc., 2011 10:50 Rawhide - Incydent na ulicach strachu - western, USA, 1959 11:55 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 12:35 Napad na bank - kom., Franc., 1963 14:15 Wedrowiec Polski - Warszawa da się lubić - rep. 14:50 Wojna domowa - serial 16:50 Zaginione-odnalezione - Obraz M. Gieryskiego „Zima w małym miasteczku” - magazyn 17:15 Niedziela z... twórczością Jerzego Wasowskiego

18:05 Niedziela z...twórczością Jerzego Wasowskiego - Piosenka jest dobra na wszystko - koncert, 1985
19:00 Bitwa tenorów na różę - koncert, 2023
20:00 Ze śmiercią jej do twarzy - kom., USA, 1992
22:00 Alicia Keys: Live in LA - koncert, Wlk. Bryt., 2020
23:05 Informacje kulturalne
23:35 Dura Duran - prawda, jakiej nie znacie - dok.
00:50 Trzeci punkt widzenia
01:30 Dizzy Boyz Brass Band - koncert, 2022
02:35 Kino nocne - Dżentelmeni - fab., USA, 2020
04:40 Świat w Operze - Siostra - filmy anim.
05:10 Podróż z historią - Słodki smak historii - dok., 2017

TV Puls
05:45 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 07:45 Paddington - kom., Franc., Wlk. Bryt., USA, 2014. Miś o imieniu Paddington przybył do Londynu aż z Peru, ale ta podróż to dopiero początek przygód niezwykłego zwierzątka. 09:45 Wesoly Świat - kom., USA, 2006 11:40 Hobbit: Niezwykła podróż - przyg., USA, 2012 14:55 Lepiej być nie może - kom., USA, 1997. Ekscentryczny pisarz cierpiący na nerwicę natręctw, Melvin Udall (Jack Nicholson), jest utraconiem dla swoich sąsiadów, których na chybił trafił znieważa lub poniża. Jedyną osobą, która wytrzymuje dziwactwa jego, jest Carol (Helen Hunt). 17:40 Sześć - kom., USA, 2014

20:00 Kill Bill 1 - akcja, USA, 2003
22:05 Kill Bill 2 - akcja, USA, 2004
00:55 Przekręt - akcja, USA, Wlk. Bryt., 2000. Złodziej Franky zatrzymuje się w Londynie w drodze do Nowego Jorku. Jego podróż ma bardzo ważny cel - musi dostarczyć ogromny diament do swojego szefa Avi.
03:00 Maczeta zabija - akcja, USA, Rosja, 2013. Zadaniem Maczety jest odnalezienie jednego z najgroźniejszych handlarzy bronią - Luthera Voza (Mel Gibson)
05:00 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm: Rumpelstiltskin - baśń, Niemcy, 2009

TVN 7
05:00 Szkoła - Licealista Franek Kos w przyszłości chce zostać charakterizatorem. Przez kolegów jest uważany za... 06:05 Wiza na miłość: na odwrót - serial paradok. 07:00 Tom i Jerry Show - film animowany 07:30 Jack Frost - film rodzinny, USA, 1998 09:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:50 Madagwiazdka - kom., USA, 2009. Zwierzaki chcą w końcu wyrwać się z Madagaskaru i dotrzeć do Nowego Jorku. Budują w tym celu balon. 15:25 Elf - kom., USA, 2003 17:30 Maverick - western, USA, 1994. Dawno temu na Dzikim Zachodzie, przy pokerowych stołach można było spotkać Breta Mavericka (Mel Gibson), czarującego oszusta i wyjątkowego gracza.

20:00 Pieniądże to nie wszystko - kom., Polska, 2001. Satyryczny obraz wsi polskiej zapijającej wzmocnionym winem owocowym beznadzieję po okresie transformacji ustrojowej.
22:15 Nie kłam, kochanie - kom., Polska, 2008. Ania (Marta Żmuda Trzebiatowska) ma tylko jedno marzenie: poznać wreszcie mężczyznę, który ją pokocha.
00:25 Mamuśki mają wychodne - kom., USA, 2017
02:05 Trzy noce z duchami - serial paradokumentalny
03:05 Duchy Alaski - serial o zjawiskach paranormalnych
04:05 Druga strona medalu - talk-show

TV 4
06:00 Jak powstało życie - dok., USA, 2008 08:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 10:00 O psie, który wrócił do domu - familijny, Chiny, USA, 2019 12:00 Prada albo nie - dram., USA, Meksyk, 2011 14:25 Polowanie na Czerwony Październik - thriller, USA, 1989 17:15 Maska Zorro - przygodowy, USA, 1998 20:00 Błękitna głębia - przygodowy, USA, 2005 22:15 Braterstwo wilków - kostium., akcja, Francja, 2001 01:20 Zombieland: Kulki w łeb - horror, kom., USA, 2020 03:40 Śmierć na 1000 sposobów 04:05 Interwencja - magazyn reporterów 04:25 Top 10 - Lista Przebojów - program muzyczny 05:30 Telezakupy TV Okazje

09:30 Msza święta
10:35 Przegląd Tygodnika „Niedziela”
10:40 Koncert „Narodzin Nadziei” w Grajewie
11:50 Warkocz królowiny Wisły
12:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
12:15 Papież Polak do Rodaków
12:55 Święty na każdy dzień
13:00 Pielgrzymka Benedykta XVI do Ziemi Świętej
14:00 Gala Polskiej Muzyki Filmowej
15:10 Brat Kalikst z Poczekajki
16:00 Inf. dnia
16:10 Koncert życzeń
16:45 Życie wg. świętego Jana Pawła II
17:00 Nieszpory z Bazyliki Watykańskiej
18:30 Koledy
18:45 Dziewczyny z tamtych lat
19:30 Moja katolicka rodzina
20:00 Inf. dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apeli Jasnogórski
21:20 Inf. dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Stan Bezpieczeństwa Państwa
21:55 Święty na każdy dzień

FUNDUSZE EUROPEJSKIE ZMIENIAJĄ WARMIĘ I MAZURY

O Funduszach Europejskich dla Warmii i Mazur przeczytasz na stronie
www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

JAK ZDOBYĆ PIENIĄDZE NA PROJEKT

WSZYSTKO ZACZYNA SIĘ OD POMYSŁU, WIZJI TEGO, CO CHCEMY ZROBIĆ. POTEM TRZEBA ZNALEŹĆ ŚRODKI NA REALIZACJĘ NASZYCH PLANÓW. TU WIELKIM WSPARCIEM SĄ FUNDUSZE EUROPEJSKIE, DZIĘKI KTÓRYM MOŻEMY URZECZYWIŚNIĆ WŁASNE POMYSŁY.

Fundusze Europejskie są na wyciągnięcie ręki, ale najpierw trzeba mieć pomysł. Potem warto zapukać do drzwi Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, gdzie konsultanci doradzą nam, z jakiego działania będzie można otrzymać dofinansowanie, żeby realizować projekt. Procedura ubiegania się o dofinansowanie zamyka się w ośmiu krokach, które przedstawiamy na podstawie publikacji Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej „Od pomysłu do działania. Jak zdobyć pieniądze na projekt”.

KROK 1

OKREŚL POTRZEBY

Na początku najważniejszy jest pomysł. Zanim zaczniesz działać, musisz wiedzieć, na co potrzebujesz pieniędzy i jaki cel chcesz dzięki nim osiągnąć. Największe szanse na sukces mają te przedsięwzięcia, które wynikają z potrzeb Twojej firmy lub instytucji, wpisują się w działalność Twojego podmiotu, a także bazują na Twojej wiedzy i doświadczeniu. Spójrz na Fundusze Europejskie jak na narzędzie zmian, a nie cel sam w sobie.

01

KROK 2

OCEŃ SWOJE SZANSE

Masz już pomysł. Zorientuj się, jakie są możliwości dofinansowania. Wybierz się w tym celu do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich. W naszym regionie znajdziesz je w Olsztynie i Elblągu. Zapytaj konsultantów PIFE, czy Twój projekt kwalifikuje się do dofinansowania oraz czy i jaki wkład własny jest wymagany. Jak wypełnić wniosek, a także w jaki sposób i kiedy go złożyć. A wszystko to bezpłatnie. Adresy e-mailowe oraz telefony znajdziesz na stronie www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl

02

KROK 3

DOTACJA CZY POŻYCZKA?

Fundusze Europejskie to nie tylko dotacje. Na projekt możesz także dostać np. unijną pożyczkę lub kredyt na korzystnych warunkach. Warto też zastanowić się nad realizacją pomysłu w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (PPP) w połączeniu z Funduszami Europejskimi. Może okazać się, że będzie to tańsze i da lepsze efekty. Więcej informacji znajdziesz na Platformie Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (www.ppp.gov.pl).

03

KROK 4

ZOBACZ, KIEDY BĘDZIE NABÓR

Każdy nabór wniosków ma swój określony termin. Znajdziesz go na stronie www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl. Tam również opublikowany jest harmonogram planowanych naborów, który jest aktualizowany nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału. Nabór, który Cię interesuje, będzie ogłoszony dopiero za kilka tygodni? Nic nie szkodzi, możesz już teraz ubrać swój pomysł w projekt, zbierać potrzebne dokumenty i przygotowywać się do złożenia wniosku.

04

KROK 5

PRZYGOTUJ DOKUMENTY

Wróć na chwilę do kroku pierwszego, czyli potrzeb oraz działań, dzięki którym będziesz mógł je zaspokoić:

- stwórz harmonogram działań,
- oszacuj koszty i przedstaw je w formie kosztorysu,
- dobierz zespół projektowy,
- zastanów się, jak wypromujesz swój projekt.

Znajdź twarde argumenty, które uzasadnią, że Twój projekt jest potrzebny i użyteczny. Dopasuj optymalne działania, które doprowadzą Cię do założonego celu. Pomyśl, co zrobić, by produkty i usługi, które powstaną w trakcie projektu, miały najwyższą jakość, i co bardzo ważne, działania były efektywne kosztowo. Pamiętaj, że nie ma jednej, uniwersalnej metody planowania projektów, bo każdy z nich jest inny i ma swoją specyfikę.

05

KROK 6

ZŁÓŻ WNIOSEK

Jeśli nabór wniosków jest już ogłoszony, przeanalizuj dokładnie jego dokumentację. Jeszcze raz upewnij się, że Twój projekt wpisuje się w założenia danego naboru. Koniecznie zapoznaj się z instrukcją wypełniania wniosku i postępuj zgodnie z nią. Pamiętaj, że wniosek wypełniasz w specjalnym systemie informatycznym. Nie ma potrzeby dostarczania papierowych wersji dokumentów. Złóż już wniosek? Uzbroj się w cierpliwość, bo teraz trafi on do oceny. Jeśli projekt spełnia w wystarczającym stopniu kryteria wyboru projektów, to odpowiednia instytucja podejmie decyzję, że może on dostać wsparcie. Często zdarza się jednak, że eksperci proszą o dodatkowe wyjaśnienia czy też dostanie jakichś informacji lub dokumentów. Bądź na to przygotowany

06

KROK 7

PODPISZ UMOWĘ

Twój wniosek otrzymał pozytywną ocenę i pomysł został zakwalifikowany do udzielenia wsparcia? Gratulacje! Teraz czas na podpisanie umowy. Wcześniej jednak musisz zgromadzić potrzebne załączniki. Ich dokładna lista znajduje się w regulaminie wyboru projektów.

07

KROK 8

REALIZUJ PROJEKT

Projekt realizuj zgodnie z założeniami przedstawionymi we wniosku. Przestrzegaj też powszechnie obowiązujących zasad dotyczących unijnych projektów. Twoim partnerem w realizacji i rozliczaniu projektu będzie instytucja, z którą podpiszesz umowę. Wraz z zamknięciem i rozliczeniem projektu rozpoczyna się okres jego trwałości. Co to oznacza? Od tego momentu liczy się czas, kiedy musisz utrzymać zakładane efekty projektu.

08

TU WIEDZĄ WSZYSTKO O UNIJNEJ POMOCY

Jak ubiegać się o pomoc, na jakie projekty można uzyskać unijne dofinansowanie – to wiedzą w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich. Co istotne, pomoc, którą oferują pracownicy punktów, jest całkowicie bezpłatna. Do dyspozycji beneficjentów jest dziewięciu konsultantów, którzy na co dzień pracują w punktach w Urzędzie Marszałkowskim w Olsztynie oraz w filii w Elblągu, a dodatkowo świadczą usługi podczas działania tzw. mobilnych punktów informacyjnych. Funkcjonują one na zasadzie dyżurów konsultantów w poszczególnych gminach i te wyjazdowe spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej, bo wiele osób woli bezpośrednie spotkania niż kontakt telefoniczny czy e-mailowy.

Zakres usług sieci punktów jest bardzo szeroki. Ich pracownicy informują m.in. o możliwości uzyskania dofinansowania z Funduszy Europejskich. Osobom fizycznym zainteresowanym udziałem w realizowanych przez innych beneficjentów projektach współfinansowanych ze środków europejskich (np. szkolenia, kursy zawodowe) konsultanci poszukają aktualnych ofert i przedstawiają niezbędne informacje. Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich to miejsce, w którym można uzyskać informacje również o atrakcyjnych pożyczkach. Co najważniejsze, pomoc, którą oferują pracownicy punktów, jest całkowicie darmowa.

GŁÓWNY PUNKT INFORMACYJNY FUNDUSZY EUROPEJSKICH W OLSZTYNIE

Urząd Marszałkowski
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
ul. Głowackiego 17, 10-447 Olsztyn

Godziny pracy punktu:
poniedziałek 8.00-18.00,
wtorek-piątek 7.30-15.30
e-mail: pife.olsztyn@warmia.mazury.pl

Telefony do konsultantów:
89 512 54 82, 89 512 54 83, 89 512 54 84,
89 512 54 85, 89 512 54 86, 89 512 54 89

LOKALNY PUNKT INFORMACYJNY FUNDUSZY EUROPEJSKICH W ELBLĄGU

Urząd Marszałkowski
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Biuro Regionalne w Elblągu
ul. Zacisze 18, 82-300 Elbląg

Godziny pracy punktu:
poniedziałek 8.00-18.00,
wtorek-piątek 7.30-15.30
e-mail: pife.elblag@warmia.mazury.pl

Telefony do konsultantów:
55 620 09 13
55 620 09 14
55 620 09 16

KAŻDE EURO JEST NA WAGĘ ZŁOTA

BEZ NICH TRUDNO SOBIE WYOBRAZIĆ ROZWÓJ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO. NA KAŻDYM KROKU WIDAĆ, ILE DAJĄ DOBREGO. JAK FUNDUSZE EUROPEJSKIE ZMIENIAJĄ WARMIĘ I MAZURY, O TYM MÓWI MARCIN KUCHCIŃSKI, MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA.

Marcin Kuchciński, marszałek województwa ze statuetką Camerimage

— Panie marszałku, kończąca się perspektywa unijna dla Warmii i Mazur, to najlepszy moment na pytanie: ile, jako województwo, dzięki niej zyskałyśmy?

— Wsparcie europejskie jest dla naszego województwa nie do przecenienia. Mogę śmiało powiedzieć, że dziś nie wyobrażam sobie sytuacji, w której Polska nie należy do Unii Europejskiej. Miniona perspektywa pozwoliła nam na dokonanie dużych, potrzebnych i co za tym idzie, mocno rozwijających nasz region, inwestycji. I to w każdej dziedzinie. Wybudowaliśmy drogi, rozbudowywaliśmy i doposażyliśmy szpitale, powstały ścieżki rowerowe, a rekordowa kwota pozwoliła na modernizację hali Urania, która była tak potrzebna Olsztynowi i jej mieszkańcom. Fundusze Europejskie są obecne niemal na każdym etapie naszego życia, zaczynając od ochrony środowiska, przez turystykę, edukację, kończąc na wsparciu innowacji i biznesu. Ostatnie lata oceniam jako niezwykle udane.

— A czy można wobec tego oszacować, ile pieniędzy jako region dostaliśmy z Unii Europejskiej przez te wszystkie lata?

— Województwo warmińsko-mazurskie korzysta ze środków unijnych już od 20 lat. Na wyobraźnię działa sam fakt, że trafiło do nas blisko 40 mld zł, a 1 mld 800 mln euro

trafi w kolejnej perspektywie 2021-2027, którą wynegocjowaliśmy i na którą z otwartymi ramionami czekamy. Najwyższy poziom płatności środków polityki spójności na 1 mieszkańca w latach 2004-2021 zaobserwowano właśnie w naszym województwie. Było to 23,1 tys. zł na mieszkańca. Do końca 2021 r. wykorzystaliśmy środki polityki spójności o łącznej wartości 31 796,5 mln zł. To robi wrażenie. Każde euro jest dla naszego województwa na wagę złota, dlatego też wydając je, oglądamy je co najmniej dwa razy z każdej strony. Dzięki temu mam pewność, że lokujemy te pieniądze tam, gdzie są potrzebne i przy tym bardzo mądrze.

— Często nie zdajemy sobie sprawy, że właśnie z tych środków, o których pan mówi, korzysta biznes, samorządy, szpitale, szkoły czy instytucje kultury.

— Środki europejskie są wśród nas, dosłownie na wyciągnięcie ręki. Myślę, że każdy z nas w większy czy mniejszy sposób poczuł moc tych pieniędzy i je docenia. Dzięki nim gramy przecież na orlikach, mamy zrobioną termomodernizację w szkołach czy nowoczesnie wyposażone szpitale, ale również korzystamy z szeregu projektów, np. w urzędach pracy. Ci, którzy prowadzą biznes, mogą liczyć na szkolenia czy dotacje. Wachlarz powstałych

dzięki funduszom możliwości jest naprawdę duży.

— Na ile środki unijne są katalizatorem postępu, rozwoju Warmii i Mazur, bo spotkałem się z szacunkami, że w latach 2004-2020 na Warmii i Mazurach Fundusze Europejskie przyspieszyły tempo wzrostu gospodarczego o blisko 25 procent?

— Tak naprawdę sam pan redaktor zauważył, że gospodarka Warmii i Mazur ma się coraz lepiej i jestem pewny, że z roku na rok — zwłaszcza dzięki tym pieniądzą — będziemy ją rozpędzać. Wśród priorytetowych kierunków wsparcia w przyszłej perspektywie znalazły się: gospodarka i klimat, transport, edukacja, rynek pracy, zdrowie, kultura i turystyka oraz obszary miejskie. Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur mają się także przyczynić do zielonej, cyfrowej i gospodarczej transformacji regionu. My jesteśmy gotowi do pracy i realizacji tych założeń.

— Środki europejskie są często szansą dla młodszych pokoleń, które dziś jest niezwykle kreatywne, pomysły i chce podążać własną ścieżką — chociażby biznesową. Czy ogłaszane przez samorząd województwa konkursy będą skierowane również do niego?

— Oczywiście. Fundusze unijne to nie tylko tzn. twarde inwestycje, ale również pieniądze dla przedsiębiorców. Pieniądże przyznawa-

ne są przede wszystkim w celach rozwojowych oraz inwestycyjnych. Otrzymane fundusze można więc przeznaczyć na rozwój swojej firmy, ale także na rozwój swoich pracowników. Myślę, że dziś o wiele łatwiej niż na początku można się starać o te środki i warto to robić. Mamy dostęp do wszelkiego rodzaju materiałów szkoleniowych oraz wiedzy doświadczonych pracowników w urzędach, którzy wyjaśnią nam cały proces. Ostatnio film samorządu województwa „Fundusze Europejskie... łatwiej po nie sięgnąć” zdobył pierwsze miejsce podczas 14. edycji konkursu spotów reklamowych „Fundusze Europejskie w kadry” w ramach Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Camerimage. To dla nas ważne wyróżnienie, bo w rolę aktorów wcielił się ci, którzy sami korzystają z Funduszy Europejskich, a więc wiedzą, do czego zachęcają. Tej nagrodzie przyświeca hasło, że po Fundusze Europejskie łatwiej sięgać, niż o nich mówić. Ale my oczywiście nie spoczywamy na laurach. Cały czas intensywnie pracujemy, aby fundusze w naszym regionie były wdrażane jak najsprawniej. W województwie mamy punkty informacyjne, gdzie zupełnie bezpłatnie można porozmawiać ze specjalistą i dowiedzieć się, na jakie wsparcie można otrzymać dofinansowanie. Początek roku to zawsze

Marta Wnuk
przedstawicielka Komisji
Europejskiej, Dyrekcja
ds. Polityki Regionalnej
i Miejskiej:

— Od wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, dzięki funduszom polityki spójności UE, województwo warmińsko-mazurskie odnotowało znaczący wzrost regionalnego PKB per capita — z 39 proc. średniej unijnej w 2004 r. do 50 proc. w 2020 r. To świadczy o ogromnym wysiłku rozwojowym, jaki podjął region w ciągu tych lat. Gospodarka Warmii i Mazur, ściśle związana z bogatymi zasobami naturalnymi i malowniczym krajobrazem, wykorzystuje swój endogeniczny potencjał, opierając się na inteligentnych specjalizacjach, które stanowią fundament konkurencyjności regionu.

W latach 2014-2020 dzięki Funduszom Europejskim udało się zmodernizować 187 km dróg oraz wesprzeć rozwój 1730 jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł. Kolejnym ważnym efektem zaangażowania funduszy z polityki spójności było wsparcie dla 4933 przedsiębiorstw oraz stworzenie wielu nowych miejsc pracy. Pomoc finansowa dotarła do 77 713 osób bezrobotnych oraz 132 618 uczniów, co pokazuje nasze zaangażowanie nie tylko w rozwój infrastruktury, ale także w inwestycje w kapitał ludzki — kluczowy element rozwoju regionu.

Fundusze Europejskie będą nadal odgrywać kluczową rolę w rozwiązywaniu wyzwań regionu i wykorzystywaniu jego wewnętrznego potencjału. W nowym programie regionalnym przeznaczono ponad 2,1 mld euro na dalszą transformację Warmii i Mazur. W ramach Europejskiego Zielonego Ładu priorytetem są projekty o pozytywnym wpływie na środowisko, które skupiają się na rozwiązaniach niskoemisyjnych oraz łagodzą przyczyny i skutki zmian klimatycznych w nowoczesny i innowacyjny sposób. Również małe i średnie przedsiębiorstwa otrzymują wsparcie w zakresie cyfryzacji i automatyzacji procesów lub na zwiększenie efektywności energetycznej i dostosowanie ich do gospodarki o obiegu zamkniętym.

dobry moment na start i wzmożone działanie. Gorąco do tego zachęcam.

WIELKIE FUNDUSZE, WIELKIE ZMIANY

NA KAŻDYM KROKU WIDZIMY, ŻE NASZ REGION SIĘ ROZWIJA, A KATALIZATOREM POSTĘPU SĄ FUNDUSZE EUROPEJSKIE. WYSTARCZY SPOJRZEĆ DOKOŁA, ABY DOSTRZEC, JAK WYPIĘKNIAŁY NASZE WSIE I MIASTA, JAK ROZWINĄŁ SIĘ BIZNES, JAK POPRAWIŁ SIĘ STAN DRÓG.

O stanie lata przyczyniły się do wyraźnego rozwoju gospodarczego Warmii i Mazur. Duża w tym zasługa Funduszy Europejskich, które miały istotny wpływ na kluczowe inwestycje w regionie. Jako region mieliśmy do dyspozycji w latach 2014-2020 kwotę 1 mld 728 mln euro. To ogromne pieniądze, które bez wątpienia zmieniły nasze województwo, stając się motorem zmian na Warmii

i Mazurach. Fakt, że dobrze poradziłyśmy sobie z zainwestowaniem unijnych pieniędzy, dobrze rokuje w kontekście perspektywy finansowej na lata 2021-2027, a kwota przeznaczona na program Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 sięga prawie 1,8 mld euro. Tempo zmian będzie więc jeszcze większe.

Fot. CSE Światowid

Fot. Ryszard Biel

Dzięki dofinansowaniu z Funduszy Europejskich Centrum Spotkań Europejskich ŚWIATOWID w Elblągu przeszło generalny remont. Całkowity koszt projektu wyniósł niemal 26 mln zł, z czego unijne dofinansowanie to niemal 12,6 mln zł

Fot. Zespół ZDW

W perspektywie finansowej 2014-2020 dzięki wsparciu z RPO na Warmii i Mazurach zostało zmodernizowanych 160 km dróg wojewódzkich, w tym droga 512 na odcinku Pieniężno-Bartoszyce. Inwestycja kosztowała 246 mln zł

Fot. Starostwo Powiatowe w Olsztynie

Fot. Starostwo Powiatowe w Olsztynie

Przebudowa dróg powiatowych od skrzyżowania z DK51 w Spręcowie do DK16 w Barczewie kosztowała prawie 49,5 mln zł. Powiat olsztyński pozyskał na ten cel 25,5 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

Fot. NDI

Fot. Archiwum GO

Fot. Zbigniew Woźniak

Olsztyn otrzymał 131 mln zł dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na przebudowę i rozbudowę hali widowiskowo-sportowej Urania.

PONIEDZIAŁEK • 1 stycznia

TVP 1	TVP 2
05:55 Niespotkanie spokojny człowiek - komedia, Polska, 1975 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium w Łagiewnikach 08:00 Noce i dnie - fab., Polska, 1975 ● 10:55 Nikt nie może ocalić się sam... Koncert na Światowy Dzień Pokoju 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:35 Elektryczny jeździec - fab., USA, 1980 14:40 Sabrina - kom. romant., USA, 1996. Sercem Sabriny, córki szofera, od dawna zafascynował David, młodszy syn wdowcy Maude Larrabee, utracusz i bawidamek... 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:35 Lubię wracać tam, gdzie byłem - dok., 2023	05:40 Heca w zoo - kom., USA, 2012. Griffin Keyes postanawia poprosić o rękę miłość życia, Stephanie, ale samolubna dziewczyna odrzuca oświadczenie... 07:30 Pytanie na śniadanie 11:10 Panorama 11:20 Pytanie na śniadanie 12:00 Zaproszenie na Koncert Noworoczny z Wiednia 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole, 2024 - Nagrodą główną dla zwycięzcy programu będzie udział w konkursie Debiuty podczas Krajowego Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu. 16:10 Sylwester Marzeń z Dwójką, 2023, 2023 18:00 Panorama 18:20 Patryk - obycz., Wlk. Bryt., 2018

18:40 Jaka to melodia?

19:30 Wiadomości

20:05 Pogoda; Sport

20:25 Red - komedia, akcja, USA, 2010 ●

22:25 Czego pragną kobiety - kom., USA, 2000. Nick Marshallpo porażeniu prądem zaczyna słyszeć myśli otaczających go kobiet...

00:40 Film fabularny

02:35 Wszystkie pieniądze świata - dramat, Wlk. Bryt., USA, 2017. 16-letni wnuk miliardera Johna Getty'ego zostaje uprowadzony. Porywacze za jego uwolnienie żądają 17 milionów dolarów okupu. Ale Getty jest nieprzejednany, nie ma zamiaru dogadywać się z przestępcami...

20:00 Trener bardzo osobisty - kom., USA, 2012. George był kiedyś gwiazdą piłki nożnej, dziś jest sputnikany i nie ma pojęcia, co począć ze swoim życiem.

21:55 Strażnik - sens., USA, 2006. Pete Garrison (Michael Douglas) jest doświadczonym i szanowanym agentem Secret Service z długoletnim stażem pracy i spektakularną akcją na koncie...

23:55 Koncert Noworoczny z Wiednia - koncert, Austria, 2024

00:50 Wybuchowa para - kom. sens., USA, 2010

02:45 Małe szczęścia - kom., Franc., 2020

TVN

05:50 Uwaga! - program interwencyjny 06:05 Wyluzuj, Scooby-Doo! - serial animowany, USA 06:35 Kosmiczny mecz II: Nowa era - przyg., USA, 2021 08:45 8-bitowe święta - film rodzinny, USA, 2021 10:40 Fantastyczne zwierzęta: Tajemnice Dumbledore'a - przyg., USA, Wlk. Bryt., 2022 13:30 Turniej Czterech Skoczni, Garmisch-Partenkirchen - studio sport; konkurs indywidualny planszową o nazwie „Jumanji”, za sprawą której przenosi się do magicznej, dzikiej dżungli. Dopiero po 26 latach zostaje z niej przypadkowo uwolniony przez nieświadome niczego dzieci 16:35 Masz wiadomość - kom. romant., USA, 1998. Tuż obok księgarni Kathleen Kelly najpotężniejszy na rynku wydawca Joe Fox (Tom Hanks) wybudował wielki salon wydawniczy. 19:00 Fakty; Sport 19:35 Pogoda

19:45 Uwaga! - program interwencyjny

20:00 Sylwester w Nowym Jorku - kom., USA, 2011

22:35 Zły Mikołaj - kom., USA, Niemcy, 2003. Święty Mikołaj Willie T. Stokes (Billy Bob Thornton) przybywa do miasta i nie dba o to, czy byliście grzeczni.

00:20 MachoCry Macho - obycz., USA, 2021

02:25 Dowody zbrodni - serial krym., USA

03:20 Uwaga! - program interwencyjny

03:35 Szpital - program obycz.

04:20 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy.

04:45 Kto was tak urządził - program poradnikowy

05:10 Nauka jazdy - reality show

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Trolle 2 - anim., USA, 2020. Poppy i Mruk odkrywają, że ich królestwo jest tylko jedną z sześciu muzycznych krain. 10:40 Jumanji - fantasy, przygod., USA, 1995. Dwunastoletni Alan Parrish znajduje tajemniczą grę planszową o nazwie „Jumanji”, za sprawą której przenosi się do magicznej, dzikiej dżungli. Dopiero po 26 latach zostaje z niej przypadkowo uwolniony przez nieświadome niczego dzieci 12:55 Spider-Man: Daleko od domu - akcja, SF, USA, 2019. Superbohater przyłącza się do swych najlepszych przyjaciół - Neda, MJ i reszty, by wspólnie wyruszyć na europejskie wakacje.
--

15:50 Planeta Singli - kom. romant., Polska, 2016.

18:50 Wydarzenia

19:25 Gość Wydarzeń

19:45 Sport; Pogoda

20:00 MEGA HIT - Kevin sam w Nowym Jorku - kom., USA, 1992. Rodzina McCallisterów postanawia spędzić święta na Florydzie. Podczas zamieszania na lotnisku, Kevin gubi się i przez pomyłkę wsiada do niewłaściwego samolotu.

22:30 American Pie: Jazd absolutenów - kom., USA, 2011

01:10 Parszywa dwunastka - kom., akcja, USA, Wlk. Bryt., 1967

04:40 Disco gramy

05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

07:00 Muzyczne poranki 07:15 Niedziela z... twórczością Jerzego Wasowskiego 08:10 Trzej muskietierowie - fab., USA, Wlk. Bryt., 1973 10:05 Rawhide - Incydent na ulicach strachu - western, USA, 1959 11:15 Koncert Noworoczny z Wiednia, 2024 - koncert, Austria, 2024 12:05 Szalone przygody Louisa de Funesa - dok., Franc., 2020 14:25 Lato Bonifacego - serial anim., Franc., 2011 15:05 Urodzeni artyści - Marta Fiedler i Paweł Koncewoj - reportaż 15:45 Informacje kulturalne 16:15 Czterej muskietierowie - fab., Hiszp., USA, 1974 18:15 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 19:00 Bitwa tenorów na różę, 2023 - koncert, 2023
--

20:00 Kino Mocnych Wrażeń - Igła - sens., USA, 1981

22:05 The Doors - film biograficzny, USA, 1991

00:30 Galeria sztuki na ekranie - Rafael odkryty na nowo - dok., Wlk. Bryt., 2021

01:30 Ze śmiercią jej do twarzy - kom., USA, 1992. Bohaterkami filmu są dwie przyjaciółki rywalizujące ze sobą o karierę, popularność, a wreszcie o mężczyznę.

03:25 Rock Camp - dok., USA, 2021

05:05 Weekendy - anim., USA, 2017

05:35 Afisz kulturalny ekstra

05:50 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2 na stream.tvp.pl

TV Puls

06:15 Najpiękniejsze baśnie: Iwan i zaczarowany kucyk - familijny, 2020 08:40 W 80 dni dookoła świata - przyg., USA, 2004 11:15 Lepiej być nie może - kom., USA, 1997 13:50 Sześć - kom., USA, 2014. Carl Casper jest szefem kuchni renomowanej restauracji. Zbieg okoliczności sprawia, że rzuca pracę i rozpoczyna nowy projekt. 16:20 Taxi - kom., Franc., 1998. Daniel Morales (Samy Naceri) jest dostawcą pizzy w malowniczej Marsylii. Mężczyzna jest znany z bardzo szybkiej jazdy. 18:00 Za jakie grzechy, dobry Boże? - kom., Franc., 2014. Gdy ostatnia córka Marie i Claude'a ogłasza zamiar poślubienia Charlesa, jej rodzice są zachwyceni. Do czasu...
--

20:00 Robin Hood: Początek - przyg., USA, 2018

22:35 Ochroniarz - akcja, USA, 2017. Eddie to były kapitan Korpusu Piechoty Morskiej, który pracuje jako ochroniarz w centrum handlowym. Już pierwszej nocy rusza na pomoc ściganą przez bandytów dziewczynce.

00:15 Ślugi wojny - akcja, Polska, 2019

02:20 Dzielnica strachu - serial kryminalny

03:35 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne, gospodarcze i naukowe ciekawostki.

04:20 Z archiwum policji - program kryminalny

05:00 Nash Bridges - serial krym.

TVN 7

05:00 Szkoła - program obyczajowy 07:00 Szpital - program obycz. 08:00 Ta podstępna miłość - kom., USA, 1997 10:15 Madagwiazdka - kom., USA, 2009 10:45 Kung Fu Panda: Święta, święta i Po - kom., USA, 2010 11:15 Shrek ma wielkie oczy - kom., USA, 2010. Halloween to ulubione święto Shreka. W tym roku... 11:45 Starcie Tytanów - przyg., USA, 2010 14:00 Gniew Tytanów - przyg., USA, Hiszp., 2012 16:05 Świat według T.S. Spiveta - przyg., Franc., Kan., Australia, 2013. Opowieść o małym geniuszu i jego niezwykłej podróży przez Amerykę. 18:15 Grinch - kom., USA, Franc., Japonia, Chiny, 2018

20:00 Wielki Mike - obycz., USA, 2009. Michael Oher, czarnoskóry chłopiec z bardzo biednej rodziny zostaje zaadaptowany przez białą bogatą rodzinę. Dzięki wsparciu nowych rodziców, Michael zaczyna dobrze się uczyć i robić karierę w sporcie.

22:35 Dziewiąty legion - przyg., USA, Wlk. Bryt., 2011. Rzymski żołnierz Marcus Aquila wyrusza na niebezpieczną wyprawę, aby przywrócić nadszarpniętą reputację swojego ojca.

01:00 Zaginieni - serial, USA

02:00 Małżeństwo pełne tajemnic - serial paradokumentalny

03:00 Trzy noce z duchami

03:55 Druga strona medalu

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 07:00 Lassie 09:10 Christmas Letter - Irlandia, 2019 09:45 Smerfy: Opowieść wigilijna - familijny, USA, 2012 10:05 Na fali 2 - USA, 2017 11:55 Stuart Malutki 2 - familijny, USA, 2002 13:40 Nieustraszeni bracia Grimm - fantasy, USA, Czechy, Wlk. Bryt., 2005 16:05 Maska Zorro - kostium., USA, 1998 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Uroczysko 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:40 Lwie serce - USA, 1990 23:50 Hanna - akcja, USA, Wlk. Bryt., Niemcy, 2011 02:10 Śmierć na 1000 sposobów 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 02:55 SuperLudzie - serial opowiadający o osobach z niepełno-sprawnościami 05:30 Telezakupy TV Okazje
--

09:35 Moja katolicka rodzina **10:00** Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi **11:30** Święty na każdy dzień **11:35** Stan Bezp. Państwa **11:45** Tam, gdzie rodzi się Chrystus **12:00** Anioł Pański z Ojcem Św. Franciszkiem **12:20** Koledy **12:30** Serial z życia Jezusa **13:00** Dziewczynki z tamtych lat **13:45** Gala Polskiej Muzyki Filmowej **15:00** Piloci. Białe-czerwoni z Dębina **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Inf. dnia **16:10** Koncert zyczeń **16:45** Rejs jachtu gen. Kuklińskiego **16:55** Spotkania z lasem **17:05** Świądkiwie **17:30** Zwycięskie Powstanie Wlkp. **17:45** Koledy **17:55** Poczet Wielkich Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Święty na każdy dzień **19:30** Król Chwały **19:45** Modlitwa z udziałem dzieci **20:50** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Mysłąc Ojczyzna **21:00** Apel Jasnogórski **21:20** Inf. dnia

WTOREK • 2 stycznia

TVP 1	TVP 2
05:15 Dziedzictwo - serial 06:05 Złoty chłopak - serial obycz. 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Kościół z bliska 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Gra słów. Krzyżówka 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:35 Komisarz Alex - serial krym. 10:35 Ojciec Mateusz - serial 11:25 Korona królów. Jagiello-nowie - serial historyczny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedyńce - Rodzina pingwinów - dok., Wlk. Bryt., 2020 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 ALARM! - magazyn	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:35 M jak miłość - serial obyczajowy 06:25 Program ekumeniczny 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama - program informacyjny 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Z wieszaka historii 11:50 Dla niesłyszalnych - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial kostiumowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 M jak miłość - serial obyczajowy 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej

15:35 Gra słów. Krzyżówka

16:05 Dziedzictwo - serial

17:00 Teleexpress; Pogoda

17:20 Jaka to melodia?

17:55 Klan - telenowela

18:25 Leśniczówka - serial obycz.

19:00 Jeden z dziesięciu - telet.

19:30 Wiadomości

20:05 Pogoda; Sport

20:15 ALARM! - magazyn

20:30 Korona królów. Jagiello-nowie - serial historyczny

21:10 Migranci - Królestwa pod naporem - reportaż

22:10 Need for Speed - fab., USA, Indie, 2014

00:30 Gwiazdy przedwojennego kina albo film dźwiękowy w II RP - dok., 2020

01:40 Mag. śledczy Anity Gargas

02:15 Czego pragną kobiety - kom., USA, 2000

17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020

18:00 Panorama - program informacyjny

18:20 Va Banque - teleturniej

18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy

19:35 Barwy szczęścia - serial obyczajowy

20:45 Kulisy serialu „M jak miłość”

20:55 M jak miłość - serial

21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany

22:35 Stulecie Winnych - serial, Polska, 2019

23:35 Film fabularny

01:05 Królowa i konkwestador - serial

03:05 Habsburgowie: megalomane dynastii - dok., Austria, 2021

TVN

05:35 Uwaga! - program interwencyjny 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:35 Szpital - Pacjentem doktora Wojciecha Jarosza jest chłopiec, którego ugryzł pająk. 15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:55 Detektywi - program krym. 19:00 Fakty 19:40 Sport; Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:10 Doradca smaku - Waniliowy deser na zimno - program kulinarny

20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska

20:55 Milionerzy

21:35 Snajper - film wojenny, USA, 2014 ●

00:15 Kuba Wojewódzki - talk-show

01:20 Nie idziemy na Sylwestra - koncert

02:30 Dowody zbrodni - serial krym., USA

03:25 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy

04:35 Uwaga! - program interwencyjny

04:50 Recepta na stary dom - program edukacyjny

05:10 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:00 Świętastyczne kółdowanie - USA, 2010 08:05 Kevin sam w Nowym Jorku - kom., USA, 1992. Rodzina McCallisterów postanawia spędzić święta na Florydzie. Podczas zamieszania na lotnisku, Kevin gubi się... 10:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:40 Gliniarze - paradokument. 12:50 Wydarzenia - program informacyjny 13:20 Interwencja - magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn reporterów

16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obycz.

18:50 Wydarzenia - program informacyjny

19:25 Gość Wydarzeń

19:45 Sport

19:55 Pogoda

20:00 Strzelec wyborowy - thriller, USA, 2021

22:20 72 godziny - sensacyjny, USA, Franc., Serbia, 2014

01:00 Cudzoziemiec - thriller, USA, Polska, 2003

03:05 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

04:40 Disco gramy - program muzyczny

05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

07:00 Muzyczne poranki 07:45 Trzeci punkt widzenia 08:20 Wydarzenia aktualne 09:20 Napad na bank - kom., Franc., 1963 11:00 Lalka - serial, Polska, 1977 12:30 Wydarzenia aktualne 13:05 Malarstwo dekoracyjne impresjonistów - dok., Franc., 2021 14:15 Legenda Tatr - dramat, Polska, 1994. Do Zakopanego przyjeżdża Andrzej. Wynajmuje doróżkę i jedzie do Doliny Strążyskiej. Pod Giewontem dostrzega światło... 16:15 Wakacje pana Hulot - kom., Franc., 1953 17:55 Niedziela z... 18:50 Esencja nastroju - Mieczysław Kosz - dok., Polska, 2006 20:00 Teatr Telewizji - Przrychała Żydówka - spektakl, 1990 21:05 Informacje kulturalne

21:35 Lekkie obyczaje - Bohemian Rhapsody - dramat, USA, 2018. Głośny film o zespole Queen, jego muzyce i genialnym wokaliście, którym był nieżyjący już Freddie Mercury

24:00 Przegląd filmów Macieja Drygasa - Stan nieważkości - dok., 1994.

01:20 Igła - sens., USA, 1981. Henry Faber, pracownik kolei, jest w rzeczywistości niemieckim szpiegiem, działającym pod pseudonimem.

03:35 Informacje kulturalne

03:50 Teledyski

05:30 Afisz kulturalny ekstra

05:45 Kultura 2 - Jeszcze więcej kultury

TV Puls

06:00 Nash Bridges - serial krym. 08:00 Kobra - oddział specjalny - W tajemniczych okolicznościach ginie Kevin, partner młodego piłkarza Mehmeta Özmana. 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Kurierzy - Michał dostarcza przesyłkę do domu pod miastem i trafia w sam środek potężnej awantury. 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - 11-letnia Małgosia traci telefon w drodze ze szkoły do domu. Niedługo potem złodziej sprzedaje sprzęt w lombardzie. 16:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny
--

20:00 Kod 211 - akcja, USA, 2018. Los stawia policjanta, jego córkę oraz przypadkowego nastolatka na drodze napadu na bank, którego dokonuje i niebezpieczna grupa uzbrojonych po uszy mężczyzn.

21:45 Uniwersalny żołnierz - akcja, USA, 1992

00:00 Kill Bill 1 - akcja, USA, 2003 ●

02:05 Dzielnica strachu - serial kryminalny

03:05 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

04:00 Menu na miarę - program kulinarny

04:35 Z archiwum policji - program kryminalny

05:00 Nash Bridges - serial krym.

TVN 7

05:00 Szkoła - 18-letnia Natalia Fornal jest ulubianą w klasie dobrą uczennicą. Nikt nie wie, że dziewczyna była w przeszłości zmuszana do prostytucji. 06:55 Szpital - program obycz. 07:50 Ukryta prawda 10:45 Zagadki losu - program obyczajowy 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - Doktor Michał Morawski zajmuje się 13-latkami, którzy spadli ze ścinki wspinaczkowej i złamał rękę. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Tajemnice miłości - serial paradokumentalny 16:55 Szpital - program obycz. 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

20:00 Morderstwo doskonałe - sens., USA, 1998. Piękna i bogata Emily, która na co dzień udaje kochającą żonę, w rzeczywistości darzy uczuciem kogoś innego.

22:15 Sierota - horror, USA, Kan., Franc., Niemcy, 2009. Młode małżeństwo przeżywa dramat po stracie dziecka. Wkrótce postanawiają zaadaptować sierotę...

00:45 Zaginieni - serial, USA

01:45 Małżeństwo pełne tajemnic - serial paradokumentalny

02:45 Trzy noce z duchami - serial paradokumentalny

03:35 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej 10:50 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 12:55 Gliniar

ŚRODA • 3 stycznia

TVP 1	TVP 2
04:50 Klan - telenowela 05:20 Dziedzictwo - serial 06:05 Złoty chłopak - serial obycz. 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Zrzućnawani odbudowani - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Gra słów. Krzyżówka 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:35 Komisarz Alex - serial krym. 10:35 Ojciec Mateusz - serial 11:25 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Rok w ogrodzie Extra - mag. 12:55 Kalahari, twarde prawo pustyni - dok., Franc., 2022 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 15:00 Wiadomości; Pogoda	04:35 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2020 06:25 Pozyteczni.pl 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 Zaginione-odnalezione „Rubens z Kalisza • „Oplakiwanie Chrystusa” warsztat Lucasa Cranacha starszego - magazyn 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 M jak miłość - serial 16:00 Koło fortuny - teleturniej

15:20 ALARM! - magazyn 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo - serial 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:25 Leśniczówka - serial obycz. 19:00 Jeden z dziesięciu - telet. 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda; Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:30 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny 21:10 Karpaty: miłość i zdrada - fab., USA, 2019 23:20 Ogród - dok., 2021 00:20 Zły generał - akcja, USA, 1999 02:00 Powrót na wyspę - serial, Włochy, 2017 03:55 Notacje - Józefa Łyczkowska. - dok., 2023	16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy 19:35 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:45 Przepis dnia 20:55 Na dobre i na złe - serial 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:35 Stulecie Winnych - serial 23:35 Film fabularny 01:15 Tajemnice rodu Valentów - serial obyczajowy 02:25 Nieznane skarby Watykanu - dok., Franc., 2020 03:30 Za marzenia - serial, 2019
---	--

TVN
05:35 Uwaga! - program interw. 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - mag. 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:30 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 13:10 Turniej Czterech Księżniczek - studio sport; konkurs indywidualny 16:10 Doradca smaku - Waniłowicz deser na zimno - program kulinarny 16:15 Ten moment - program obyczajowy 16:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:55 Detektywi - program krym. 19:00 Fakty 19:40 Sport; Pogoda

19:55 Uwaga! - program interwencyjny 20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:55 Milionerzy - program rozrywkowy 21:35 Razem odNowa - reality show 22:40 Na własną rękę - sens., USA, 2002 00:55 Drużyna potępionych - sens., USA, 2010 02:55 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 04:05 Uwaga! - program interwencyjny 04:20 Recepta na stary dom - program edukacyjny 04:40 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy	17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość Wydarzeń 19:45 Sport; Pogoda 20:00 Oszustki - kom. kryminalna, USA, 2019 22:10 Pitch Perfect 3 - kom., muzyczny, USA, Chiny, 2017 00:10 American Pie: Zjazd absolwentów - kom., USA, 2011 02:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 03:40 Zjedz Alaskę - program podróżniczo-kulinarny 04:20 SuperLudzie - serial opowiadający o osobach z niepełnosprawnościami 04:40 Disco gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje
---	--

TVP Kultura
07:00 Muzyczne poranki 07:45 Kronos - magazyn kulturalno-społeczny 08:25 Zaginione-odnalezione - Obraz M. Gieryskiego „Zima w małym miasteczku” - magazyn 08:55 Informacje kulturalne 09:25 Wakaże pana Hulot - kom., Franc., 1953 11:00 Lalka - serial, 1977 12:35 Informacje kulturalne 13:05 Wydarzenie aktualne 13:45 Esencja nastroju - dok. 14:55 Złote koło - film kryminalny, Polska, 1971 16:45 Eufonie, 2019 - David Krakauer i Orkiestra Klezmerska Teatru Sejneńskiego - koncert 17:55 Księga Przestrzeni - Wysokie mury 18:35 Którędy po sztukę - Wit Stwosż - magazyn 18:50 Melville, ostatni samuraj - dok., Franc., 2020

20:00 Na wschód od Hollywood - Arab Blues - kom., Franc., Tunezja, 2019 21:40 Informacje kulturalne 22:10 Próba niewinności - serial, Wlk. Bryt., 2018 23:10 Jazz.pl - Leszek Bogdanowicz w aranżacjach Aleksandry Tomaszewskiej - koncert, 2023 00:55 Lekkie obyczaje - Bohemian Rhapsody - dramat, USA, 2018 03:20 Teledyski 04:30 Informacje kulturalne 05:00 Podróże z historią - Na ratunek w górach - dok. 05:35 Afisz kulturalny ekstra 05:50 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2 na stream.tvp.pl	20:00 Hobbit: Pustkowia - Smauga - fantasy, przyg., USA, 2013. Film stanowi kontynuację przygód Bilbo Bagginsa, czarodzieja Gandalfa i trzynastu krasnoludów. 23:05 Kill Bill 2 - akcja, USA, 2004 01:40 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:50 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 03:45 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:30 Wiadomości polityczne, gospodarcze i naukowe 04:25 Z archiwum policji - program kryminalny 05:00 Nash Bridges - serial kryminalny
---	--

TV Puls
06:00 Nash Bridges - serial krym. 08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Kurierzy - Adam (Patrik Cebulski) uwierzył, że jego współlokatorka Dorota jest lesbijką... 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 16:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - 16-letnia Świątla i jej 65-letni dziadek Władek to pozytywna „para” emanująca dobrą energią. Dziewczyna stara się żyć proekologicznie i ubolewa, że na świecie marnuje się zbyt dużo wody i energii.

20:00 Hobbit: Pustkowia - Smauga - fantasy, przyg., USA, 2013. Film stanowi kontynuację przygód Bilbo Bagginsa, czarodzieja Gandalfa i trzynastu krasnoludów. 23:05 Kill Bill 2 - akcja, USA, 2004 01:40 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:50 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 03:45 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:30 Wiadomości polityczne, gospodarcze i naukowe 04:25 Z archiwum policji - program kryminalny 05:00 Nash Bridges - serial kryminalny	05:00 Szkoła - program obyczajowy 06:55 Szpital - program obycz. 07:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:45 Zagadki losu - program obyczajowy 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - Doktor Wojciech Jarosz zajmuje się 17-latką i 35-latką, którzy uprawiali seks w słońcu. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Tajemnice miłości - serial paradokumentalny 16:55 Szpital - program obycz. 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Herkules - serial krym., Polska
--	---

TVN 7
05:00 Szkoła - program obyczajowy 06:55 Szpital - program obycz. 07:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:45 Zagadki losu - program obyczajowy 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - Doktor Wojciech Jarosz zajmuje się 17-latką i 35-latką, którzy uprawiali seks w słońcu. 13:50 Sąd rodzinny - program sądowy 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 15:50 Tajemnice miłości - serial paradokumentalny 16:55 Szpital - program obycz. 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Herkules - serial krym., Polska

21:55 Richard Jewell - obycz., USA, 2019. Richard Jewell to oparty na prawdziwej historii film w reżyserii Clint Eastwooda, który uświadamia nam, co się stanie, gdy medialne fakty przestonią prawdę. „W Centennial Park jest bomba. Macie trzydzieści minut”... Świat po raz pierwszy usłyszał o Richardzie Jewellu, kiedy ten zgłosił znalezienie ładunku wybuchowego... 00:15 Zaginieni - serial, USA 01:15 Małżeństwo pełne tajemnic - serial paradokumentalny 02:15 Trzy noce z duchami - serial paradokumentalny 03:05 Druga strona medalu - talk-show	09:20 Kolędy 09:30 Sanktuarium polskie 09:50 Święty na każdy dzień 10:00 Audycja Generalna Ojca Św. Franciszka z Watykanu 11:00 Życie wg. świętego Jana Pawła II 11:15 Kolędy 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gosp. 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Polskie dziedzictwo 12:50 W sądeckiej krainie 13:15 Sursum Corda - W Górę Serca! 13:30 Msza święta 14:20 Kolędy 14:40 Gala operetkowa od Wiednia do Budapesztu 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Pierwszy zmysł 17:00 Po stronie prawdy 17:50 Kolędy 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Opowieści z Księgi Cnot 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyznę 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Inf. dnia
--	---

TV 4
06:00 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej 10:50 Policjantki i Policjanci 12:55 Gliniarze - serial paradok. 13:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 14:25 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 15:25 Uroczysko 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 17:00 Sekrety rodziny - program obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Uroczysko 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:40 10 minut - krym., Kan., USA, 2020 23:40 Przychodzą z ciemności - horror, Hiszp., Kolumbia, USA, 2014 01:40 Śmierć na 1000 sposobów 02:05 Interwencja - magazyn reporterów

09:20 Kolędy 09:30 Sanktuarium polskie 09:50 Święty na każdy dzień 10:00 Audycja Generalna Ojca Św. Franciszka z Watykanu 11:00 Życie wg. świętego Jana Pawła II 11:15 Kolędy 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gosp. 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Polskie dziedzictwo 12:50 W sądeckiej krainie 13:15 Sursum Corda - W Górę Serca! 13:30 Msza święta 14:20 Kolędy 14:40 Gala operetkowa od Wiednia do Budapesztu 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Pierwszy zmysł 17:00 Po stronie prawdy 17:50 Kolędy 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Opowieści z Księgi Cnot 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyznę 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Inf. dnia	09:20 Strażnik Teksasu - film akcji 08:00 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 09:00 Pierwsza miłość - serial obycz. 09:50 Łowcy skarbów. Kto da więcej 10:50 Policjantki i Policjanci 12:55 Gliniarze - serial paradok. 13:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 14:25 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 15:25 Uroczysko 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 17:00 Sekrety rodziny - program obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Uroczysko 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:40 Braterstwo wilków 00:50 Bitwa o Jangsari - woj., Korea Połud., 2019 03:05 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje
---	--

CZWARTEK • 4 stycznia

TVP 1	TVP 2
04:45 Klan - telenowela 05:15 Dziedzictwo - serial 06:05 Złoty chłopak - serial obycz. 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Dobre historie - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Gra słów. Krzyżówka 08:40 Ranczo - serial obycz. 09:35 Komisarz Alex - serial krym. 10:35 Ojciec Mateusz - serial 11:25 Korona królów. Jagiellonowie. Taka historia - telenowela dokumentalna 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:55 Kalahari, twarde prawo pustyni - dok., Franc., 2022 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 15:00 Wiadomości; Pogoda 15:20 ALARM! - magazyn	04:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:30 M jak miłość - serial obyczajowy 06:20 Natura bez granic - dok. 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:30 Panorama 10:40 Pytanie na śniadanie 11:15 W kotle historii - magazyn 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial kostiumowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział - serial

15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dziedzictwo - serial 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:25 Leśniczówka - serial obycz. - serial obycz. 19:00 Jeden z dziesięciu - telet. 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda; Sport 20:15 ALARM! - magazyn 20:35 Ojciec Mateusz - serial 21:30 Sprawa dla reportera 22:30 Magazyn śledczy Anity Gargas 23:10 Ocaleni - reality show 00:15 Lokatorka II 01:15 Film fabularny 03:10 Sprawa dla reportera 04:10 Magazyn śledczy Anity Gargas	16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy, Turcja, 2020 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy 19:35 Barwy szczęścia - Kajtek pomaga Oliwce zachwalając jednej z klientek firmowane przez nią kosmetyki. Do tego wypytuje o nowy związek dziewczyny... 20:50 Postaw na milion - teleturniej 21:50 Dom pod Dwoma Orłami - serial, 2021 22:55 Film fabularny 01:15 Tajemnice rodu Valentów - serial obycz. 02:20 Film fabularny
---	---

TVN
05:35 Uwaga! - program interwencyjny 05:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:35 Szpital - program obycz. 15:40 Doradca smaku - Zupa z pomidorów z chrupiącą kapustą - program kulinarny 15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:55 Detektywi - program krym. 19:00 Fakty 19:40 Sport; Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny

20:10 Doradca smaku - Grillowany łosć z warzywami 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:55 Milionerzy - program rozrywkowy 21:35 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 22:40 Polowanie na druhny - kom., USA, 2005 01:00 Snajper - film wojenny, USA, 2014 03:35 Uwaga! - program interw. 03:50 Nauka jazdy - program 04:15 Recepta na stary dom - program edukacyjny 04:35 Okazja na dom - program edukacyjny 05:00 Kto was tak urządził - program poradnikowy	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:40 Gliniarze - serial paradokumentalny 12:50 Wydarzenia - program informacyjny 13:20 Interwencja - magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial paradokumentalny
---	--

18:00 Pierwsza miłość - serial 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość Wydarzeń 19:45 Sport; Pogoda 20:00 Narzeczony mimo woli - kom. romant., USA, 2009. Margaret Tate jest kobietą sukcesu - zajmuje wysokie stanowisko, ma władzę i pieniądze. Jednak zaniedbanie procedur wizowych sprawia, że może wszystko stracić. Jedyne wyjście to poślubić swojego asystenta 22:15 Szkoła uwodzenia 3 - dramat, USA, 2004 00:10 Nienawiść, którą dajesz - dram., USA, 2018 03:05 Nasz Nowy Dom 04:05 Zjedz Alaskę 04:40 Disco gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje	07:00 Muzyczne poranki 07:45 Księga Przestrzeni - Wysokie mury 08:30 Którędy po sztukę - Wit Stwosż - magazyn 08:45 Informacje kulturalne 09:15 Złote koło - film kryminalny, Polska, 1971 11:00 Królowa Bona - serial 12:10 Informacje kulturalne 12:40 Melville, ostatni samuraj - dok., Franc., 2020 13:50 Wyspy szczęśliwe - film obyczajowy, Polska, 1972 14:50 Wielki bieg - dramat, Polska, 1987 16:45 Żywy Mateusza - dramat, 1967 18:15 Res Poloniae - O Polsce z oddali - Rainero Mancinelli - rozmowa 18:50 Legendy Rocka - Glam rock Glam Rock) - Brzmienie Motown - dok., Wlk. Bryt., 2019 20:00 Winni - thriller, Dania, 2018 21:35 Informacje kulturalne 22:05 Oficer - serial sensacyjny 23:15 Na wschód od Hollywood - Arab blues - kom., Franc., Tunezja, 2019. Film w ciepłym, lekkim i dowcipnym tonie podkreśla, że nie ma politycznych rewolucji bez codziennej obyczajowej rewolucji 01:00 Kino nocne - Zabić Sekala - dramat obyczajowy, Polska, Czechy, Franc., Słowacja, 1998 03:05 Informacje kulturalne 03:35 Music Live Collection - Donny McCaslin - koncert, Franc., 2017 05:30 Afisz kulturalny ekstra 05:45 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2
---	--

TV Puls
06:00 Nash Bridges - serial krym. 08:00 Kobra - oddział specjalny - W jednej z restauracji w Kolonii nieznany sprawca bierze zakładników. 10:00 Zbuntowany anioł - serial obyczajowy 12:00 Kurierzy - Michał ma do dostarczenia przesyłkę - 40 paczek wyładowanych książkami, które musi wnieść po schodach. Odbiorcą jest sympatyczna pisarka, Paulina. 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 16:00 Rodzinny interes - Do warsztatu trafia samochód gwiazdy romskiej muzyki rozrywkowej - Patrycji Runo. 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

20:00 Porachunki pana Poutifarda - kom., 2023. Emerytowany nauczyciel mści się na swoich byłych uczniach... 21:45 Taxi - kom., Franc., 1998 23:35 Kobieta na Marsie, mężczyzna na Wenus - kom., Franc., 2008 01:20 Dzielnica strachu - serial kryminalny 02:20 Dyzur - serial medyczny 03:00 Menu na miarę - program kulinarny 03:40 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:20 Z archiwum policji 05:00 Nash Bridges - serial krym.	05:00 Szkoła - Uczennica 1a liceum, Marika Wroniecka ma opinię wrednej i niemiłej. 06:55 Szpital - program obycz. 07:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:45 Tajemnice miłości - serial paradokumentalny 11:50 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 12:50 Szpital - Dr Anna Nowicka przyjmuje na oddział 25-latkę, który spowodował wyp
--	---

Trochę się zdziwiłem, że Tomasz Terlikowski, jeden z najbardziej znanych polskich publicystów katolickich, wziął się za napisanie książki o greckokatolickim metropolicie Andrzeju Szeptyckim i generale WP Stanisławie Szeptyckim, choć po prawdzie to przede wszystkim duchowa biografia tego pierwszego. Po lekturze „Rozdzielonych braci” wiem już, że to był świetny pomysł, bo Terlikowski opisał ich wybory ze swojego właśnie punktu widzenia – katolickiego publicysty, a nie historyka.

Od kontusza do szarawarów

Jak to się stało, że wnuk Aleksandra Fredry, czyli Roman Szeptycki, a w przyszłości metropolita Andrej (Andrzej) Szeptycki został Ukraińcem? Roman Szeptycki urodził się w rodzinie, której przodkowie po każdej stronie byli polską szlachcią, po mieczu ukraińskimi, czy jak kto woli ruskimi i unickimi/greckokatolickimi hierarchami, ale jego ojciec był już w pełni spolonizowany. Ci przodkowie to był pierwszy warunek przyszłego ukraiństwa: powrót do korzeni. Był jednak drugi, o wiele chyba ważniejszy. To sposób wychowywania pięciu synów przez Zofię Szeptycką i wiara, która przepelniała za jej sprawą ich rodzinny dom.

— Kochałam ich i starałam się ich znać, wiedzieć, jaki każdy z nich jest. Mój zaś jedyny system wychowania to Zdrowaśki. Nic, tylko Zdrowaśki. Chłopiec dobry, grzeczny, uczy się, słucha, jest zdrow – Zdrowaśki. Chłopiec źle robi lekcje, upiera się, dokazuje, naraża się na przypadek szkodliwy – znowu Zdrowaśki (...) zawsze tylko to, sto razy na dzień przy każdej okazji – odpowiadała Zofia Szeptycka na pytanie znajomego rodziny, co robiła, żeby jej synowie wyszli na ludzi.

Roman już od dziecka był bardzo religijny. I już wtedy postanowił zostać księdzem. Stało się to za sprawą jednego z jego przodków, greckokatolickiego arcybiskupa kijowskiego Atanazego Szeptyckiego (1686-1746). To on odegrał nie byle jaką rolę w wyborze drogi życiowej Romana, która od kontusza przez greckokatolicką sutannę doprowadziła go

— Władza niemiecka jest zła, prawie diabelska, i w stopniu chyba jeszcze wyższym niż bolszewicka — napisał metropolita Andrzej Szeptycki do papieża w 1942 roku

do kozackich szarawarów (spodni).

W domu Szeptyckich wisiał portret Atanazego. Kiedyś, gdy rodzice wyjechali, młody Roman w nocy usłyszał głos. — Ostrożnie i powoli otworzyłem drzwi i ujrzałem oczy portretu wujka Atanazego, od razu się uspokoiłem, bo zrozumiałem, że to on mnie woła — wspominał po latach Andrzej Szeptycki, który zaczął przyglądać się portretowi. — Oczy wujka (...) przemówiły do mnie... Słyszałem nie uchem, ale całym sobą, jak kazał mi iść śladami moich przodków.

Nie był to jednak wybór narodowy, ale religijny. Przyszły metropolita chciał bowiem zatrzymać rozszerzanie się prawosławnych wpływów wśród galicyjskich Ukraińców, a potem marzył o powrocie pod skrzydła Rzymu rosyjskiego prawosławia.

Jako Żyd, jako Grek

Jego decyzja była dla rodziny podwójnym szokiem: narodowym, ale przede wszystkim klasowym. W drugiej połowie XIX

wieku „polscy” księża byli ze szlachty czy mieszczań, „ruscy” z chłopów. Ziemiański syn, stając się greckokatolickim księdzem, symbolicznie stawał się też w oczach otoczenia chłopem. — Obrządku nie znałam wcale, widziałam tylko przedstawicieli jego najniższej, najwstrętniejszej warstwy społeczeństwa. A w tej warstwie, co zgrozą przejmowało, trywialnością obrzydzenie wzbudzało — co nie było ciemne i dzikie, to od kilkunastu lat występowało jako wróg kościoła łacińskiego i narodowości polskiej — wspominała po latach Zofia Szeptycka.

Ojciec nie zgodził się na decyzję syna. Postanowił, że ten najpierw pójdzie na studia. Roman (takie to były wtedy czasy) podporządkował się woli ojca. Wtedy działał jeszcze w polskich organizacjach studenckich. Potem jednak ostatecznie dopiął swego i został zakonnikiem i greckokatolickim księdzem i przybrał zakonne imię Andrej.

Ojciec zmienił zdanie dopiero kiedy jego syn został

w 1899 roku biskupem stanisławowskim, a rok później metropolitą lwowskim. Andrzej Szeptycki był wtedy jeszcze Polakiem, ale był też już Rusinem i to jako Rusin czuł się częścią politycznego narodu polskiego.

— Kocham Polskę, dzieje Polski, literaturę polską, ale mowa ludu, wśród którego wyrosłem, stała się moją mową, pieśń jego stała się moją pieśnią. Jestem trochę jak święty Paweł, który był Żydom jako Żyd, a Grekom jako Grek — mówił.

Świetnie napisana, gorąco polecam: „Rozdzieleni bracia. Szeptyccy, historia Polski i Ukrainy”, Wydawnictwo WAM 2023

Potem przyszedł kolejny etap, kiedy już przestał być Polakiem, ale nie stał się jeszcze Ukraińcem, by wreszcie w czasie I wojny światowej twardo stanąć na ukraińskim gruncie. To wtedy stał już po drugiej stronie barykady, która dzieliła go w 1918 roku z bratem Stanisławem Szeptyckim, generałem i wtedy szefem sztabu generalnego Wojska Polskiego.

Najbardziej kontrowersyjny okres w życiu metropolity to lata 1941-1944. Polscy historycy zarzucają mu, że nie potępił w sposób stanowczy i jednoznaczny UPA. — Terror i morderstwa jako sposób uzyskiwania celów politycznych potępił w licznych listach kierowanych (...) do duchowieństwa i wiernych. Nie wymienił jednak z nazwy sprawców tego rodzaju zbrodni — pisze Andrzej L. Sowa w książce „Stosunki polsko-ukraińskie 1939-1947”.

Dużo bardziej metropolita zdecydowanie odniósł się do zagłady Żydów. Sam zresztą ich ukrywał. — W lutym 1942 roku napisał do Himmlera list, protestując przeciwko mordowaniu Żydów. Był jedynym w okupowanej Europie hierarchą kościelną tej rangi, który wystąpił w obronie Żydów... Himmler wydał rozkaz aresztowania metropolity, ale szef lwowskiego gestapo odradził mu to, by nie prowokować wybuchu wrogości ze strony ukraińskiej ludności — pisze Jarosław Hrycak w książce „Nowa Ukraina. Nowe interpretacje”.

Po raz ostatni spotkali się w 1939 roku

A jakie były wojenne losy pięciu braci Szeptyckich? — Bracia po raz ostatni spotkali się 4 sierpnia 1939 roku. Rozmawiali pewnie o sytuacji politycznej i wspominali dawne polowania, zjadali się znakomitymi posiłkami i celebrowali braterską miłość — pisze Tomasz Terlikowski.

Dwóch z nich zginęło już niedługo potem. Jednego zabili Niemcy, drugiego Rosjanie. Metropolita Andrzej Szeptycki zmarł we Lwowie w 1944 roku, a jego brat Stanisław w 1950 roku w swoim majątku pod Krosnem. Ostatni z braci błogosławiony Klemens Szeptycki (greckokatolicki duchowny i zakonnik)

BYŁ JEDYNYM W OKUPOWANEJ EUROPIE HIERARCHĄ KOŚCIELNYM TEJ RANGI, KTÓRY WYSTĄPIŁ W OBRONIE ŻYDÓW... HIMMLER WYDAŁ ROZKAZ ARESZTOWANIA METROPOLITY, ALE SZEF LWOWSKIEGO GESTAPO ODRADZIŁ MU TO.

zmarł w rosyjskim więzieniu w 1951 roku.

— Losy braci Szeptyckich, wnuków Aleksandra hrabiego Fredry: ukraińskiego metropolity, ratującego Żydów ukraińskiego mnicha, a wcześniej polskiego polityka; polskiego generała i dwóch polskich ziemian, jak w soczewce skupiają w sobie historię Polski i Ukrainy — są wręcz stworzone do tego, by stać się fundamentem nowych narracji historycznych i tożsamościowych — uważa Tomasz Terlikowski. I dodaje, nawiązując do trudnej polsko-ukraińskiej historii i różnic w jej ocenie oraz do współczesności: — Czy istnieje droga do przezwyciężenia tych różnic? Wojna, ogromna ofiara z życia Ukraińców, która dokonuje się niekiedy pod symbolami przejętymi z trudnej polsko-ukraińskiej przeszłości. Duma związana ze zwycięstwami po stronie Kijowa, ale także wyraźna potrzeba dowodów wdzięczności za pomoc, jaką widać w po stronie Warszawy, sprawiają, że nie ma co liczyć na szybkie ustalenie wspólnej wizji tej bliskiej historii.

— Ale to nie oznacza, że nie można szukać przestrzeni łączących, iż nie potrzebujemy nowych interpretacji i nowych historii, opowiadanych właśnie po to, by przezwyciężyć stare wizje historyczne — podkreśla Tomasz Terlikowski.

IGOR HRYWNA

ZACHÓD ZMIENI STRATEGIĘ WOBEC UKRAINY?

Informacje przekazane przez Politico przytoczył też w najnowszej analizie amerykański Instytut Studiów nad Wojną (ISW). Oficjalnie władze Stanów Zjednoczonych podkreślają, że nie ma mowy o żadnej zmianie dotychczasowej polityki, a celem USA wciąż jest wspieranie Ukrainy aż do zwycięstwa militarnego w wojnie z Rosją. Wręczystości - zwłaszcza w obliczu problemów z dalszym finansowaniem ukraińskiej armii - Zachód próbuje

USA i część państw Europy „po cichu” zmieniają dotychczasową strategię wobec Ukrainy; celem nie jest już całkowite zwycięstwo tego kraju w wojnie obronnej z Rosją, ale maksymalne wzmocnienie pozycji negocjacyjnej Kijowa w ewentualnych rozmowach pokojowych z Moskwą - powiadomił portal Politico, powołując się na źródła w Białym Domu i służbach dyplomatycznych jednego z państw UE. jednak skłonić Kijów do większego skoncentrowania się na działaniach obronnych, kosztem kolejnych operacji ofensywnych. Te przedsięwzięcia obronne dotyczyłyby nie tylko

sytuacji w Donbasie, na wschodzie kraju, ale także m.in. wzmocnienia granicy z Białorusią oraz dalszych inwestycji w siły obrony powietrznej - czytamy na łamach Politico.

W ocenie portalu „przejście do defensywy może dać Ukrainie czas, którego potrzebuje, aby ostatecznie zmusić Putina do akceptowalnego kompromisu”. „Jest bardzo prawdopodobne, że (skoncentrowanie się) na obronie pozwoliłoby Ukraińcom oszczędzić (własne) zasoby, jednocześnie sprawiając, że przyszłe postępy Rosji stałyby się mało prawdopodobne” - zauważył w rozmowie z Politico amerykański ekspert

ds. wojskowości Anthony Pfaff. „Jedynym sposobem na całkowite zakończenie tej wojny są negocjacje” - podkreślił jeden z urzędników Białego Domu, wypowiadający się pod warunkiem zachowania anonimowości. Właśnie dlatego, w celu poprawy sytuacji Kijowa w rozmowach z Moskwą, staramy się podkreślać, że wysiłki na rzecz akcesji Ukrainy do NATO mogą zostać przyspieszone - dodał jeden z europejskich

dyplomatów, pełniący służbę w placówce państwa UE w Waszyngtonie. W środę (27 grudnia) Waszyngton ogłosił ostatni tegoroczny pakiet pomocy wojskowej dla Ukrainy o wartości 250 mln dolarów, zawierający m.in. amunicję i elementy systemów obrony powietrznej. Według zapowiedzi Białego Domu jest to ostatnia transza uzbrojenia, jaką Stany Zjednoczone prześlą bez uchwalenia nowych środków przez Kongres. ŹRÓDŁO: PAP

PUTIN ZNÓW PREZYDENTEM ROSJI – „WYBORY” W MARCU

Wiem, że wielu polityków w Polsce jeśli już myśli o wyborach, to głównie o europejskich, a samorządowców - o lokalnych. A tymczasem... Nie, nie napiszę o wyborach prezydenckich w USA. Tym razem o „wyborach” w Rosji. Ten cudzysłów przy rzeczowniku to „oczywista oczywistość”, bo będzie to kolejna farsa, a nie realna kampania wyborcza i realna elekcja. Ósme już w historii wybory prezydenckie w Federacji

Rosyjskiej będą miały znaczenie. Wiadomo, kto je wygra - w przeciwieństwie do wyborów amerykańskich - jednak najważniejsze będzie to, co uczyni ich zwycięzca Władimir Władimirowicz Putin. Ale po kolei. Wybory odbędą się między 15 a 17 marca 2024 roku, a więc jeszcze w czasie kalendarzowej zimy. Druga tura będzie miała miejsce jednak już w czasie kalendarzowej wiosny, bo trzy tygodnie później - 7 kwietnia

2024 roku. Oczywiście, jeżeli się odbędzie. A raczej na pewno się nie odbędzie, bo Putin oficjalnie weźmie przeszło połowę głosów. Kontrkandydaci Putina - w zasadzie publicznie go nie atakują, a bronią. Formalnie zostali zgłoszeni: Mikołaj Charytonow - lider komunistów, a także Leonid Stucki i Władysław Dawankow. Nie ma to jednak żadnego znaczenia, od kiedy 8 grudnia tego roku Władimir Władimi-

rowicz Putin oświadczył, że zgodnie z możliwościami, które daje mu reforma konstytucji, wystartuje po raz kolejny. Tym razem o fotel prezydenta nie będzie ubiegał się Aleksiej Nawalny, któremu uniemożliwiono to już pięć lat temu, ale teraz po skazaniu na 18 lat więzienia, tym bardziej będzie to niemożliwe. Jednak ważniejsze będzie to, co wydarzy się po reelekcji Putina. Mając „mandat społecznego zaufania” zdecyduje się on

z całą pewnością na rozpisanie powszechnej mobilizacji, a to będzie oznaczało zasilenie armii walczącej na Ukrainie paruset tysiącami nowych żołnierzy. Nawet jeśli nie będą oni wyszkoleni, to w historii militarnej Rosji, liczy się masa - tak było za Rosji carskiej, tak było za Związku Sowieckiego. Powszechna mobilizacja będzie najważniejszym bezpośrednim rezultatem wyborów prezydenckich w Federacji

Rosyjskiej, które odbędą się już za niewiele więcej niż dwa i pół miesiąca. I będą miały, niestety, konsekwencje szersze niż tylko dla Rosji.

RYSZARD CZARNECKI

MAGAZYN

TURYSTYCZNY

Świat — Polska — Warmia&Mazury

MAGAZYN TURYSTYCZNY

MAGAZYN TURYSTYCZNY

WARMIA & MAZURY

WARMIA & MAZURY

DLA MIŁOŚNIKÓW PODRÓŻY

Magazyn można zakupić w salonikach prasowych, salonach Empik oraz na stacjach Orlen, dworcach i lotniskach

PIĄTEK-PONIEDZIAŁEK 29.12.2023-01.01.2024 | GAZETA OLSZTYŃSKA.PL | OPINIE | 20

1251230tr-c-k

ARETOLOGIA NA NOWY ROK

NA NOWY ROK NIEMAL KAŻDY Z NAS ROBI JAKIEŚ POSTANOWIENIE. KLASYKA TO: BĘDĘ MNIEJ JADŁ/JADŁA, SCHUDNĘ, BĘDĘ UPRAWIAĆ JAKIŚ SPORT/BĘDĘ ĆWICZYĆ, NAUCZĘ SIĘ ANGIELSKIEGO, POPRAWIĘ RELACJĘ Z LUDŹMI, POŚWIĘCĘ WIĘCEJ CZASU NA MODLITWĘ, POZNAM WRESZCIE BIBLIĘ W CAŁOŚCI, BO WYPADA, ABY KATOLIK RAZ W ŻYCIU JĄ PRZECZYTAŁ, WIĘCEJ CZASU POŚWIĘCĘ RODZINIE, BĘDĘ PODRÓŻOWAĆ, NAUCZĘ SIĘ CIERPLIWOŚCI, OPANUJĘ LĘK PRZED WYSTĄPIENIAMI PUBLICZNYMI, ZACZNĘ SIĘ ŁADNIEJ UBIERAĆ.

Kto z nas nigdy nie robił takich lub podobnych dobrych postanowień przy różnych okazjach, a zwłaszcza na końcu starego i zarazem na początku nowego roku. Niektórzy po latach robienia tych postanowień, gdy im nic niestety nie wychodziło, twierdzą, że rezygnują z nich, aby niepotrzebnie się nie frustrować, nie wątpić w siebie i nie zaniżać swej wartości we własnych oczach. Tymczasem osobiście jestem ogromną entuzjastką dobrych postanowień i robię je nie tylko na nowy rok, ale także przy innych ważnych okazjach, jak na przykład w okresie Wielkiego Postu, na urodziny, na zakończenie roku akademickiego. Bo mimo wszystko zawsze coś zostaje z tych dobrych intencji, a na pewno zawsze pojawia się refleksja, że w danej sferze życia wymagana jest korekta, jakaś poprawa, bo inaczej, gdyby wszystko dobrze funkcjonowało, nie zwróciłoby się uwagi na ten aspekt życia.

Aretologia a dobre postanowienia

Czym są zatem te dobre postanowienia? Niczym innym jak ćwiczeniem się w cnocie, jej zdobywaniem. Mniej przyswajania pokarmów, to nabycie cnoty umiarkowania w jedzeniu, a może też w picu przez utrzymanie cnoty trzeźwości, ćwiczenia cielesne to zdobywanie wytrwałości i cierpliwości w nabywaniu kondycji fizycznej, uczenie się to pogłębianie wiedzy, modlitwa, lektura Pisma Świętego, to wchodzenie w cnotę wiary i pobożności, czas dla rodziny, dobra relacja z drugim człowiekiem, to wzmacnianie cnoty miłości, braterstwa, solidarności, opanowanie siebie, to nauczanie się cnoty męstwa, przywiązywanie uwagi do wyglądu to kształcenie się w elegancji, estetyce, dobrym smaku. Itak mogą wymieniać dalej, o czym ludzie marzą, co chcą osiągnąć i co naprawdę oznaczają te ich pragnienia, tak czy inaczej artykułowane, które wistocie są potrzebą bardziej cnotliwego życia.

Czym jest zatem cnota, o której na etyce uczą się studenci w ramach aretologii, czyli teorii cnót, z której robią sobie, niejednokrotnie, pośmiewisko ludzie, których można nazwać

krótko ignorantami moralnymi. Cnota to byt moralny, nazywany przeze mnie także sprawnością moralną, będący w człowieku wewnętrznym źródłem jego dobrych czynów. W praktyce życia moralnego cnota jest niezbędna zarówno do rozpoznania dobra, jak i do sprawnej, stanowczej realizacji tego dobra. Cnota nie jest czymś abstrakcyjnym, jest ona zasadniczym, żywym motorem organizowania życia moralnego konkretnego człowieka. Za takiego mamy człowieka, jakim on się nam objawia w życiu moralnym, a takim się objawia, jakimi cnotami dysponuje. Cnota to sprawność w dobru. Oczywiście mamy różnorodność cnót, które regulują nasze życie moralno-duchowe i je porządkują. Stąd też ich podziały oraz nazwy. Są cnoty wlane jak wiara, nadzieja i miłość, są kardynalne jak roztropność, męstwo, umiarkowanie i sprawiedliwość, są nabyte drogą więcej lub mniej pracowitego ćwiczenia woli.

Stale, szybko, przyjemnie

Jak rozpoznać to wewnętrzne źródło – sprawność do dobrego działania? Rozpoznaje się je już od czasów Platona po następujących cechach: firmiter, prompter (św. Tomasz pisze – expedite) i delectabiliter.

Firmiter – sprawność nas stabilizuje, wprowadza stałość. To znaczy, że dana cnota od razu stawia nas do pionu. Mogę skłamać, aby się „ratować”, ale jednak mówię prawdę, mogę dążyć do zaspokojenia swojego nadmiernego apetytu, ale wiem, że będąc na drodze zdrowego odżywiania, nie pofolgu-

ję sobie, mogę nie pomodlić się, usprawiedliwiając to zmęczeniem, ale jednak klękam do choćby krótkiego pacierza. Firmiter nie oznacza przyzwyczajenia, to raczej nadanie naszym działaniom pewnego kierunku, skłonności do stałego, dobrego, adekwatnego działania w określonym aspekcie.

Prompter – chodzi w tym określeniu o pewną spontaniczność działania podobną do instynktu, o łatwość działania, o niezastanawianie się, jak mam w określonym przypadku postąpić, ponieważ mam jasną, wyraźną wiedzę, jak należy się zachować i co robić. I korzystam z niej bez zbędnego zastanawiania się i kombinowania.

Delectabiliter – jak pisał w znanym dziele o cnotach „La Vertu” R. Bernard: „trzecim objawem posiadania cnoty jest doznawana w działaniu przyjemność. Jest to znak, że istnieje w nas niby druga natura, dzięki której ze smakiem i przyjemnością spełniamy rzeczy, które mogą nas nawet przerażać lub wykonujemy coś na przekór naszym skłonnościom”. Postępowanie moralne powinno dawać człowiekowi radość w czynieniu dobra, dawać smak, inaczej zarzuci się je, zrezygnuje się z niego, stanie się ono ciężarem.

Te cechy: stałość, szybkość, przyjemność/radość ukazują sprawności coś zupełnie innego niż zrutynizowany automatyzm, skłonność do mechanicznego wykonywania danej czynności, nawyk, od którego musimy odgraniczyć cnotę. Jest ona bowiem bliższa wypracowanemu w psychologii pojęciu przyzwyczajenia, o którym mówiło się już w starożyt-

ności, że „consuetudo est altera natura” – przyzwyczajenie jest drugą naturą człowieka. Pojęcie to jest bardziej pojemne niż wyraz nawyk, choć w literaturze na ogół przyzwyczajenie jest z nim traktowane zamiennie. Przyzwyczajenie rozumieć jednak jako pewne oswojenie czegoś, sprawienie, że coś jest mi bliskie, że staje się zwyczajne, normalne, potrzebne, dobre, satysfakcjonujące. A zatem czymś innym jest sytuacja, gdy ktoś po wypiciu kawy ma automatyczną potrzebę/nawyk zapalenia papierosa, co generalnie rzecz ujmując, nie jest czymś zwyczajnym i normalnym, a czym innym jest przyzwyczajenie polegające na tym, że małżonkowie po latach dzieląc ze sobą łóżko małżeńskie, nie potrafią spać oddzielnie lub osoba wierząca nie przejdzie obok kościoła, nie żegnając się (coraz mniej osób zresztą ma to przyzwyczajenie). Dla Arystotelesa przyzwyczajenie pełni istotną rolę – jest ukazane jako trwała dyspozycja do postępowania w sposób moralnie pożądany (efekt procesu przyzwyczajania) oraz jako proces ukierunkowany na wytworzenie dyspozycji (proces przyzwyczajania). Przyzwyczajenie w sposób bezpośredni rzutuje więc na kształtowanie dobra, a w pośredni – na kształtowanie szczęścia

„Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci”

Gdyby nie zdolność do przyzwyczajania się do danych zachowań, człowiek nie byłby w stanie wyrobić w sobie cnoty, gdyż nie jest ona dana ludziom z natury,

nie jest wrodzona. W Etyce Nikomachejskiej filozof pisze: „Zalet etycznych natomiast nabywa się dzięki przyzwyczajaniu”. Więc cnoty nie stają się udziałem naszym ani dzięki naturze, ani wbrew naturze, lecz z natury jesteśmy zdolni do ich nabywania, a rozwijamy je w sobie dzięki przyzwyczajaniu. Tylko cnotcie człowiek może zawdzięczać to, że „staje się dobry i spełniać będzie należycie właściwe sobie funkcje”. Dlatego też Arystoteles akcentuje rolę przyzwyczajania w wychowaniu moralnym, gdyż powoduje ono trwałe konsekwencje dla człowieka. Jak mówi też polskie przysłowie: „Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci”. To, do jakiego sposobu postępowania przyzwyczai się człowiek za młodu, jest istotne, ponieważ, jak podkreśla Arystoteles, „zależy od tego bardzo wiele, a raczej wszystko”.

Cnoty, która jest sprawnością, można się po prostu nauczyć. I każdy człowiek może konkretne cnoty zdobywać, jeśli tylko podejmie taką decyzję. Cnoty uczymy się przez ciągle powtarzanie jakiegoś zachowania, które chcemy w sobie wyrobić. Czasami trwa to kilka tygodni, miesięcy, ale może trwać lata. Ważne, aby sobie uświadomić, że możemy daną sprawność moralną zdobyć, a potem, gdy wejdzie ona w nasz życiowy krwioobieg, gdy zacznie funkcjonować na zasadzie drugiej natury, to może wtopić się tak głęboko w nasze działania i zachowania, że stanie się czymś absolutnie naturalnym, bezwiednym jak oddychanie.

Bóg zawsze błogostawi pragnieniom dobrych zmian

Najlepiej jednak w trakcie zdobywania danej sprawności wyznaczać sobie małe cele. Jeśli chcę ćwiczyć codziennie pół godziny, to mogę zacząć od trzech minut. Jeśli chcę podjąć się codziennej modlitwy, to nie zaczynam od odmawiania wszystkich godzin brewiarza, całego różańca, czy długiego medytowania, bo wiadomo, że po kilku dniach nic z tego zamierzenia nie zostanie. Na początek może wystarczyć znak krzyża po przebudzeniu, krótkie zawierzenia dnia Bogu, a wieczorem podziękowania za przeżyty dzień.

Ważne, aby to, co chcemy wprowadzić w nasze życie odbywało się małymi krokami. Tak małymi, że aż śmiesznymi, których niewykonanie wręcz jest niemożliwe lub absurdalne. Znam osoby, które zaczynały pracę pisarską od kilku słów dziennie, od kilku zdań, aby potem bez pisanania nie wyobrażać sobie dnia. Na uczelni mojego syna, Akademii Górniczo-Technicznej, pewien student zaangażowany w studia przede wszystkim rozrywkowo wśród niekończących się imprez, „melanży”, studenckich „biesiad” (w końcu wyrzucili go z Akademii) mimo zabawowego trybu życia, zaczął systematycznie praktykować zwięzłe, proste modlitwy, które pewnie można nazwać aktami strzelistymi, które kierował do Boga. Efekt był taki, że choć wydaloną z uczelni coraz bardziej potrzebował wzmacniać swoje życie wewnętrzne. Skończył inne studia świeckie, po czym wstąpił do zakonu, został kapłanem i autorem książki z dziedziny duchowości.

Oczywiście, proces uczenia się życia moralnego poprzez nabywanie cnót jest trudny, wymaga od nas poświęcenia tej części siebie, która nie chce znosić żadnych ciężarów, ofiar, ucisków, ale jak zauważył już św. Paweł w Liście do Rzymian „chłubimy się także z ucisków, wiedząc, że ucisk wyrabia wytrwałość, a wytrwałość – wypróbowaną cnotę, wypróbowana cnota zaś – nadzieję. Anadzieja zawieść nie może”. Warto więc podejmować postanowienia noworoczne nie tylko te na Nowy Rok, ponieważ Bóg zawsze błogostawi pragnieniom dobrych zmian. On nie zawodzi. Tylko człowiek musi ich chcieć, angażując swój rozum i wolę w twórczy proces osiągania wyższego stopnia swojego istnienia i działania, a więc udoskonalania swojego życia moralnego i budowania dojrzałego charakteru.

ZDZISŁAWA KOBYLŃSKA

WEEKENDOWY
REPERTUAR HELIOS
Centrum Handlowe Aura,
Olsztyn, al. Piłsudskiego 16

Piątek, 29 grudnia
FERRARI / napisy: 20:30
FERRARI / napisy: 12:45, 15:45, 18:45

DREAM SCENARIO / napisy: 18:00
DREAM SCENARIO / napisy: 14:15, 20:45
AQUAMAN i zaginione królestwo / dubbing: 15:15
AQUAMAN i zaginione królestwo / dubbing: 17:15
AQUAMAN i zaginione królestwo / napisy: 14:30, 20:15
GRA W OPĘTANIE / napisy: 19:15
WONKA / familijny / od 10 lat / dubbing: 13:30, 16:15, 19:00
CHŁOPI: 16:45
TROLLE 3 / dubbing: 12:15
ŻYCZENIE / familijny / od 6 lat / dubbing: 12:00

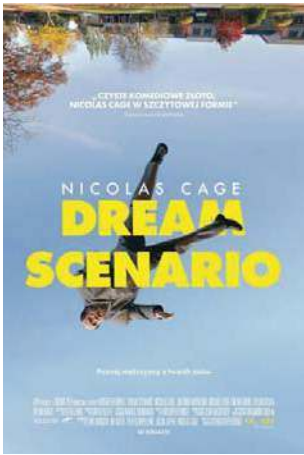
Sobota, 30 grudnia
FERRARI / napisy: 20:30
FERRARI / napisy: 10:30, 12:45, 15:45, 18:45
DREAM SCENARIO / napisy: 18:00
DREAM SCENARIO / napisy: 14:15, 20:45
AQUAMAN i zaginione królestwo / dubbing: 15:15
AQUAMAN i zaginione królestwo

WEEKENDOWY
REPERTUAR
KINA AWANGARDA
W OLSZTYNIE

Piątek, 29 grudnia
Matka Teresa i ja - prod. Indie, Wielka Brytania: godz. 17.45
Vika - prod. Polska, Niemcy: godz. 18.00
Pieśni wielorybów - prod. Francja: godz. 18.00
Fuks 2 - prod. Polska: godz. 19.30
Ferrari - prod. USA, Włochy, Wielka Brytania: godz. 19.30
Dream Scenario - prod. USA: godz. 19.45

stwo / dubbing: 17:15
AQUAMAN i zaginione królestwo / napisy: 14:30, 20:15
GRA W OPĘTANIE / napisy: 11:45, 19:15
WONKA / familijny / od 10 lat / dubbing: 11:15, 13:30, 16:15, 19:00
CHŁOPI: 16:45
TROLLE 3 / dubbing: 11:30, 13:45
ŻYCZENIE / familijny / od 6 lat / dubbing: 10:15

Niedziela, 31 grudnia
FILMOWY SYLWESTER zestaw 1: 21:30
FILMOWY SYLWESTER zestaw 2: 21:45
Śnieżne Boże Narodzenie z ANDRÉ RIEU / napisy: 16:00, 20:00
FERRARI / napisy: 10:30, 13:30, 16:30, 19:30
DREAM SCENARIO / napisy: 18:00
DREAM SCENARIO / napisy: 14:30

AQUAMAN i zaginione królestwo / dubbing: 15:15
AQUAMAN i zaginione królestwo / dubbing: 17:30
AQUAMAN i zaginione królestwo / napisy: 14:45, 19:00
GRA W OPĘTANIE / napisy: 18:30
WONKA / familijny / od 10 lat / dubbing: 10:20, 13:00, 15:45
CHŁOPI: 11:45
TROLLE 3 / dubbing: 11:30, 13:45
ŻYCZENIE / familijny / od 6 lat / dubbing: 10:10

Sobota, 30 grudnia
Ferrari - prod. USA, Włochy, Wielka Brytania: godz. 15.30
Matka Teresa i ja - prod. Indie, Wielka Brytania: godz. 15.45
Poprzednie życie - prod. USA: godz. 16.00
Vika - prod. Polska, Niemcy: godz. 18.00
Pieśni wielorybów - prod. Francja: godz. 18.00
Dream Scenario - prod. USA: godz. 18.00
Fuks 2 - prod. Polska: godz. 19.30
Ferrari - prod. USA, Włochy, Wielka Brytania: godz. 19.30
Będzie lepiej - prod. Francja: godz. 20.00

30 GRUDNIA

Sylwestrowe przeboje

Olsztyn
Występują:
Tomasz Szymuś – dyrygent
Anna Grzelak – śpiew
Kuba Jurzyk – śpiew
Zespół:
Adam Lemańczyk – fortepian
Mateusz Krawczyk – perkusja
Bartek Werachowski – gitara basowa
Maciej Olesiński – gitara chórki:

Agnieszka Brenzak
Dorota Theisebach
Filip Czarnecki
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej
W programie m.in.: Jesteśmy na czasach; I`m every woman; Time of my life; Rzuć to wszystko co złe; Zatańczysz ze mną jeszcze raz; Step by step, September; Mambo Italiano.
Godz. 18.00, Filharmonia Warmińsko-Mazurska, ul. Głowackiego 1.

31 GRUDNIA

Sylwestrowe przeboje

Olsztyn
Tomasz Szymuś – dyrygent, Anna Grzelak – śpiew, Kuba Jurzyk – śpiew, zespół: Michał Dykban – gitara, Adam Lemańczyk – piano, Bartek Werachowski – bas, Waldemar Franczyk – perkusja, chórki: Agnieszka Brenzak, Dorota Theisebach, Filip Czarnecki, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej | W programie m.in. Jesteśmy na czasach, I`m every woman, Time of my life, Rzuć to wszystko co złe, Zatańczysz ze mną jeszcze raz, Step by step, September, Mambo Italiano.
Godz. 17.00/20.30, Filharmonia Warmińsko-Mazurska, ul. Głowackiego 1.

5 STYCZNIA

Karnawałowe Magic Show z Gwiazdami Światowej Iluzji

Olsztyn
Podczas noworocznego tournée zawitają do Olsztyna prawdziwe gwiazdy światowej iluzji. W sali koncertowej Auditorium Maximum będzie można zobaczyć niesamowite show artystów z grupy Champions of Illusion, gdzie triki i sztuczki znane dotąd tylko z ekranu telewizora będą dosłownie na wyciągnięcie ręki.
Godz. 19.00, Auditorium Maximum Olsztyn, al. Wojska Polskiego 13.

5 STYCZNIA

Enej, kolędy i Wy

Olsztyn
Na kilka dni przed świętami Bożego Narodzenia zespół Enej wyrusza w swoją kolejną świąteczną trasę koncertową po całej Polsce. Zespół zagra najpiękniejsze, najbardziej znane i najbliższe naszym sercom polskie kolędy i pastorałki w autorskich aranżacjach.
Godz. 19.00, Aula Widowiskowo-Konferencyjna im. Anny Wasilewskiej, ul. Kościńskiego 11.

5 STYCZNIA

Koncert: PATMA

Olsztyn
PTM - Poetic avant jazz folk. Głos, wiolonczela, kontrabas, perkusja. Czulość i absurd. Toruńsko-Łódzki projekt brzmiący drewnem, wrażliwością i swobodą. To opowieść muzyczna o wnętrzu człowieka. Wspólne granie zaczęli na początku 2023 roku od swobodnych improwizacji, które później stały się inspiracją do stworzenia kompozycji. Poruszają się pomiędzy jazzem, sonoryzmem, eksperymentem, piosenką aktorską, smyczkowymi melodiami oraz rytmicznymi i transowymi groovami.
Godz. 20.00, LAS, ul. Prosta 38.

5 STYCZNIA

Koncert Marszałkowski - Z muzą, czarem i temperamentem

Olsztyn
W programie najpiękniejsze arie z oper i operetek m.in. Johann Strauss /syn – Uwertura do operetki Zemsta nietoperza
Franz Lehár – Aria Giuditty Meine Lippen z operetki Giuditta
Imre Kálmán – Uwertura do operetki Hrabina Marica
Imre Kalman – Czardasz Silvy z operetki Księżniczka Czardasza
Jacques Offenbach – Aria Pericholi Aria ze śmiechem z operetki La Perichola
Jacques Offenbach – Barkarola z I aktu opery Opowieści Hoffmanna
Godz. 19.00, Filharmonia Warmińsko-Mazurska im. Feliksa Nowowiejskiego, ul. Głowackiego 1.

5 STYCZNIA

Charytatywny koncert świąteczny

Olsztyn
„Nasze Betlejem” to wyjątkowy charytatywny koncert świąteczny na rzecz Filipa Cudnocha, który choruje na stwardnienie rozsiane. Świąteczny repertuar zaprezentuje schola „Perelki Wiary” - młodzież i dorośli, zapraszają na nastrojowy wieczór przy piosenkach, których nie usłyszycie w świąteczne dni wkościele.
Godz. Kościół pw. św Józefa | Olsztyn ul. Jagiellońska 41.

6 STYCZNIA

One Night of Terror: Trzech Króli Edition

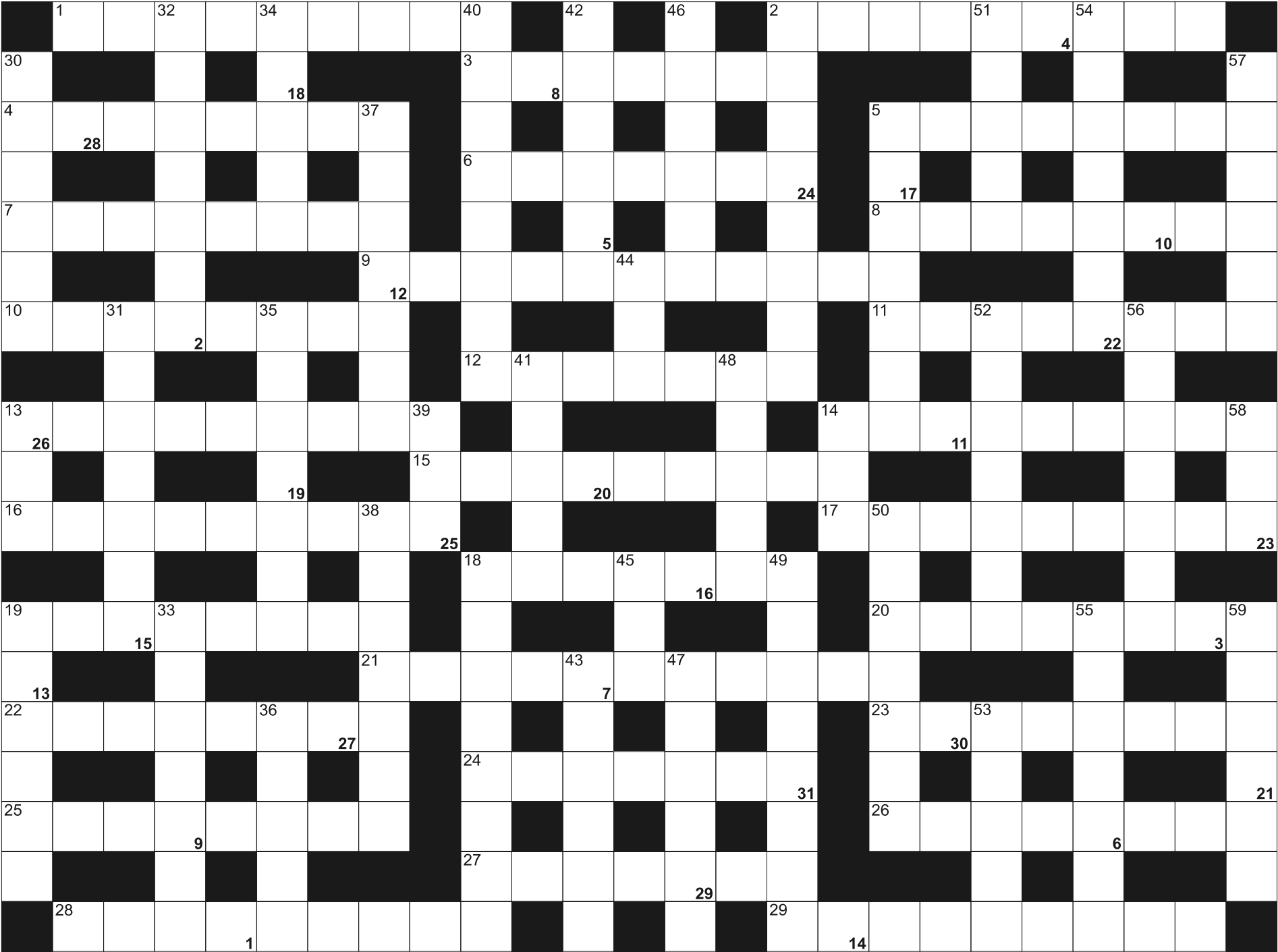
Olsztyn
One Night of Terror to rozpoczynający się cykl imprez zrzeszający widownię, która gustuje w mocnym tempie i ciężkim brzmieniu. Podczas imprez spodziewajcie się najlepszych DJ'ów z całej Polski, którzy reprezentują sceny Hardtechno i Hardcore.
Godz. 22.00, Klub Futro, ul. Seweryna Pieniężnego 5.

6 STYCZNIA

The Metropolitan Opera – Verdi „Nabucco”

Olsztyn
Wznowienie | Starożytny Babilon ożywa na scenie Met w tej pełnej rozmachu inscenizacji. W roli potężnego władcy Nabucca (Nabuchodonozora) po raz pierwszy w nowojorskiej operze wystąpi baryton George Gagnidze. Partnerować będzie mu ukraińska sopranistka Liudmyła Monastyrska, która ponownie wcieli się w intrygującą postać mściwej córki króla – Abigaille.
Godz.18:55, sala koncertowa Filharmonii.

Krzyżówka klasyczna z hasłem

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 31, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31											

POZIOMO: 1) przyrząd w laboratorium; 2) pierwszoklasista; 3) konwersacja; 4) do obserwacji gwiazd i planet; 5) ze stolicą w Maputo; 6) parlament wyspy Man; 7) okrągła bułka pszenna; 8) lalka teatralna, marionetka; 9) preparowanie i wypychanie zwierząt; 10) Hanin, polska aktorka; 11) patrzy trzeźwo na świat; 12) wypływają na nie rybacy; 13) dziecko przed roczkiem; 14) deska na stoku; 15) u boku łabędzia; 16) William Makepeace, brytyjski pisarz; 17) do odkorkowywania butelek; 18) siostra zakonna, zakonnica; 19) suma przekraczająca należność; 20) Monk i Poirot; 21) nie potrafi utrzymać porządku; 22) teflonowa w kuchni; 23) podróbka, kopia; 24) niska kanapa z bocznymi wałkami; 25) nie-

duży i płytki zbiornik wodny; 26) gubienie włosów; 27) szpitale szkolące studentów; 28) elastyczna część garderoby na nogę; 29) impreza artystyczna odbywająca się co trzy lata.

PIONOWO: 2) przyczyna lockdownów; 5) kolanka lub wstążki; 13) łącznik do blach; 14) sieć na ryby w formie worka; 18) żona; 19) do czytania w kinie; 30) Bram, autor "Draculi"; 31) obsługuje pasażerów samolotu; 32) pajęczak łączony z boreliozą; 33) rzymska z jajkiem; 34) Kolberg, polski etnograf; 35) słynne francuskie wybrzeże; 36) np. obornik; 37) żaba szponiasta inaczej; 38) amerykański stan z Montgomery; 39) cenne u słonia; 40)

pisemne sprawozdanie z posiedzenia, sesji; 41) Viktor, premier Węgier; 42) śpiewane przez żeglarzy; 43) odgrażać się, straszyć; 44) wtorek i sobota; 45) centrum odnowy biologicznej; 46) pustynia z Las Vegas; 47) wynajmowana do dzieci; 48) jeden z palców; 49) minerał z pustyni Atakama; 50) mała grupa żołnierzy; 51) sklepowy lub spacerowy; 52) broni klienta w sądzie; 53) Henrik, norweski dramaturg; 54) rzeka z Wodospadami Wiktorii; 55) główna NATO w Brukseli; 56) prawo muzulmańskie; 57) okres ośmiu dni; 58) duży pies myśliwski o krótkiej sierści; 59) kwiecista korona.

SUDOKU

8			7	5			1	4
	1	2			9			6
	5			6		7	8	
		5		2			6	7
			5			4		8
		6		9				
3	7				5	6		
5	4			7			3	9
				3		8		

010

		1		9	2			
2		8	6	7			9	
				5	8			
		6	7			3	1	
9		5					2	
		7		6			8	
1	5			8			7	
			5		7	6		1
6			2		9	4		8

011

3		2	5	9				
	9			6	3			
				4	7	1		
		1	9				2	7
			6			3		
4	8		3				1	5
						2		8
8	4						5	
	5	3	4	8				1

012

KONSTAŁ PRODUCENT
GARAŻE blaszane
BRAMY garażowe
KOJCE dla psów

Najniższe **CENY**
Różne wymiary
Transport cały kraj
Montaż **GRATIS**
Dogodne **RATY**

28230tr-a-G

89-650-30-43 85-733-60-26
29-642-34-61 55-621-23-38
512-853-323
www.konstal-garaze.pl

PRACA

dam pracę

DAM pracę w gospodarstwie rolnym z wyżywieniem i zakwaterowaniem. Okolice Mławy. Kontakt telefoniczny, 530-745-606

PRZYCHODNIA lekarska Olsztyn ul. Dworcowa 4A zatrudni osobę sprząającą CV składać do 2.01.2024, (89)533-56-63

PRZYJMĘ do pracy w gospodarstwie rolnym, 694-194-504

W gospodarstwie rolnym, wysokie wynagrodzenie, 695-616-300

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIANGIEL-SKIE.PL 503-103-703

do wynajęcia

KAWALERKA 32m2 umeblowana z garażem w budynku, ogólne koszty 2000zł miesięcznie, 669-956-232

POKÓJ do wynajęcia panu, 798-975-693

AUTO-MOTO

kupię

SKUP AUT!!! NAJWYŻSZA CENA TEL. 730 750 266

USŁUGI

inne

SZYCIE kołder, 665-434-450

pożegnania.net
Wyraź swój żal i zapal wirtualną świeczkę

380-314190pb1-b-M

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy, że 27 grudnia 2023 r. odszedł do Domu Ojca Nasz Kochany Mąż, Ojciec, Dziadek i Pradziadek

ś. † p. Aleksander Różowicz

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 30 grudnia 2023 r. o godz. 11.00 Mszą Świętą w bazylice konkatedralnej św. Jakuba przy ul. Staszica. Ceremonia pochowania urny z Prochami będzie miała miejsce na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej.

Pogrążona w smutku rodzina

2391230pb1-a -P

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 24 grudnia 2023 r. zmarł Tata i Przyjaciel

Bronisław Ferek

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 30 grudnia 2023 r. (sobota) o godz. 12.00 ceremonią pochowania na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej w Olsztynie (kondukt od głównej bramy cmentarza).

Rodzina

2393230pb1-a -P

Zawiadamiamy, że 24 grudnia 2023 r. zmarła nasza kochana Mama, Teściowa, Babcia i Siostra

ś. † p. Barbara Regina Dąbrowska

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 3 stycznia 2024 r. (środa) w parafii św. Arnolda, osiedle Redykajny w Olsztynie: o godz. 11.30 modlitwą różańcową, o godz. 12.00 mszą świętą pogrzebową. Ceremonia pochowania odbędzie się na cmentarzu komunalnym w Dywitach.

Pogrążona w smutku rodzina

2382230pb1-a -P

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Pani Barbary Dąbrowskiej

Wraz z Jej odejściem straciliśmy bardzo lubianą Koleżankę i wspaniałego, wieloletniego Ordynatora Oddziału Gastrologii w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Olsztynie.

Pomimo licznych sukcesów zawodowych Pani Barbara Dąbrowska pozostała człowiekiem skromnym i otwartym na innych ludzi.

Była cenionym gastrologiem, autorytetem i nauczycielką kilku pokoleń olsztyńskich lekarzy.

Na zawsze pozostanie w naszej pamięci jako dobry człowiek i wybitna specjalistka.

Składamy głębokie wyrazy współczucia

Rodzinie i Bliskim

Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Olsztynie wraz ze współpracownikami

2390230pb1-a -P

SACRUM

KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE

ANDRZEJ DĄBROWSKI
Olsztyn, ul. Limanowskiego 18/2
89 67 77 100, kom. 530 308 308

GODNIE - SOLIDNIE - Z SZACUNKIEM

Całodobowy przewóz zmarłych

3205200pb1-d-M

ARKA USŁUGI POGRZEBOWE

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A
89 534 72 42, 605 635 908

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24 (wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)
89 526 66 01, 605 665 909

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

6146190pb1-i-M

ARKADIA
Olsztyn, ul. Jagiellońska 52/85
tel. 89 526 67 53, 665 175 125
całodobowe przewozy zmarłych

www.zuparkadia.olsztyn.pl

Gwarantujemy godną i kulturalną posługę

1039230pb1-c-P

Łukaszowi Menartowi
wyrazy głębokiego współczucia i żalu z powodu śmierci

Taty
składają koleżanki i koledzy z TVP3 Olsztyn Jesteśmy z Tobą.

2382230pb1-a -P

Panu Wiesławowi Truszkowskiemu
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

Taty
składają Nadleśniczy wraz z pracownikami Nadleśnictwa Stare Jabłonki

2384230pb1-a -P

Drogiej Koleżance

Barbarze Stemplewskiej
wyrazy najgłębszego współczucia z powodu śmierci

Teściowej
składają sędziowie oraz koleżanki i koledzy z Wydziału I Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie

2394230pb1-a -P

Panu Jackowi Stemplewskiemu
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

Mamy
składają sędziowie i pracownicy Wojskowego Sądu Garnizonowego w Olsztynie

2386230pb1-a -P

Pani Małgorzacie Szymańskiej Rodzinie i Najbliższym
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

Brata
składają Wójt Gminy Jonkowo, Przewodniczący Rady Gminy oraz koleżanki i koledzy z Urzędu Gminy

2385230pb1-a -P

Ewie Zaczek
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

Mamy
składają pracownicy Oddziału Epidemiologii Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Olsztynie

2388230pb1-a -P

NEKROLOGI (wymagany akt zgonu). Terminy przyjąć*:
• na poniedziałek – do piątku do godz. 15.00
• na wtorek, środe, czwartek, piątek – dnia poprzedniego w godz. 7.00-15.00
*Dotyczy Biura Ogłoszeń w Olsztynie, plac Józefa Bema 5

KONDOLENCJE
(wymagany dowód osobisty osoby nadającej) ukazują się w ciągu trzech dni od chwili nadania

WWW.POZEGNANIA.NET

Biuro Ogłoszeń, **OLSZTYN**
plac Józefa Bema 5, tel. 514-800-517
czynne w godz. 7.00-15.00
soboty – nieczynne
b.ogloszen@gazetaolsztynska.pl

Biuro Ogłoszeń, **ELBLĄG**
ul. Rybacka 35
tel. 55-236-18-02
pon.-pt. godz. 8.00-16.00.

289190pb1-C-380-M

LISOWSKA: WARTO BYŁO TAK CIERPIEĆ

LEKKA ATLETYKA \\ Złoty medal mistrzostw Europy w Monachium to mój największy sukces. Cenię go bardziej niż rekord Polski w maratonie - powiedziała Aleksandra Lisowska, znakomita biegaczka AZS UWM Olsztyn, która już myśli o olimpiadzie w Paryżu.

- Rekord Polski 2:25.52 ustanowiony 3 grudnia podczas maratonu w Walencji jest wspaniałym zwieńczeniem sezonu. Jak pani podsumuje kończący się rok?

- Przede wszystkim był bardzo ciężki, ale warto było przez to wszystko przejść, żeby końcówka była taka piękna. Warto było cierpieć, żeby tego dokonać. Czasami zastanawiałam się, po co mi to wszystko? Może zrobiłam źle, że postanowiłam w grudniu walczyć o rekord. Bałam się, że moje zdrowie jest na krawędzi.

GDY DOBIEGLAM DO METY, WTEDY PRZYPOMNIAŁY MI SIĘ TRENINGI I TO WSZYSTKO, PRZEZ CO MUSIAŁAM PRZEJŚĆ. POMYŚLAŁAM SOBIE, ŻE BYŁO WARTO TO PRZEŻYĆ I POWTÓRZYŁABYM TO JESZCZE RAZ.

- Maraton nie jest jedynym dystansem, na którym w tym roku pobiła pani rekord życiowy. We wrześniu w Olsztynie przebiegła pani 3000 m w 9.22.20. Czy czuje się pani mocna nie tylko wytrzymałościowo, ale również szybkościowo?

- To pokazuje, że mam jeszcze zapas prędkości, kiedy nie jestem obciążona kilometrażem maratonu. Nawet gdy trenujemy pod kątem maratonu, to czasami parę odcinków biegnę szybciej niż w tempie maratońskim. Nie jestem stworzona tylko do człapania. Rekordy życiowe w krótszych biegach na bieżni sprawiają, że potrafię finiszować w maratonie i przyspieszyć na ostatnich kilometrach, jak to robiłam, bijąc rekord Polski, czy też wcześniej walcząc o minimum olimpijskie. Mam jednak świadomość, że wciąż muszę poprawiać się na krótszych dystansach. Kolejny maraton przebiegnę dopiero podczas igrzysk olimpijskich w Paryżu. Wiosną chciałabym pobić na 5000 i 10 000 m. Będę też startować w mistrzostwach Europy w półmaratonie, które będą w czerwcu, i mam nadzieję,

że powalczę tam o rekord życiowy i będę miała większy zapas prędkości. Liczę, że będę mieć czas i komfort, żeby trenować krótsze dystanse, co przełoży się na kolejne rekordy życiowe w maratonie. Przy zapasie prędkości nie będę miała problemu, żeby biegać maraton w 2:25 lub szybciej.

- Co poszło nie tak w mistrzostwach świata, bo w Budapeszcie nie ukończyła pani maratonu? Czy przyczyną niepowodzenia była wysoka temperatura?

- Jadąc na mistrzostwa świata wiedziałam, jakie będą tam warunki. Dlatego miesiąc przed wylotem do Budapesztu wróciłam do Olsztyna, żeby trenować w podobnych temperaturach. To nie była wina pogody, tylko problemy żołądkowe. Organizm był już zmęczony, bo nie miałam dłuższej przerwy na regenerację. Nałożyłam na siebie presję, ponieważ chciałam walczyć o czołową ósemkę, a w najgorszym wypadku o dwunastkę. Nic innego mnie nie interesowało.

ZACZĘŁAM NIEPOTRZEBNIE EKSPERYMENTOWAĆ Z DIETĄ. SZUKAŁAM WSZYSTKIEGO, CO MOŻE MI POMÓC, I TO MNIE TROCHĘ ZNISZCZYŁO. DLATEGO DO MARATONU W WALENCJI PODESZŁAM Z CHŁODNĄ GŁOWĄ.

Stwierdziłam, że będę funkcjonować tak, jak dotychczas. Bez żadnych eksperymentów. I wyszło mi to na dobre. Dlatego w przyszłym roku przed

Fot. Emil Marecki

Wielokrotna mistrzyni Polski na 10 000 m, półmaratonie i maratonie

igrzyskami w Paryżu też nie zamierzam kombinować. Mam nadzieję, że gdy odpocznę, to bieganie zacznie mi sprawiać radość i przyjemność, a przyszły rok będzie jeszcze lepszy.

- Dopiero na początku grudnia zakończyła pani sezon, ma więc pani jakieś szczególne plany na okres roztrenowania?

- Muszę nadrobić pewne zaległości. Przed świętami było dużo akcji charytatywnych, a ja lubię pomagać. Chciałam też wykorzystać swoje osiągnięcia w taki sposób, poza tym oddaję swoje koszulki na licytację. Na razie chcę też pozalać swoje sprawy, ogarnąć stopy i ciało, ponieważ po maratonie w Walencji ledwo wstawałam z łóżka. Bolał mnie kręgosłup i miałam problem, żeby się schylić.

Fot. Andrzej Sprzączak

Mistrzynię Europy powitał w Olsztynie rektor UWM Jerzy Przyborowski

- JAK BYŁAM DUŻO MŁODSZA, TO MARZENIEM BYŁ SAM WYJAZD NA IGRZYSKA. TERAZ CHCIAŁABYM BYĆ W CZÓŁOWEJ DWUNASTCE, A MOŻE NAWET W ÓSEMCE. TO JEDNO Z MOICH WIĘKSZYCH MARZEŃ.

W Paryżu trasa maratonu ma być trudna technicznie, mają być duże przewyższenia i wysoka temperatura. Mam nadzieję, że to mi pomoże, bo jestem stworzona do biegania w trudnych warunkach. Czuję się lepiej niż na szybkich trasach, więc dla mnie to będzie na plus. Igrzyska to główny cel. Chciałabym też pobić rekordy życiowe na krótszych dystansach: 5 i 10 km oraz w półmaratonie. Najważniejsze, żeby było zdrowie. Jak ono dopisze, to wiem, że wszystko się poukłada i będzie tak, jak bym chciała, żeby było.

Fot. Robert Barach

Złoty medal mistrzostw Europy to największy sukces Aleksandry Lisowskiej. Może po olimpiadzie w Paryżu się to zmieni...

- Czy po zdobyciu mistrzostwa Europy zauważyła pani większą popularność wśród kibiców i sponsorów?

- Na pewno tak. Mam większe wsparcie. Moim sponsorem jest firma Puma. Gdy czegoś potrzebuję, to po prostu piszę i to

mam. Byłam nawet u nich na badaniach, podczas których przebadali moje ciało i sprawdzili, jak to wszystko wygląda. Dostałam też zestaw ćwiczeń, żeby zapobiegać urazom. Na pewno więcej osób mnie zna i docenia za to, jaką jestem osobą. Nawet nie chodzi o to, że zdobyłam medal mistrzostw Europy. Dla wielu jestem inspiracją i to bardzo mnie cieszy. Postrzegają mnie jako ciepłą, normalną osobę, a nie tylko mistrzynię Europy, bo to wyłącznie tytuł. Człowiekiem jest się do końca życia, a sport się kiedyś skończy.

- Zapisuje pani ile kilometrów przebiega tygodniowo, miesięcznie i rocznie?

- Nie. Czasami, gdy rozmawiamy z koleżankami, to porównujemy, ile przebiegłyśmy w danym tygodniu. Jednak to są tylko liczby, a dla mnie liczy się samopoczucie. Na jego podstawie wiem, czy brakuje mi przebiegniętych kilometrów, czy wręcz przeciwnie i coś zaczyna mnie boleć. Sugeruję się tym, jak się czuje.

- Dlaczego wielu maratończyków najlepsze wyniki osiąga po trzydziestce, choć wydawałoby się, że większe możliwości mają młodszy zawodnicy?

- Chodzi o wytrzymałość, która rośnie z wiekiem. Im człowiek jest starszy, tym wytrzymałość jest lepsza, a szybkość zanika z wiekiem. Czasami jest tak, że sprinterzy kończą karierę przed 30. rokiem życia, a maratończycy dopiero zaczynają odnosić sukcesy w tym wieku. Widzę po sobie, że nie muszę biegać już tak wielu kilometrów, bo moja wytrzymałość jest coraz lepsza. Jednak szybkość trochę zanika, więc bardziej chcę ją podszlifować, a z wytrzymałością nie mam problemów. Złatwością biegnę po 30-40 km na treningu. Ale przebiegnięcie kilometra w szybszym tempie staje się trudniejsze.

Gazeta Olsztyńska zawsze pod ręką. Zaprenumeruj e-wydanie: kupgazete.pl

WIELKIE FIRMY MAJĄ KŁOPOTY

PIŁKA NOŻNA\\ Niektórzy stali bywalcy czołówek tabel obniżyli loty, a ich miejsce zajęły mniej utytułowane drużyny. W okolicach półmetka sezonu dość niespodziewanie wysoko wciąż są Girona, VfB Stuttgart, Aston Villa, Nice, Bologna i Śląsk.

Manchester United, Chelsea Londyn, Borussia Dortmund, Sevilla, Napoli, Olympique Lyon - to niektóre z ekip, które przyzwyczyły kibiców do zajmowania wysokich lokat w lidze, biorąc pod uwagę całą swoją historię lub tylko ostatnie lata. Obecnie wszystkie są już praktycznie bez szans na tytuł mistrzowski, a pod znakiem zapytania stoi ich perspektywa awansu do Ligi Mistrzów lub europejskich pucharów w ogóle.

W Anglii być może najbardziej spektakularny jest upadek Manchesteru United, który nie tylko jest dopiero ósmy w ligowej tabeli, ale odpadł też z rozgrywek europejskich, zajmując ostatnie miejsce w grupie A Ligi Mistrzów, za Bayernem Monachium, FC Kopenhaga i Galatasaray Stambuł.

„Old Trafford, już dalekie od miana „Teatru Marzeń”, przypomniało kibicom Manchesteru United o przykłej rzeczywistości. Klub przegrał połowę ze swoich 24 meczów ostawkę i odkrył nowe dno, przegrywając u siebie z Bayernem Monachium, jadącym na trzecim biegu” - podsumował Reuters po ostatniej kolejce fazy grupowej Champions League.

„Czerwone Diabły” zdobyły cztery punkty, najmniej w historii swoich występów w tych rozgrywkach, i straciły 15 goli, co jest niechlubnym rekordem wszystkich angielskich ekip.

Kandydatów do pierwszej czwórki w tabeli Premier League tradycyjnie jest sześciu, a jednym z nich jest trzecia obecnie Aston Villa, której piłkarzem jest Matty Cash. Pod koniec ubiegłego roku pracę rozpoczął tam trener Unai Emery, a wtedy „The Villans” mieli zaledwie punkt przewagi nad strefą spadkową. Sezon zakończyli na siódmej pozycji, a później zostali grupowym rywalem Legii Warszawa w Lidze Konferencji - i zajęli pierwsze miejsce.

W połowie lutego Aston Villa przed własną pub-

licznością przegrała 2:4 z Arsenalem Londyn, a później rozpoczęła serię 15 zwycięstw w lidze u siebie. W historii Premier League granicę 15 takich wygranych osiągnęło tylko czterech innych trenerów: Szkot Alex Ferguson, Włoch Roberto Mancini, Niemiec Juergen Klopp i Hiszpan Josep Guardiola.

- Chyba już nigdy nie dokonam czegoś takiego w karierze. To cudowne, genialne. O szansach na tytuł porozmawiamy jednak po 30 albo 32 kolejkach i jeśli dalej będziemy w tym samym miejscu - powiedział Emery.

• **Wyniki 19. kolejki:** Everton - Manchester City 1:3, Brentford - Wolves 1:4, Chelsea - Crystal Palace 2:1, Manchester United - Aston Villa 3:2, Burnley - Liverpool 0:2, Bournemouth - Fulham 3:0, Sheffield Utd - Luton 2:3, Newcastle - Nottingham 1:3. Po oddaniu gazety do druku zakończyły się mecze Brighton - Tottenham i Arsenal - West Ham.

LIGA ANGIELSKA

1. Liverpool	42	39:16
2. Arsenal*	40	36:16
3. Aston Villa	39	40:25
4. Tottenham*	36	37:24
5. Man. City*	34	43:21
6. Man. United	31	21:25
7. West Ham*	30	31:30
8. Newcastle	29	37:25
9. Brighton*	27	34:31
10. Chelsea	25	31:29
11. Wolves	25	27:31
12. Bournemouth*	25	27:32
13. Fulham	21	26:34
14. Brentford*	19	25:28
15. Crystal Palace	18	19:28
16. Nottingham	17	22:34
17. Everton	16	24:25

18. Luton*	15	21:34
19. Burnley	11	18:38
20. Sheffield Utd	9	15:47
*mecz mniej		

Coraz bardziej otwarty na rozmowy o mistrzostwie staje się Michel, czyli trener sensacyjnego wicelidera hiszpańskiej ekstraklasy - Girony. 10 grudnia klub z Katalonii na wyjeździe pokonał 4:2 swojego wielkiego lokalnego rywala Barcelonę!

- Moi zawodnicy zapisują się w historii. Nie wiem, czy jesteśmy w stanie za-

26 grudnia w 19. kolejce ligi angielskiej Manchester United pokonał 3:2 Aston Villę, chociaż do przerwy przegrywał 0:2

triumfować w lidze, ale wiem na pewno, że możemy rywalizować z każdym przeciwnikiem - powiedział Michel. - Trudno powiedzieć, czy będziemy w stanie utrzymać poziom Barcelony, Realu Madryt i Atletico Madryt przez cały sezon.

LIGA HISZPAŃSKA

1. Real M.	45	39:11
2. Girona	45	42:21
3. Atletico	38	36:19
4. Barcelona	38	34:21
5. Athletic	35	34:19
6. Real S.	31	29:18
7. Real Betis	28	20:18
8. Getafe	26	24:23
9. Las Palmas	25	15:15
10. Valencia	23	19:22
11. Rayo	20	16:24
12. Osasuna	19	21:29
13. Villarreal	19	26:35
14. Mallorca	18	17:22
15. Sevilla	16	23:25
16. Deportivo	16	14:24
17. Cadiz	15	14:24

18. Celta	13	18:28
19. Granada	8	20:40
20. Almeria	5	19:42

W Niemczech niespodzianką jest postawa Bayeru Leverkusen, który pod wodzą Hiszpana Xabiego Alonso osiąga wprost niewiarygodne wyniki. Dotychczas „Aptekarze” rozegrali łącznie 25 spotkań w ekstraklasie, Pucharze Niemiec i Lidze Europy. Ich bilans to 22 zwycięstwa i trzy remisy!

To nowy rekord Bundesligi. Wcześniej najlepszy pod tym względem był Hamburger SV z sezonu 1982/83, który rozpoczął rozgrywki od 24 meczów ostawkę bez porażki.

Sensacją w Bundeslidze jest trzecie obecnie miejsce VfB Stuttgart. Drużyna ze stolicy Badenii-Wirtembergii już od ponad dekady nie grała w fazie grupowej europejskich rozgrywek, a teraz jest na dobrej drodze, żeby uzyskać bezpośredni awans do tych najważniejszych - Ligi Mistrzów. W poprzednim sezonie Stuttgart zajął 16. miejsce i z trudem utrzymał się w elicie. Zdobył wtedy 33 punkty, czyli o jeden mniej niż obecnie ma na koncie. Niewiele lepiej było w rozgrywkach 2021/22, kiedy był na 15. pozycji. Dwa lata wcześniej spędził cały sezon na zapleczu ekstraklasy, ale szybko do niej powrócił. Tak wielu zwycięstw w pierwszej połowie sezonu stuttgartczycy nie odnieśli jeszcze nigdy, nawet w sezonie 1991/92, w którym zostali mistrzami Niemiec!

LIGA NIEMIECKA

1. Bayer	42	46:12
2. Bayern*	38	49:15
3. Stuttgart	34	37:19
4. RB Lipsk	33	38:17
5. Borussia D.	27	30:25
6. Eintracht	24	26:20
7. Hoffenheim	24	32:30
8. Freiburg	24	21:26
9. Heidenheim	20	25:32
10. Wolfsburg	19	20:27
11. Augsburg	18	24:31
12. Borussia M.	17	31:35
13. Werder	16	23:30
14. Bochum	16	18:33
15. Union*	13	17:31

16. Mainz	10	13:28

17. Koeln	10	10:28
18. Darmstadt	10	20:41

We Francji do czołówek wdarła się ekipa OGC Nice - duża w tym zasługa polskiego bramkarza Marcina Bułki, który zachował czyste konto w ośmiu kolejnych ligowych spotkaniach. - 35 punktów to dużo, ale zasłużyliśmy na to. W niektórych meczach może dopisało nam szczęście, winnych nam go zabrakło, ale chłopcy wywalczyli to wszystko na murawie ciężką pracą, dyscypliną i poświęceniem - ocenił trener Francesco Farioli.

W okolicach szczytu tabeli brakuje natomiast tak uznanej marki jak Olympique Marsylia, aktualnego wicemistrza kraju Lens, a także jednego z francuskich gigantów, czyli fatalnie spisującego się Olympique Lyon.

LIGA FRANCUSKA

1. PSG	40	42:14
2. Nice	35	19:9
3. Monaco	33	33:22
4. Brest	31	25:15
5. Lille	28	21:14
6. Marsylia	27	25:18
7. Lens	26	21:17
8. Reims	26	22:23
9. Strasbourg	23	18:22
10. Rennes	19	23:22
11. Le Havre	19	16:19
12. Montpellier	18	19:21
13. Nantes	18	19:28
14. Metz	16	16:27
15. Lyon	16	16:27
16. Toulouse	14	15:23

17. Lorient	12	21:35
18. Clermont	11	11:26

We Włoszech trzy pierwsze miejsca są obsadzone zgodnie z oczekiwaniami. Wszystko wskazuje, że o tytuł powalczą Inter i Juventus. Na trzeciej pozycji jest AC Milan, za którym nie ma ani broniącego tytułu Napoli, ani żadnej z rzymskich ekip, ani nawet zdomowionej w czołówce w ostatnich latach Atalanty Bergamo. Jest natomiast Bologna z 30 punktami.

Drużyna, której piłkarzami są bramkarz Łukasz Skorupski oraz Kacper Urbański, u siebie zdołała pozbawić punktów m.in. Romę (2:0), Lazio (1:0), Napoli (0:0) i Atalantę (1:0) oraz na wyjeździe Inter (2:2) i Juventus (1:1). Bologna poniosła tylko

dwie porażki - z Fiorentiną i Milanem. A w Pucharze Włoch wyeliminowała broniący trofeum Inter, zwyciężając 2:1 po dogrywce. Bolończycy nie grali w europejskich pucharach od 2002 roku, kiedy wystąpili w nieistniejącym już Pucharze Intertoto.

LIGA WŁOSKA

1. Inter	44	41:7
2. Juventus	40	26:11
3. Milan	33	31:20
4. Bologna	31	21:12
5. Fiorentina	30	26:18
6. Roma	28	30:19
7. Napoli	27	28:21
8. Atalanta	26	28:20
9. Lazio	24	18:18
10. Torino	24	15:17
11. Monza	21	16:18
12. Lecce	20	19:23
13. Genoa	19	18:22
14. Frosinone	19	22:28
15. Sassuolo	16	25:32
16. Werona	14	15:23
17. Udinese	14	15:28

18. Cagliari	13	16:31
19. Empoli	12	10:30
20. Salernitana	9	14:36

W Polsce na pierwszych dwóch lokatach nie ma żadnego z najpoważniejszych kandydatów do mistrzostwa: Lech jest trzeci, broniący tytułu Raków czwarty, a Legia piąta. Zamiast nich na czele po 19 kolejkach są Śląsk i Jagiellonia. - Cieszymy się, bo inaczej być nie może. 16 meczów bez porażki, wspinała seria - powiedział szkoleniowiec wrocławian Jacek Magiera. Ekstraklasa wznowi rozgrywki 9 lutego.

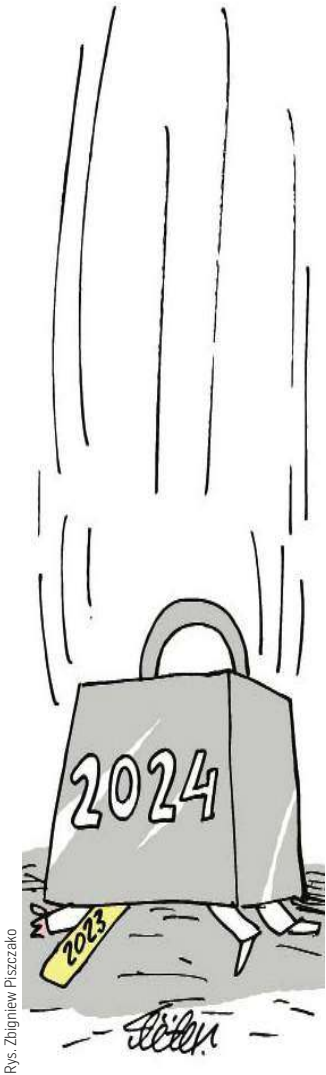
LIGA POLSKA

1. Śląsk	41	31:15
2. Jagiellonia	38	45:27
3. Lech	33	32:25
4. Raków*	32	35:22
5. Legia	32	29:23
6. Pogoń	30	34:23
7. Górnik	26	22:21
8. Zagłębie	25	22:31
9. Piast*	24	18:14
10. Radomiak	24	24:23
11. Stal*	22	25:29
12. Widzew	22	22:27
13. Cracovia	21	22:28
14. Puszcza*	20	24:34
15. Warta	19	20:26

16. Korona*	18	19:21
17. Ruch	13	22:34
18. ŁKS*	10	13:36
*mecz mniej		

SPRINTEM

SIATKÓWKA\\ Bernardo Rezende po siedmiu latach przerwy wraca na stanowisko pierwszego trenera reprezentacji Brazylii. Głównym zadaniem 64-letniego trenera będzie poprowadzenie Brazylijczyków w przyszłorocznych igrzyskach w Paryżu. Rezende to jeden z najbardziej utytułowanych trenerów na świecie. Kadre „Canarinhos” po raz pierwszy objął w 2001 roku. Od tego czasu zdobył z nią dwa złote medale olimpijskie (2004, 2016) oraz trzy tytuły mistrza świata (2002, 2006, 2010). Zakończył pracę z Brazylijczykami zwycięskim finałem olimpijskim w Rio de Janeiro, w którym gospodarze rozbili Włochów 3:0. Od tego czasu Brazylijczycy stopniowo obniżali loty, a apogeum ich problemów przyszło na ten rok, gdy odpadli w ćwierćfinale Ligi Narodów oraz ponieśli porażkę w finale mistrzostw Ameryki Południowej po raz pierwszy od... 33 lat. Rezende po rozstaniu w brazylijską reprezentacją prowadził m.in. siatkarki Flamengo Rio de Janeiro. Po igrzyskach w Tokio w 2021 roku objął natomiast kadre Francji siatkarki, a jego celem miało być poprowadzenie ich do obrony złotego medalu olimpijskiego w Paryżu. Jednak w mistrzostwach Europy w tym samym roku jego podopieczni ponieśli porażkę, odpadając już w 1/8 finału. W efekcie Rezende

Rys. Zbigniew Piszczako

zrezygnował ze stanowiska po zaledwie siedmiu miesiącach.

IGRZYSKA\\ Międzynarodowa Federacja Jeździecka (FEI) ogłosiła, że rosyjscy i białoruscy sportowcy nie wezmą udziału w tym sporcie na igrzyskach olimpijskich w Pa-

ryżu. Jednocześnie określono dla zawodników z tych krajów zasady startów na arenie międzynarodowej w statusie neutralnym. „W ramach Olimpijskiego Systemu Kwalifikacji w Sportach Jeździeckich kwalifikacje indywidualne zapewniają Rankingi Olimpijskie FEI w skokach, ujeżdżeniu i WKKW, które obejmują okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku. Z uwagi na to, że rosyjscy i białoruscy sportowcy nie uczestniczą w zawodach FEI od 2 marca 2022 roku, przedstawiciele tych krajów nie będą rywalizować na igrzyskach olimpijskich w Paryżu w 2024 roku” - głosi oficjalny komunikat. Identyczne zasady zastosowano wobec niepełnosprawnych sportowców z tych krajów, którzy również nie mieli okazji zdobyć punktów w kwalifikacjach olimpijskich. Zarząd FEI zatwierdził listę kryteriów i warunków, które rosyjscy i białoruscy sportowcy, zarejestrowany personel pomocniczy, właściciele koni i oficjele muszą spełnić, aby móc powrócić do zawodów organizowanych przez tę federację. Kryteria obejmują brak aktywnego wsparcia wojny w Ukrainie, brak kontraktu z rosyjską lub białoruską armią lub jakąkolwiek inną agencją bezpieczeństwa narodowego oraz zgodność ze wszystkimi regulaminami FEI, w tym przepisami anty-

dopingowymi, zarówno dla zawodników jak koni.

TENIS STOŁOWY\\ Pierwszą rundę Superligi Dekor-glass zakończył zwycięstwem w Bytomiu.

• **Petralana TTS Polonia Bytom - Dekorglass Działdowo 2:3**
Viktor Brodd - Mateusz Sakowicz 3:0 (11:3, 11:8, 11:6), Adam Stawacki - Kaii Konishi 0:3 (3:11, 1:11, 2:11), Patryk Zatówka - Jakub Dyjas 1:3 (9:11, 5:11, 11:7, 4:11), Brodd - Konishi 3:2 (7:11, 12:14, 11:4, 11:8, 6:4), Bartłomiej Kusek/Stawacki - Sakowicz/Dyjas 0:3 (1:11, 9:11, 1:11)

Teraz zespoły zostaną podzielone na dwie grupy: mistrzowską i spadkową.

• **Inne wyniki 11. kolejki:**
Palmiarnia ZKS Zielona Góra - Global Pharma Orlicz 1924 Suchedniów 0:3, Akademia Zamojska Zamość - Polski Cukier Gwiazda Bydgoszcz 1:3, Olimpia-Unia Grudziądz - Dojlidy Białystok 1:3.

SUPERLIGA			
1. Bogoria	27	30:11	
2. Gwiazda	26	28:14	
3. Dekorglass	22	27:17	
4. Dojlidy	20	24:17	
5. Olimpia-Unia	18	23:22	
6. Polonia	18	26:20	

7. Suchedniów	15	23:25	
8. Akademia	14	19:24	
9. Jarosław	14	20:26	
10. AZS AWFIS	11	16:26	
11. Palmiarnia	8	15:30	
12. Pogoń	5	10:29	

POLSKA PIŁKA W 2023 ROKU

Ostatnie dni grudnia i początek kolejnego roku to najlepszy moment na podsumowanie tego, co najważniejsze wydarzyło się w polskim sporcie w ostatnich dwunastu miesiącach. Był to rok sukcesów, ale też zawodów i porażek, które były udziałem Białe-Czerwonych. W niektórych dyscyplinach mieliśmy prawdziwy „roller coaster”. W niektórych sportach zaczynaliśmy z najwyższego pułapu, a kończyliśmy znacznie gorzej (piłka nożna, skoki narciarskie). Była też dyscy-

plina, która zaczęła z pułapu wysokiego, aby wskoczyć na najwyższy (siatkówka). Był też sport, w którym obrodziło sukcesami, tak samo wielkimi jak w roku 2022 (żużel). Dziś skupię się na naszym futbolu. Polscy piłkarze wrócili z ekstremalnego – ze względu na temperaturę oraz porę rozgrywania (listopad/grudzień) – Mundialu w Katarze może w nie najlepszej atmosferze ze względu na „afere premiową” oraz styl, w jakim grali, ale jednak, co by nie powiedzieć, z najlepszym wynikiem na futbolowych mistrzostwach świata od 36 lat! Wydawało się, że znalezienie się w pierwszej „szesnastce” MŚ będzie wstępem do przejścia grupy eliminacyjnej do EURO 2024 niczym burza. Okazało

się, że rywale nie chcieli nam się kłaniać, a wręcz przeciwnie. Stąd też komplet zwycięstw zdobyliśmy tylko z Wyspami Owczymi, zaś z Mołdawią i Czechami zdobyliśmy raptem po jednym (!) punkcie, a z ostatecznym zwycięzcą grupy, Albanią – 3. Starczyło to na wymęczony awans do baraży, który okazał się możliwy dzięki wcześniejszej świetnej grze w nowej formule Ligi Narodów. Rok 2023 był bardzo słaby dla naszej piłki reprezentacyjnej, ale bardzo dobry – w porównaniu z latami ubiegłymi – dla klubowej. Lech Poznań doszedł w pucharach do lutego - i to samo wywalczyła sobie warszawska Legia w kontekście zimy roku 2024. To paradoks, bo w ostatnich

wielu latach mieliśmy sukcesy reprezentacji i fatalne starty klubów w europucharach, które bywało, że kończyły się już w sierpniu, czy wrześniu. Cóż, kibicowska nadzieja umiera ostatnia. Stąd też trzeba wierzyć, że w przyszłym roku Białe-Czerwoni pojedą jednak na rekordowo liczne finały Mistrzostw Europy po wyeliminowaniu w barażach Estonii, a potem Walii lub Finlandii. A Legia przejdzie norweskie Molde, jako pierwszą, jeszcze zimową przeszkodę w europejskim „pucharze nr 3”. Nie ma rady: pozostaje nadzieja. Awans na EURO 2024 polepszy ocenę polskiego piłkarskiego roku 2023 – brak awansu z kolei pogorszy i to znacząco...

RYSZARD CZARNECKI

63

PLEBISCYT

NA 10 NAJPOPULARNIEJSZYCH
SPORTOWCÓW WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Partner strategiczny

citi citi handlowy

GŁOSUJĘ NA:

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

Pełna lista kandydatów dostępna na <https://gazetaolsztynska.pl/sport/plebiscyt>.
Kupon należy dostarczyć do 21 stycznia 2024 r. na adres: **Grupa WM Sp. z o.o., 10-364 Olsztyn, ul. Tracka 5, z dopiskiem „Plebiscyt”.**

Imię i nazwisko

Adres

Tel. Email:

Oświadczam, że zapoznałem się i akceptuję regulamin plebiscytu, który jest dostępny w siedzibie spółki i na stronie internetowej <https://gazetaolsztynska.pl/sport/plebiscyt>.

Administratorem danych osobowych podanych na kuponie jest Grupa WM Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie przy ul. Trackiej 5. Podane dane będą przetwarzane wyłącznie w celu przeprowadzenia plebiscytu. Uczestnikom przysługuje prawo dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, lecz niezbędne do przeprowadzenia plebiscytu.

Data i podpis

☐ Wyrażam dobrowolną zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w celach marketingowych realizowanych przez Grupę WM Sp. z o.o.

☐ Wyrażam dobrowolną zgodę na otrzymywanie od Grupy WM Sp. z o.o. informacji handlowych drogą elektroniczną na podany adres poczty e-mail i numer telefonu.

Wyrażenie powyższych zgód jest dobrowolne.

Data

Podpis

GAZETA
OLSZTYŃSKA

DZIENNIK
ELBLĄSKI

BAL

SPORTU
i BIZNESU

2024

60230TBP-A - K

SPORT.wm.pl

PIĄTEK-PONIEDZIAŁEK 29.12.2023-01.01.2024

W SOBOTĘ W URANII POLECA SKRY

SIATKÓWKA\\ W sobotę o godz. 17.30 Indykpol AZS Olsztyn w zaległym meczu z 5. kolejki podejmie Skrę Belchatów. Porażka dla obu ekip może mieć fatalne konsekwencje. Zapowiadają się spore emocje, nic więc dziwnego, że biletów już dawno nie ma.

Sobotni mecz w olsztyńskiej Uranii ponownie obejrzy ponad cztery tysiące kibiców

Trwa efekt nowej Uranii, bo drugi raz z rzędu wszystkie bilety na mecz Indykpolu AZS błyskawicznie zostały sprzedane. Ostatnie wejściówki na sobotnie spotkanie ze Skrą znalazły nabywców jeszcze przed świętami. Z jednej strony trzeba się cieszyć, ale z drugiej strony szkoda, że kibiców nie przyciągają do wyremontowanej hali znakomite wyniki oraz gra olsztyńskich siatkarzy.

Niestety, o ile nowa Urania mieni się i błyszczy, o tyle siatkarze jedynie mylą się i giną w ligowej szarżyźnie.

Po zwycięstwie w Lubinie mieliśmy nadzieję na kolejne sukcesy, tymczasem na inaugurację nowej Uranii Indykpol AZS w pięciu setach przegrał z LUK-iem, po czym w Gdańsku nie miał już kompletnie nic do powiedzenia. Znowu

okazało się, że bez Szerzenia moc zespołu dramatycznie spada, bo mocno to jedynie... rozczarował Karlitzek, który zdobył zaledwie cztery punkty. Inna sprawa, że Souza też nie błyszczał (12).

- Był to bardzo ciężki mecz - przyznaje Cezary Sapiński, środkowy Indykpolu AZS. - Nie mieliśmy dobrej zagrywki. Organizacja gry w bloku wypadła dobrze, gorzej było z obroną. Siatkówka to gra błędów, my mieliśmy ich więcej, dlatego przegraliśmy.

Teraz wsobotę do Olsztyna przyjedzie Skra - pierwotnie mecz był zaplanowany na 11 listopada, lecz ze względu na zajętą halę w Ilawie i brak możliwości zamiany gospodarza obie ekipy zdecydowały o przeniesieniu meczu na koniec grudnia.

Przez lata belchatowianie dzielili i rządili w lidze, ale te czasy najwidoczniej mi-

nęły. W poprzednim sezonie Skra po raz pierwszy od dawna nie awansowała do play-offów, no i zapowiada się na powtórkę, bo w 12 meczach ekipa z Belchatowa zdobyła jedynie 13 punktów. Jeśli podopieczni trenera Gardiniego przegrają w Olsztynie, wtedy ich szanse na miejsce w czołowej ósemce staną się jeszcze mniejsze. Oprócz Gardiniego w Skrze są jeszcze inne olsztyńskie wątki, bo kilka miesięcy temu przeszli do niej Mateusz Poręba i Bartłomiej Lipiński.

Jeśli natomiast w sobotę przegra Indykpol AZS, wtedy grę w Pucharze Polski będzie już miał z głowy, a poza tym znacznie zmaleją jego szanse na grę w play-offach.

- W święta nie było, niestety, okazji, aby w pełni odpocząć. Szkoda, bo ostatnich miesiącach moc-

no dostaliśmy wkość - wyjaśnia Cezary Sapiński.

W sobotnim spotkaniu ciekawie zapowiada się m.in. pojedynek atakujących, czyli Alana Souza (197 pkt) z Dawidem Konarskim (207) oraz rywalizacja najlepiej blokujących, czyli Szymona Jakubiszaka i Bartłomieja Lemańskiego.

- Potrzebujemy lepszej komunikacji oraz zgrania. Na pewno ważna będzie zagrywka i siła ataku - te dwa elementy będą decydować o końcowym wyniku - kończy Cezary Sapiński.

• 13. kolejka; piątek: Cuprum Lubin - Asseco Resovia Rzeszów (17.30), Projekt Warszawa - Stal Nysa (20.30); **sobota:** Aluron Warta Zawiercie - Jastrzębski Węgiel (14.45), Barkom Lwów - GKS Katowice (20.30).

• 14. kolejka, wtorek: Indykpol AZS Olsztyn - Projekt Warszawa (15.45), Czarni Radom - Barkom Lwów (18.20),

Skra Belchatów - Jastrzębski Węgiel (21); **środa:** Norwid Częstochowa - Trefl Gdańsk (15.45), ZAKSA Kędzierzyn-Koźle - Aluron Warta Zawiercie (18.20), Asseco Resovia Rzeszów - LUK Lublin (21); **czwartek:** Stal Nysa - Ślepsk Suwałki (15.45), GKS Katowice - Cuprum Lubin (18.20).

PO 13 KOLEJKACH

1. Jastrzębski*	33	34:6
2. Projekt*	32	34:9
3. Resovia*	27	32:14
4. Warta*	27	30:12
5. Trefl	25	27:17
6. LUK	22	29:25
7. Stal*	22	27:22
8. ZAKSA	21	26:22
9. Indykpol AZS*	19	23:22
10. Częstochowa	14	20:31
11. Skra*	13	20:27
12. Barkom*	13	18:28
13. Ślepsk	12	13:29
14. Cuprum*	8	12:30
15. Katowice*	6	11:32
16. Czarni	3	8:38
* mecz mniej		

PLUSLIGOWE RANKINGI

• Najlepiej blokujący: 1. Norbert Huber (Jastrzębie) - 48; 2. Jurij Semeniuk (Projekt) - 36; 3. Bartłomiej Lemański (Skra) - 30; 4-5. Andrzej Wrona (Projekt), Szymon Jakubiszak (Indykpol AZS) - po 29

• Najlepiej punktujący: 1. Kewin Sasak (Trefl) - 231; 2. Vasyl Tupchii (Barkom) - 214; 3. Nikola Meljanac (Czarni) - 213; 4. Dawid Konarski (Skra) - 207; 5. Alan Souza (Indykpol AZS) - 197

• Najlepiej zagrywający: 1-2. Mikołaj Sawicki (Trefl), Moritz Karlitzek (Indykpol AZS) - po 30; 3. Remigiusz Kapica (Stal) - 29; 4. Mateusz Malinowski (LUK) - 27; 5. Alexandre Ferreira (LUK) - 25

• Najlepiej atakujący: 1. Kewin Sasak (Trefl) - 203; 2. Nikola Meljanac (Czarni) - 190; 3. Dawid Konarski (Skra) - 184; 4. Vasyl Tupchii (Barkom) - 183; 5. Alan Souza (Indykpol AZS) - 170

GAZETA
OLSZTYŃSKA

DZIENNIK
ELBLĄSKI

29 GRUDNIA 2023

BIZNES

WARMII i MAZUR

BIZNES

— L U D Z I E —

*Calej Społeczności Akademickiej
oraz Przyjaciołom i Partnerom Olsztyńskiej Szkoły Wyższej
życzę radosnych, pachnących choinką, niepowtarzalnych,
pełnych miłości i wiary w lepsze jutro,
Świąt Bożego Narodzenia
oraz Szczęśliwego Nowego Roku 2024!*

*dr Agnieszka Górka, prof. OSW
Rektor Olsztyńskiej Szkoły Wyższej*

NASZE KIERUNKI

- ADMINISTRACJA • FILOLOGIA • FIZJOTERAPIA • KOSMETOLOGIA
- PEDAGOGIKA PRZEDSZKOLNA I Wczesnoszkolna
- INFORMATYKA • LOGISTYKA • PEDAGOGIKA
- WYCHOWANIE FIZYCZNE
- ZARZĄDZANIE

- STUDIA I STOPNIA
- STUDIA II STOPNIA
- STUDIA INŻYNIERSKIE
- STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE
- STUDIA PODYPLOMOWE

**OLSZTYŃSKA
SZKOŁA WYŻSZA**
OLSZTYN UNIVERSITY

POLSKA TO NAJPIĘKNIEJSZY KRAJ NA ŚWIECIE

PODRÓŻUJĘ ZA GRANICĘ, ALE RÓWNIE CHĘTNIE PRZEMIERZAM POLSKĘ. STARAM SIĘ ODKRYWAĆ UROKI NASZEGO KRAJU, KTÓRY JEST NIEZWYKLE PIĘKNY. MAMY BOGATĄ HISTORIĘ I WSPANIAŁYCH LUDZI – MÓWI IRENEUSZ ZIEMIŃSKI, PREZES DZIAŁAJĄCEJ OD 30 LAT FIRMY, BYŁY SPORTOWIEC I ZAPALONY PODRÓŻNIK.

Techtrans to spółka jawna, która istnieje od 1 czerwca 1993 roku i specjalizuje się w sprzedaży, serwisie i wynajmie wózków widłowych. Jak jednak podkreśla pan Ireneusz Ziemiński, powstanie tej firmy w Elblągu to przede wszystkim zasługa... piłki ręcznej.

– Najpierw pracowałem po ukończeniu szkoły średniej w Gdańsku w firmie Elmor, która zajmowała się wyposażaniem statków stoczni im. Lenina – zaczyna nasz rozmówca i wspomina: – Tam pracowałem jako młodszy konstruktor i potem zajmowałem się produkcją szaf sterowniczych na statki do stoczni. Jednak moja przygoda z Elblągiem rozpoczęła się od zaproszenia do grania w drużynie piłki ręcznej Olimpia Elbląg, której sponsorem był Zakład im. Wielkiego Proletariatu, kierowany przez pana Zdzisława Olszewskiego, późniejszego wojewodę. To wtedy dostałem pracę i możliwość trenowania w Olimpii, co mnie skłoniło do przyjazdu do Elbląga w 1975 roku. Początkowo miałem przyjechać tylko na tydzień, aby poznać to miasto, ale ta krótka wizyta przerodziła się w długotrwały pobyt. W ZWP pracowałem jako mistrz utrzymania ruchu i po przemianach, które nastąpiły w naszym kraju po 1990 roku, zdecydowałem, że przejmę obsługę tego zakładu jako spółka cywilna. Tak narodziła się firma Techtrans, którą prowadzę do dziś.

Ireneusz Ziemiński to nie tylko prezes firmy, ale również były zawodowy sportowiec. Jako piłkarz ręczny grał w drugiej lidze w Elblągu razem z Olimpią i był jednym z najlepszych strzelców w drugich ligach w Polsce. Jako prezes Techtransu odegrał znaczącą rolę w rozwoju piłki nożnej w Elblągu, finansując klub sportowy Techtrans-Darad – jedyny zespół w historii naszego miasta, który grał w superlidze mężczyzn.

– Byliśmy dziesiątą drużyną w Polsce, co stanowiło wielki sukces dla Elbląga. Zawsze pragnęłam, aby Elbląg miał swoje miejsce na sportowej mapie Polski, a

to osiągnęliśmy w dużej mierze dzięki mojemu współnikowi, panu Andrzejowi Szmitowi – podkreśla prezes.

To nie wszystko. Ireneusz Ziemiński aktywnie angażuje się w pomoc innym, wspierając między innymi Polaków na Wileńszczyźnie. – Oni potrzebują naszej pomocy, zwłaszcza w obliczu nieprzyjanych warunków na Litwie. Nie tylko tam, ale również na Białorusi, kiedy sytuacja się tam unormuje, będziemy musieli okazywać wsparcie – stwierdza nasz rozmówca i zaznacza: – Lubię pomagać, gdzie tylko mogę. Niestety, nie zawsze możemy pomóc każdemu.

Za swoje działania na rzecz innych pan Ireneusz Ziemiński został uhonorowany Krzyżem Zasługi. W biznesie natomiast otrzymał tytuł Ambasadora Fair Play, przyznany przez Krajową Izbę Gospodarczą.

Poza pracą w firmie Ireneusz Ziemiński pełni także funkcję prezesa Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Elblągu. Stanowisko to objął po świętej pamięci infulacie Mieczysławie Józefczyku, który ze względu na chorobę nie mógł dłużej pełnić ten funkcji.

– Staramy się pielęgnować pamięć i wartości związane z Armią Krajową – jedyną armią podziemną w Europie. Aktywnie uczestniczymy w obchodach różnych rocznic, świętując i oddając hołd naszym bohaterom.

Niestety w Elblągu nie mamy już żyjących żołnierzy AK, ale opiekujemy się ich grobami. Wanda Kwietniewska z zespołu Wanda i Banda jest z Elbląga, i to jej tatę pochowaliśmy w zeszłym roku. Był to ostatni AKowiec w naszym mieście – wyjaśnia nasz rozmówca.

Ireneusz Ziemiński ze względu na swoje wartości i działania na rzecz Polski niezaprzeczalnie jest patriotą. Na pytanie, czym jest dla niego patriotyzm, odpowiada: – Patriotyzm to wszystko, co czujemy i dostrzegamy. To jest metafizyka, ale również rzeczy materialne. To nasza przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. To są ludzie i ich groby, to nasza ojczyzna. Ale chyba najważniejsze jest to, że patriotą zawsze musi się troszczyć o Polskę, bo to jest nasze dobro wspólne. Musimy robić wszystko, żeby pomnażać dorobek naszego państwa. Patriotyzm to jest coś, co powinno łączyć wszystkich Polaków.

Pomimo wielu obowiązków Ireneusz Ziemiński znajduje czas na podróże. Podróżuje zarówno po Polsce, gdzie odwiedza rodzinne miejsca i poznaje nowe zakątki, jak i poza granicami kraju, aby poznać inne kultury – od Europy przez Amerykę Południową po Azję.

– Podróżuję za granicę, ale równie chętnie przemierzam Polskę. Staram się odkrywać uroki naszego kraju, który jest niezwykle piękny. Mam bogatą

historię i wspaniałych ludzi – podkreśla prezes Techtransu. – W latach 70., gdy jeszcze byłem zawodnikiem gdańskiej drużyny, mieliśmy okazję jeździć autobusami po Polsce. Zwiedziłem wiele miejscowości, w wielu hotelach spałem i w wielu restauracjach jadłem. Znam nasz kraj naprawdę dobrze. Jest wiele miejsc, które warto odwiedzić.

– Jeśli chodzi o wyjazdy zagraniczne, też jeżdżę. Lubię poznawać obcą kulturę, obyczaje i religie. Podczas podróży uczę się patrzeć na świat poprzez porównywanie tego, co widzę za granicą z tym, co spotykam w Polsce – mówi Ireneusz Ziemiński. – Podróże pomagają mi obiektywnie oceniać sytuację w naszym kraju. Gdy byłem pierwszy raz za granicą, a było to w 1976 roku, i pojechaliśmy na turniej do Bułgarii, to po tygodniu się cieszyłem, że wracam do Polski – wspomina z uśmiechem nasz rozmówca.

Wrażenie na panu Ireneuszu niewątpliwie zrobił pobyt w Japonii. – To bardzo bogaty kraj o ciekawej kulturze, a krajobrazy to przede wszystkim góry wulkaniczne i skały. Kiedyś też wyjeżdżałem, by zobaczyć, jak spędza się sylwestra za granicą. Miałem okazję świętować ten dzień w Berlinie, Lizbonie, Budapeszcie, ale to Polacy bawią się najlepiej – zauważa pan Ireneusz.

Chociaż fascynują go dalekie kraje, to jednak w Polsce ma swoje ulubione miejsca na ziemi.

– Moje miejsce to jest Stary Zamość – taka wioska. Odwiedzam tam groby moich dziadków oraz rodzinę, jaka tam została. Moi rodzice stamtąd pochodzili i jestem związany emocjonalnie z tym miejscem – przyznaje ze wzruszeniem nasz rozmówca i dodaje: – Ale bardzo lubię też sam Zamość oraz oczywiście nasz Elbląg.

Wśród wielu ciekawych historii, z którymi dzieli się z nami pan Ireneusz, ta niewątpliwie zasługuje na uwagę: – Miałem okazję spotkać się z prezydentem Stanów Zjednoczonych. W 1980 roku prezydent George Bush odwiedził Pomnik Trzech Krzyży w Gdańsku razem z Barbarą oraz Lechem Wałęsą i jego żoną Danutą. Podczas tego spotkania prezydent zwrócił się do zgromadzonych, mówiąc, że tak odpowiedział polskiemu dziennikarzowi na jego pytanie o Polskę: „Wasz kraj to może miodem i mlekiem płynąć – macie góry i morze, macie doliny i jeziora, macie rzeki, macie dobry klimat. Naprawdę wasz kraj może być bardzo mądry, bardzo bogaty. Możecie tutaj zdziałać wiele dobrego”. Te słowa George’a Busha zapadły mi w pamięć. Niestety nie miałem wtedy możliwości ich nagrać. Prezydent doskonale znał Polskę, gdyż był pilotem w Wietnamie, a my jako naród wspieraliśmy Wietnam. Co tu dużo mówić – Polska to najpiękniejszy kraj na świecie – podsumowuje Ireneusz Ziemiński.

Agata Tupaj

KOPERNIK BIZNESOWO

Mikołaj Kopernik to jeden z największych umysłów świata, zaliczany do ścisłego grona najwybitniejszych uczonych w historii ludzkości, a jego dzieło „O obrotach sfer niebieskich” zmieniło życie miliardów ludzi. W nieco węższym gronie znane są jego dokonania na polu ekonomii. Jego praca „O sposobie bicia monety” to jeden z kanonów literatury dotyczącej teorii pieniądza, a zawarte w tej rozprawie prawo Kopernika to jeden z jej kamieni milowych. Jak świadczą o tym liczne dokumenty, był też wielbny kanonik warmiński dobrym gospodarzem dóbr Warmińskiej Kapituły Katedralnej.

Dłatego świat nauki uczcił wielkiego polskiego astronoma, nazywając jego imieniem wiele obiektów kosmicznych, ale i wiele miejsc na Ziemi. Jest patronem licznych placówek naukowo-badawczych, oświatowych i kulturalnych. Jego nazwisko można znaleźć także na wyrobach, często bardzo odległych od jego zainteresowań nauko-

Fot. Monika Nowakowska

Andrzej Abako, starosta olsztyński i Joanna Michalska-Reda, wicestarosta olsztyński kładą nacisk na promocję związków Mikołaja Kopernika z Warmią.

wych, bo Kopernik jest też marką, wykorzystywaną w promocji miejsc i produktów. Nie powinno więc nas dziwić jego nazwisko firmujące także zegarki, pióra, cygara, perfumy czy wysokoprocentowe alkohole. W roku 2023, w któ-

rym cały świat obchodził 550. rocznicę jego urodzin, pojawiło się kilka nowych produktów sygnowanych jego nazwiskiem.

Jednak już w roku 2021 pojawił się najbardziej znany obecnie produkt

regionalny Warmii i Mazur z nim związany, wyśmienity trunek Sublimat winny Mikołaja Kopernika, produkowany przez spółkę Mazurskie Miody, a stworzony przy współpracy ze Starostwem Powiatowym w Olsztynie na podstawie oryginalnej receptury sławnego w swoich czasach doktora Mikołaja.

– W powiecie olsztyńskim od kilku lat realizujemy projekt „Kopernik Warmiakiem”, dlatego Sublimatem postanowiliśmy uczcić 500. rocznicę obrony Olsztyna przed Krzyżakami, którą w 1521 roku kierował wielbny Mikołaj – mówi Andrzej Abako, starosta olsztyński. – Dzięki tej oficjalnej już pamiątce regionalnej weszliśmy w nową fazę działań promocyjnych, polegającą na kreowaniu produktów podkreślają-

powiat-olsztynski.pl
f powiatolsztynski
szlakswietejwarmii.pl

cych jego warmińskość, a wytwarzanych we współpracy z lokalnymi producentami. Co naturalne, w roku 2023 powstało ich najwięcej, ale też nie jest to nasze ostatnie słowo w tych działaniach.

Sukces Sublimatu sprawił, że starostwo bez problemu znalazło realizatora kolejnego pomysłu, jakim jest porter Copernikus Piernikowy, którego pierwsze butelki pojawiły się w sprzedaży 6 grudnia 2022 roku. Jego producentem i dystrybutorem jest olsztyński Browar Kormoran.

Po oficjalnej prezentacji Sublimatu, która odbyła się w lutym 2021 roku – w rocznicę urodzin naszego wielkiego astronoma, na rynku księgarskim pojawiła się także niewielka książeczka poświęcona wydarzeniom sprzed pięciuset lat – „Mikołaj Kopernik. Wojna i dyplomacja”. Zapoczątkowała ona serię publikacji jemu poświęconych. Obecnie powiatowa „biblioteczka kopernikańska” liczy już cztery tomy.

– Dzięki nawiązaniu współpracy z wydawnictwem Media Butterfly, co roku staramy się wypuszczać na rynek kolejne publikacje z tej serii, gdyż ten pomysł także chwycił – dodaje starosta. – Do tego projektu udało nam się pozyskać wielu partnerów: Urząd Marszałkowski, nasze muzea, samorządy miast leżących na Szlaku Kopernikowskim, różne instytucje. Dzięki nim na początku 2024 roku ukaże się kolejny tom, tym razem poświęcony Kopernikowi – lekarzowi. W związku z tym wydawnictwem przygotowaliśmy także kolejny gadżet: Ziołową apteczkę doktora Mikołaja. Teraz szukamy jego producenta.

Apteczka będzie stanowiła uzupełnienie oferty zdrowych i lokalnych produktów zrzepaku odmiany Copernicus. Jego uprawę prowadzi powiatowy Zespół Szkół Rolniczych w Smolajnach. W gospodarstwie rolnym Macieja Żurka tłoczony jest z jego nasion Oleum Copernicus Warniensis, a z jego

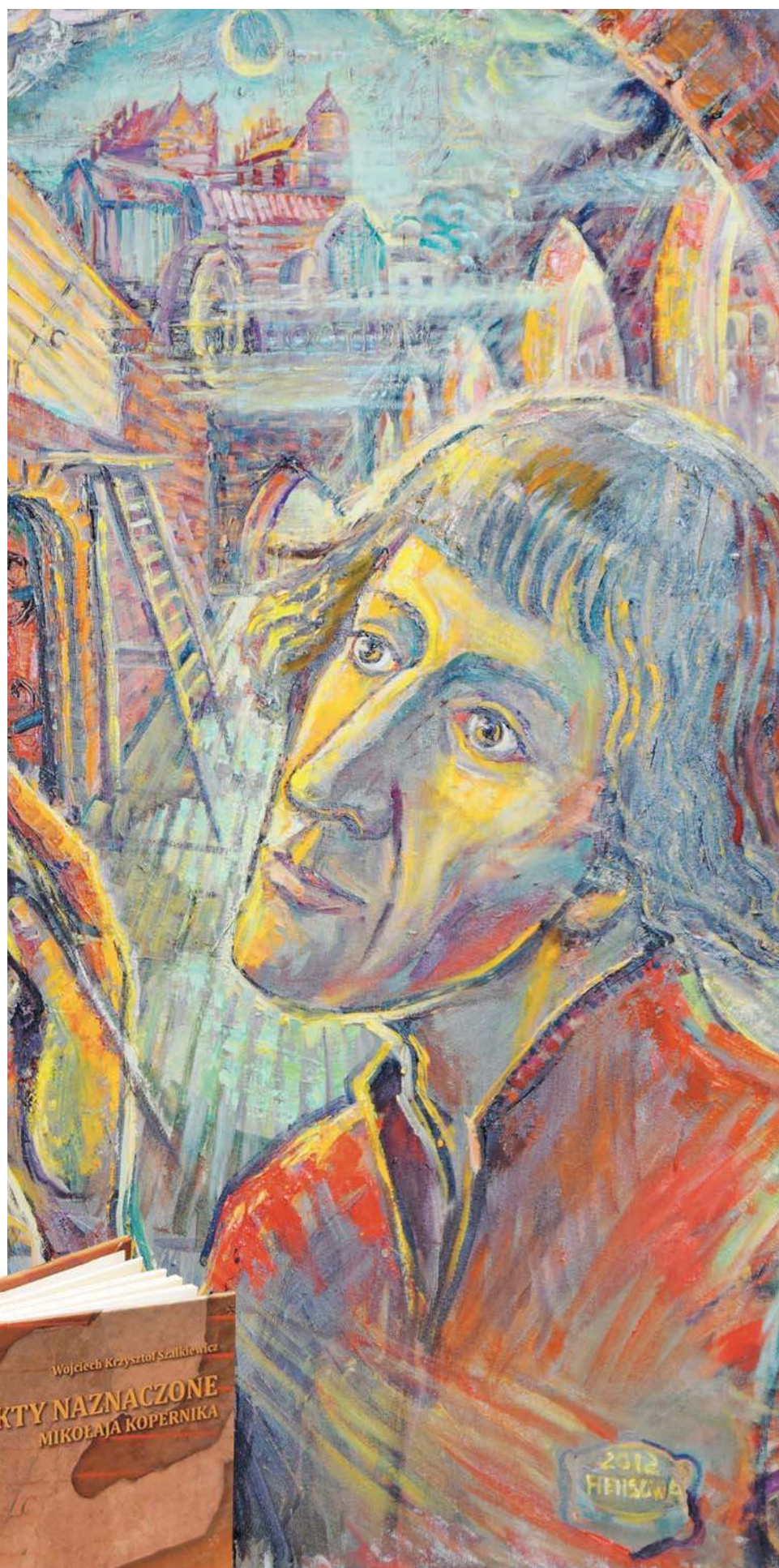
kwiatoł pszczoły odmiany warmińska kopernikanka z pasieki Jakuba Wilka produkują Melis Copernicus Warniensis.

– Mamy jeszcze cukierki Kopernik Piernikowy z dobromiejskiej Jutrzenki, czy też Chleb Kopernika z Piekarni Tyrolskiej. Wszystkie te produkty znajdują uznanie u odwiedzających region gości, w większości nie do końca świadomych związków doktora Mikołaja z Warmią. Pokazują też, jaki potencjał drzemie w marce Kopernik i jak inspirująca może być jego postać, także do działań na polu marketingu i promocji – mówi olsztyński starosta.

Za sprawą samorządowego stowarzyszenia Szlak Świętej Warmii w tym roku biznesowa współpraca pomiędzy lokalnymi władzami a lokalnymi producentami została rozszerzona na całą Warmię. Stowarzyszenie po raz pierwszy zorganizowało konkurs na Warnijski kunszt – powstające w regionie przedmioty kunsztowne lub pomysłowo wykonane

ne, które mogą i powinny go promować. Do konkursu zgłoszono czternaście produktów (w tym i Kopiarniczki z Piekarni Warmińskiej w Braniewie). Po raz pierwszy też zorganizowane zostało Warmińskie Forum Gospodarcze Szlaku Świętej Warmii, podczas którego dyskutowano między innymi o rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego. Jednym z efektów tego spotkania będzie – Warnijski kunszt turystyczny – certyfikat jakości przyznawany przez stowarzyszenie najlepszym obiektom noclegowym i gastronomicznym.

– Chcemy pokazywać, promować to, co u nas, na Warmii najlepsze: wyroby przemysłowe, rzemieślnicze, rękodzieło, usługi. Tym samym wspierać lokalnych przedsiębiorców i wspólnie promować nasz region z korzyścią dla wszystkich stron – dodaje starosta Abako, jednocześnie przewodniczący stowarzyszenia Szlak Świętej Warmii.

Obraz Kopernik autorstwa Anastazji Fietisowej

CZY HISTORIA ZATOCZY KOŁO?

CZY WE FROMBORKU POWSTANIE BUDYNEK, KTÓRY WZNIESIONY ZOSTANIE — TAK JAK TEN Z 1928 ROKU — PO TO, BY SŁUŻYĆ CHORYM? O TYM ROZMAWIAMY Z MIROSŁAWEM KOCHAŃSKIM, DYREKTOREM SZPITALA PSYCHIATRYCZNEGO WE FROMBORKU.

W pobliżu fromborskiej katedry, ponad słonecznym wzgórzem, oplecioną stale zielonymi sosnami katedralnego lasu, podwiewana czystymi, świeżymi podmuchami nadbałtyckiego powietrza, wznosi się potężna, podobna do zamku budowla, której piękna architektoniczna forma sprawia imponujące wrażenie. Z jej górnych pięter, szczególnie z licznych balkonów i tarasów rozciąga się zachwycający widok ponad pobliskimi niwami i nieco bardziej odległymi wzgórzami oraz igrającymi w blasku słońca wodami Zalewu Wiślanego aż ponad morskie wydmy — to fragment opisu budynku, który powstał we Fromborku w 1928 roku, a w którym dziś mieści się Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Już w 1918 w parlamencie pruskim dyskutowano na temat młodzieży dotkniętej chorobami ortopedycznymi. Naliczono, że w rejonie Prus, Pomorza i Wolnego Miasta Gdańska jest około 50 tysięcy dzieci i młodzieży do lat szesnastu, które wymagają specjalistycznej opieki ortopedycznej.

Decyzję o utworzeniu katolickiego ośrodka dla osób niepełnosprawnych podjęto w 1924 roku w Królewcu, o obiekt starało się siedem warmińskich miast, ale na lokalizację placówki ostatecznie wybrano Frombork — między innymi z uwagi na odpowiedni klimat, spokój i bogate wiod nadbałtyckie powietrze.

Dlatego to kościół podjął inicjatywę utworzenia placówki

Budynek powstał, by lekarze mogli nieść w jego murach pomoc dzieciom i młodzieży dotkniętym chorobami ortopedycznymi

medycznej? — Taka była potrzeba i nikt inny nie potrafił jej zaspokoić. Teraz mamy inną sytuację, dlatego kościół nie musi się w to angażować, natomiast wtedy ta potrzeba musiała być paląca, skoro ówczesny biskup zaciągnął bardzo wysoką pożyczkę po to, żeby wesprzeć to dzieło — zauważa metropolita warmiński Józef Górczyński.

Mowa o ówczesnym biskupie warmińskim — Augustyn Bludau na budowę szpitala zaciągnął ogromną jak na tamte czasy pożyczkę — 1 mln 250 tys. ówczesnych marek niemieckich.

Prace rozpoczęły się na początku maja 1927 i zakończyły w sierpniu 1928 roku, a zakład nazwano Domem Kopernika. Od teraz placówka mogła pomagać osobom dotkniętym kalectwem, a poziom świadczonych tutaj usług był bardzo wysoki. Szpital był bardzo nowoczesny jak na swoje czasy, dysponował około dwustoma miejsca-

mi — podzielony był na cztery oddziały, w Elblągu działała też jego filia.

W latach 1939-1945 szpital we Fromborku pełnił funkcję zapasowego lazaretu dla Wehrmachtu, a już po II wojnie światowej, gdy ziemie, na których się znajdował, wróciły do Polski, budynek został przekazany na rzecz biskupów polskich. W 1947 w obiekcie uruchomione zostało seminarium duchowne salezjanów, a w 1953 roku — dokładnie 70 lat temu — w budynku zaczął funkcjonować szpital psychiatryczny. Przez kolejne lata powstały trzy oddziały — żeński, męski i sanatoryjny, a w latach 90. w szpitalu funkcjonowały już cztery mieszane oddziały ogólnopsychiatryczne.

CIESZĄ SIĘ ZASŁUŻONĄ SŁAWĄ

Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład

Od 1953 w budynku funkcjonuje szpital psychiatryczny. Na zdjęciu dostrzec można jego pierwszą dyrektorkę, Jadwigę Rowińską (na krześle z prawej)

Tak wygląda obecnie...

Opieki Zdrowotnej we Fromborku stale się zmienia i dba o jak najwyższy poziom świadczonej w nim opieki.

We fromborskim szpitalu zatrudnionych jest obecnie około 200 pracowników — to w dużej mierze mieszkańcy dwóch powiatów — braniewskiego i elbląskiego.

— Obecnie mamy obłożenie na poziomie 92-94 procent — to bardzo dobry wynik. To niezwykle wysokie obłożenie spowodowało to, że nasz kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia sukcesywnie rośnie. W 2020 roku wynosił 15 mln zł, w 2021 — 17 mln zł, w 2022 — 24 mln zł, a w mijającym 2023 — około 30 mln zł. Wzrost liczby leczonych u nas pacjentów spowodował więc prawie dwukrotny wzrost kontaktu z NFZ — mówi Mirosław Kochański, który dyrektorem fromborskiej placówki jest od 2021 roku.

Poza tym szpitalowi udało się zdobyć zewnętrzne wsparcie finansowe — kilka milionów złotych przyczyniło się do tego, że zmodernizowano bazę łóżkową i zakupiono specjalistyczny sprzęt.

— Mamy nowoczesne wyposażenie, przepiękne położenie, dobrą opinię i cieszymy się zasłużoną sławą — przyznaje dyrektor Kochański.

A szpital ma się czym pochwalić — przez lata osiągał kolejne sukcesy i zdobywał zaszczytne tytuły, zarówno te przyznawane przez konkursowe kapituły, jak i takie, w których decydujący głos mieli pacjenci.

Te ostatnie sukcesy to pierwsze miejsce w województwie warmińsko-mazurskim w kategorii szpital roku w plebiscycie Hippokrates 2023 i czwarte miejsce w tej samej kategorii, ale w skali kraju. O wynikach tego plebiscytu decydowali pacjenci, mieszkańcy, pracownicy — to więc dla placówki wielki zaszczyt.

Tak prezentuje się obiekt na archiwalnych zdjęciach...

Decyzją pacjentów Szpital Psychiatryczny we Fromborku został wybrany szpitalem roku w plebiscycie Hipokrates 2023

Szpital może się pochwalić wieloma sukcesami, jednym z ostatnich jest zajęcie wysokich miejsc w rankingu BFF Banking Group, który skupia się na finansach placówek i tym, jak są zarządzane

— To przede wszystkim ludzie tworzą ten szpital — podkreśla dyrektor Mirosław Kochański

Ale szpital we Fromborku ma jeszcze inny powód do dumy — w tegorocznym rankingu BFF Banking Group, który skupia się na finansach placówek i tym, jak są zarządzane, fromborska placówka zdobyła drugie miejsce w Polsce w kategorii szpitali psychiatrycznych i czwarte w skali kraju w kategorii „Kontrakt z NFZ od 20 do 99 mln zł”.

— Dla nas te osiągnięcia to coś niezwykłego, dlatego że szpitale psychiatryczne generalnie są w potwornej kondycji finansowej w całym kraju i zanim się ją wyda, każdą złotówkę ogląda się siedem razy. Dobre wyniki w rankingu BFF to chyba nasz największy sukces w ciągu ostatnich lat — przyznaje dyrektor Kochański.

Dla Mirosława Kochańskiego ten sukces wiele znaczy, bo kiedy przejmował funkcję dyrektora fromborskiej placówki

w 2021 roku, sytuacja w kraju i na świecie była trudna, był to czas pandemii.

— To był dramat. Po pierwsze zachorowania wśród pacjentów i personelu, co przełożyło się na zamknięcie dwóch szpitalnych oddziałów. Pacjentów było mniej — zajętych było jakieś 90-100 łóżek na 180, co przełożyło się na nasz wynik finansowy, który był koszmarny, rok zamknęliśmy ze stratą, a wkrótce musieliśmy posilkować się kredytem tylko po to, byśmy byli w stanie wypłacić pracownikom wynagrodzenie. Szpitale psychiatryczne nie mogły liczyć na wsparcie związane z przeciwdziałaniem rozprzestrzeniania się wirusa, czyli nawet ochronne rękawiczki musieliśmy kupować z własnej kieszeni — wspomina dyrektor szpitala we Fromborku.

— Muszę jednak powiedzieć, że to, co odegrało kluczową rolę

w naszym „wychodzeniu na prostą”, to ogromne zaangażowanie załogi i wielka determinacja personelu pozwoliły nam przejść przez ten trudny okres — przyznaje Mirosław Kochański.

I dodaje: — To przede wszystkim ludzie tworzą ten szpital — nasza kadra jest niewielka, ale za to panująca wśród pracowników atmosfera jest bardzo przyjazna, co moim zdaniem w dużej mierze przekłada się na nasze sukcesy i zaufanie, którym darzą nas pacjenci i ich bliscy.

NOWY SZPITAL PO STU LATACH

— Jakiś czas temu Rada Miasta Fromborka przekazała nam nieodpłatnie za dużą bonifikatą grunt, na którym chcemy umiejscowić szpital. Wymagana jest minimalna zmiana placu miejscowego, ale procedury trwają,

mamy już koncepcję — informuje marszałek województwa warmińsko-mazurskiego Marcin Kuchciński.

Budynek, w którym obecnie działa Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku to jakieś 5 tysięcy mkw przestrzeni, nowy obiekt ma oferować placówce dwa razy więcej miejsca i możliwość poszerzenia oferty o oddziały rehabilitacji i rehabilitacji psychiatrycznej.

— Działka jest piękna, ma około 4,8 ha, usytuowana jest na wzgórzu z widokiem na Zalew Wiślan. Jeżeli uda nam się wykonać odpowiednią dokumentację do końca przyszłego roku lub początku 2025, to jest szansa na to, że budowę zakończylibyśmy w roku 2028, czyli dokładnie 100 lat od zakończenia budowy obiektu, w którym działamy

obecnie — mówi Mirosław Kochański.

Koszt realizacji inwestycji, która niewątpliwie wpisuje się w strategię Fromborka, który ma szansę stać się uzdrowiskiem, to około 80 mln złotych. Kolejnym ważnym etapem będzie więc pozyskanie funduszy.

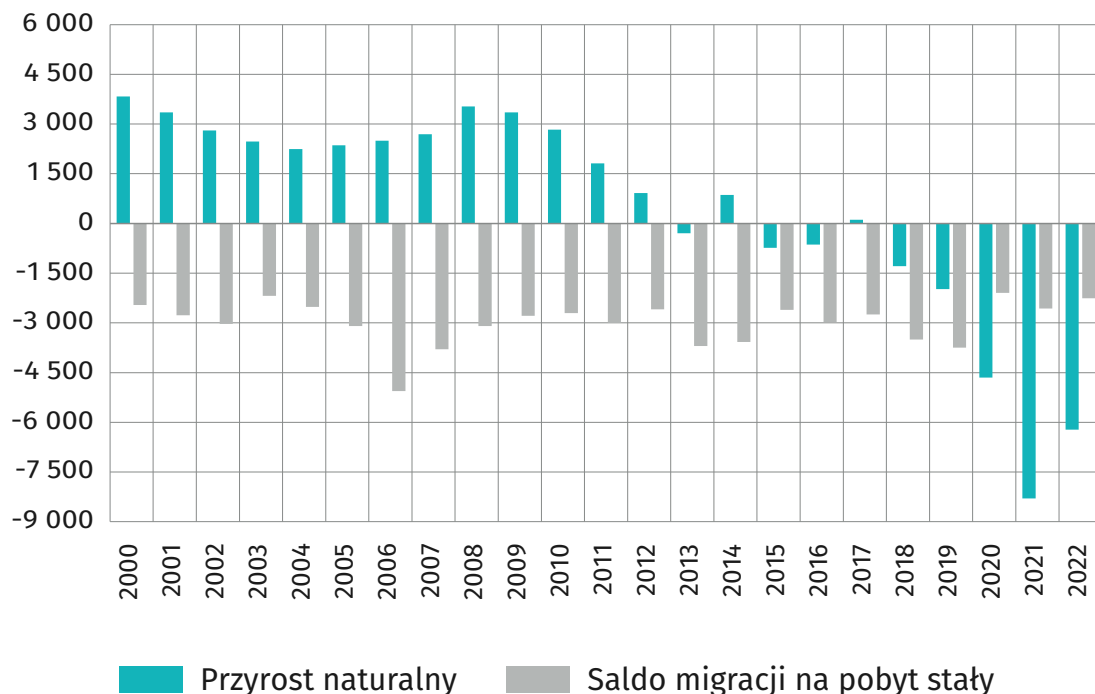
Czy historia zatoczy koło, a Frombork zyska nowy obiekt, w którym pacjenci będą pod okiem wykwalifikowanych specjalistów i w przepięknym otoczeniu, wracać do zdrowia? I jaką wówczas funkcję będzie pełnił budynek, który powstał w 1928 roku? Tego wszystkiego dowiemy się wkrótce, do tematu będziemy wracać, a szpitalowi, jego dyrektorowi i personelowi życzymy kolejnych sukcesów i niekończącej się chęci do działania i pomocy.

Kamila Kornacka

A tak ma wyglądać nowy budynek, który według planów może powstać już w 2028 roku

Przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2022

Spadek liczby mieszkańców województwa w 2022 r. spowodowany był ubytkiem migracyjnym ludności oraz niekorzystnymi zmianami w liczbie urodzeń i zgonów, powodującymi ujemny przyrost naturalny.

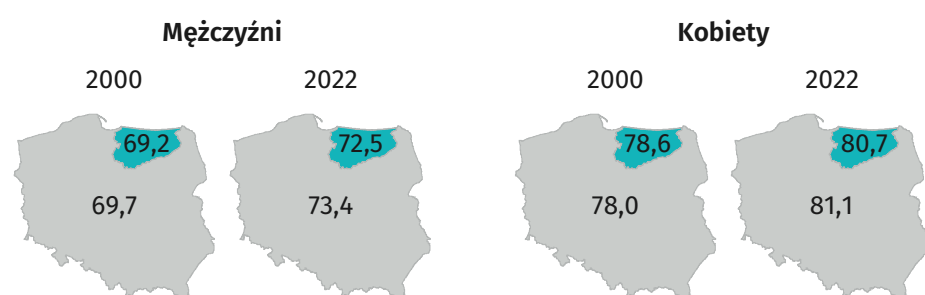
W 2022 r. zarejestrowano 9 913 urodzeń i 16 134 zgonów. W porównaniu z 2000 r. liczba urodzeń spadła o 1/3, natomiast zgonów wzrosła o 37%. Przyczyną większej liczby zgonów był wzrost liczebności populacji osób starszych, a w latach 2020–2021 także wpływ pandemii COVID-19. Liczba zgonów w 2022 r. przewyższyła liczbę urodzeń o 6,2 tys., w związku czym zanotowano ubytek naturalny (ujemne saldo przyrostu naturalnego).

W 2022 r. w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano również ujemne saldo migracji stałych. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego przewyższała liczbę osób zameldowanych na stałe. W wyniku migracji liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 2,3 tys. osób.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

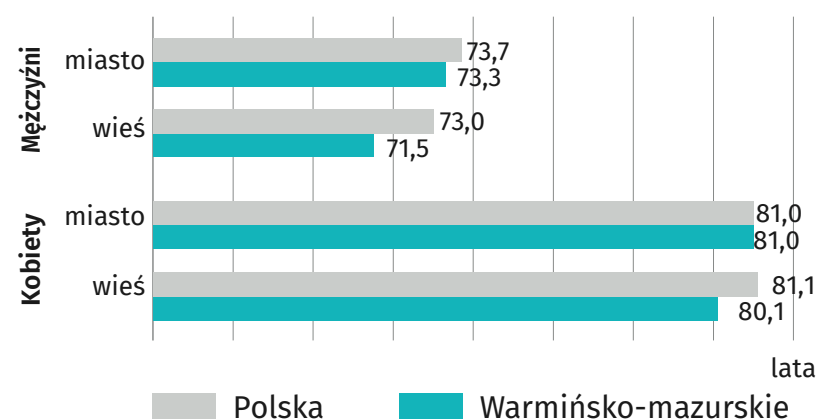
Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet w województwie warmińsko-mazurskim

Przeciętne trwanie życia, zarówno mężczyzn, jak i kobiet, wydłuża się systematycznie we wszystkich województwach. W warmińsko-mazurskim w latach 2000–2022 przeciętne trwanie życia mężczyzn wzrosło o 3,3 roku, a kobiet o 2,1 roku (w Polsce o 3,7 dla mężczyzn i o 3,1 dla kobiet).

W 2022 r. najdłuższym przeciętnym trwaniem życia charakteryzowali się mężczyźni w małopolskim i kobiety w podlaskim, najkrótszym – mężczyźni i kobiety w łódzkim.

W ciągu dwudziestu dwóch lat dysproporcja między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn, wynikająca z wyższej umieralności mężczyzn, zmniejszyła się z 9,4 roku do 8,2 roku (w Polsce z 8,3 do 7,7).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2022 r. przeciętne trwanie życia mężczyzn mieszkających w miastach było dłuższe o 1,8 roku niż tych mieszkających na wsi. Różnica w długości przeciętnego trwania życia na korzyść kobiet żyjących w miastach wyniosła 0,9 roku.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

DZIECI ZDECYDOWAŁY, ŻE JESTEM KOBIETĄ SUKCESU

GDY POPROSIŁA MNIE PANI O WYWIAD Z KOBIETĄ SUKCESU, ZASTANAWIAŁAM SIĘ, CZY JA NIĄ JESTEM. I WTEDY DZIECI ZDECYDOWAŁY, ŻE TAK JESTEM. JA SAMA NIE UWAŻAM SIEBIE ZA KOBIETĘ SUKCESU. TO PO PROSTU ŻYCIE TAK ZDECYDOWAŁO. MUSIAŁAM W PEWNYM MOMENCIE PRZYJAĆ NA SIEBIE ROLĘ MĘCZYZNY — MÓWI AGNIESZKA TOŁŁOCZKO-WRÓBEL.

Agnieszka Tołłoczko-Wróbel mieszka w niewielkiej wsi w powiecie nidzickim - Szkotowo, gdzie prowadzi duże gospodarstwo rolne. Nie żałuje swojej decyzji, bo właśnie na wsi odnalazła swoją pasję do ziemi. Nie żałuje, bo osiągnęła sukces w swojej branży, w swoim zawodzie, w swoim domu, w swojej rodzinie.

— Moim sukcesem jest przede wszystkim to, że poradziłam sobie z lękiem, z trudnościami, że radzę sobie z kłeskami żywiołowymi, z trudnymi sprawami w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Nie czuję się lepsza od innych. Po prostu tak ułożyło się moje życie. Sukcesem jest także to, że jestem otwarta, rozmawiam z ludźmi, jestem szczerą. Patrzę na drugiego człowieka ze swojej perspektywy. Staram się nikogo nie oceniać po wyglądzie, a głębiej, podczas rozmów, zagłądać w jego sytuację, trudności. Ważny jest dla mnie człowiek — zapewnia pani Agnieszka.

Uważa, że każda kobieta może osiągnąć sukces, nawet w męskim zawodzie, jakim jest rolnictwo. — Ja jestem tego przykładem. Rolnictwo to branża

typowo męska. To oni najczęściej w sukcesji brali udział. Ojciec dziedziczył ziemię po dziadku, syn po ojcu. Kobiety na wsi zajmowały się raczej pracą w domu, ogródku, zajmowały się dziećmi — mówi.

Ale życie postawiło ją w zupełnie innej sytuacji. Agnieszka urodziła się w Olsztynie. Została zootechnikiem, informatykiem. Każdą wolną chwilę spędzała u ojca, pod Nidzią, który najpierw był dyrektorem dużego PGR-u, potem został jego dzierżawcą, w końcu właścicielem.

— Niestety, nie miał syna. To ja miałam się urodzić jako chłopiec. Nawet przez długi czas nazywali mnie Agnieszek. I to właśnie mnie tata zdecydował się przekazać gospodarstwo. Przekazując mi gospodarstwo, nie był pewien czy sobie poradzę, więc bardziej patrzył na mojego partnera, który był rolnikiem i mówił: poradźcie sobie — wspomina.

I dodaje, że życie jest pełne niespodzianek, pisze swój własny scenariusz i z planu ojca trochę zadrwiło. — Ja zostałam sama z dwoma gospodarstwami. Nagle sama, mając czwórkę dzieci, musiałam się zmierzyć z trudnymi decyzjami. Co dalej? Zostałam

z bardzo dużymi obciążeniami finansowymi, kredytami, gospodarstwem, które nie przynosiło zbyt wielkich zysków, przede wszystkim z powodu słabej klasy gleby, bardzo niską bonitacją. Także z wieloma innymi problemami, które starałam się rozwiązywać z pomocą Pana Boga, bo sama nie byłabym w stanie poradzić sobie ze wszystkim — mówi.

Pani Agnieszka podkreśla, że Bóg pełni w jej życiu ogromną rolę i to dzięki niemu bardzo mocno stąpa po ziemi. Zawsze prosi go o pomoc, o prowadzenie jej. I jak zapewnia, taką pomoc otrzymuje. — Wiele razy jej doświadczyłam. Mimo wielkiej suszy, gospodarstwo przetrwało, nadal funkcjonuje. To Pan Bóg nie pozwolił mi się poddać, zalać, okazać słabość, a wręcz przeciwnie, w tych trudnych sytuacjach razem z nim stawiałam do walki. I im większe kłopoty, wyzwania, problemy, tym większą mam siłę i udaje mi się znaleźć nietuzinkowe rozwiązania. I dzięki Bogu mi się to udaje — zapewnia.

Zawód rolniczy to bardzo stresujące zajęcie, bo ponad 90% powodzenia zależy od pogody, rynku zbytu, sytuacji zewnętrznych. Rolnik w niewielkim stopniu ma wpływ na sytuację biznesu rolniczego.

Pani Agnieszka prowadzi duże przedsiębiorstwo, w którym zatrudnia ludzi, które ma dywersyfikację upraw, sprzedaży i różnych odbiorców. Zajmuje się produkcją materiału sadzeniowego ziemniaka. — To bardzo trudna praca i wymagająca dużych nakładów finansowych na maszyny. Wymaga także dużej wiedzy i specjalnego nadzoru. Najważniejsze jest to, żeby wyprodukować zdrowy, czysty materiał sadzeniowy. Powinien być tak dobry, aby odbiorca, który wejdzie w reprodukcję, w następnym roku też z niego skorzystał. To jest, jak mówi, jej sukces zawodowy.

Ale według pani Agnieszki, jej największym sukcesem jest to, że sama wychowała czwórkę dzieci. Są one wykształcone, nadal się kształcą, a przede wszystkim to, że zaszczepiła w nich miłość do rolnictwa, tak jak zrobił to jej tata. — I ta sukcesja idzie dalej. Łza mi się w oku kręci, gdy pomyślę, że nasza praca z tatą nadal się kręci, nie poszła

Agneszka Tołłoczko-Wróbel

na marne, bo kolejne pokolenie chętnie ze mną współpracuje i bardzo interesuje się tym, co robimy. Cieszę się, że każde z nich na pewno będzie uprawiać ziemniaki.

Czemu to zawdzięcza? — To moja siła wewnętrzna, odwaga spowodowała, że się nie poddałam. Mogłam powiedzieć nie, nie dam rady, nie będę się zmagala ze stresem, z trudnościami, nie będę walczyła z wiatrakami, trudnościami pogodowymi. A jednak powiedziałam tak. Postawiłam sobie cel, że gospodarstwo utrzymam, że będę spłacała kredyty, długi — mówi.

Jej najtrudniejszą decyzją była inwestycja w nowe maszyny. Trzeba było wymienić cały park maszynowy.

— Pierwsze zakupy to była bardzo trudna decyzja i wielka

odwaga. Z wnuczką na rękach negocjowałam zakup maszyn za kilka milionów złotych. Były one potrzebne, żeby produkować ziemniaki. Do tej pory spłacam kredyt — mówi.

Rolnik nie może się cofać, musi stosować nowe technologie. Musi iść małymi kroczkami do przodu i musi się uczyć. — Ja jeżdżę na wszystkie targi rolnicze, żeby poznać nowości, doświadczać się. W Hanowerze, na największych targach na świecie o rolniczej tematyce, gdzie było 2700 wystawców, zobaczyłam wielkie billboardy z moim zdjęciem i nazwiskiem, jako jednego z najlepszych farmerów na świecie. To naprawdę było coś wielkiego zobaczyć polskiego rolnika, Polkę z Mazur — mówi pani Agnieszka.

Halina Rozalska

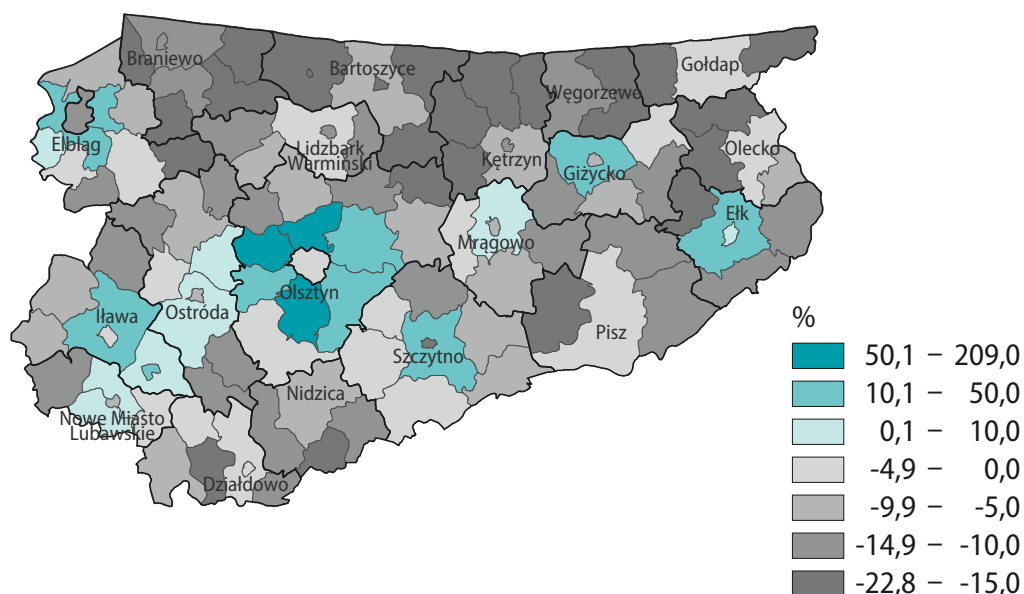

Zmiana liczby ludności w gminach w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2022

Na koniec 2022 r. warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 366,4 tys. osób. W latach 2000–2022 populacja województwa zmniejszyła się o 4,3% (w Polsce o 1,3%). Warmińsko-mazurskie znalazło się w grupie dwunastu województw, w których na przestrzeni dwudziestu dwóch lat nastąpił ubytek liczby mieszkańców.

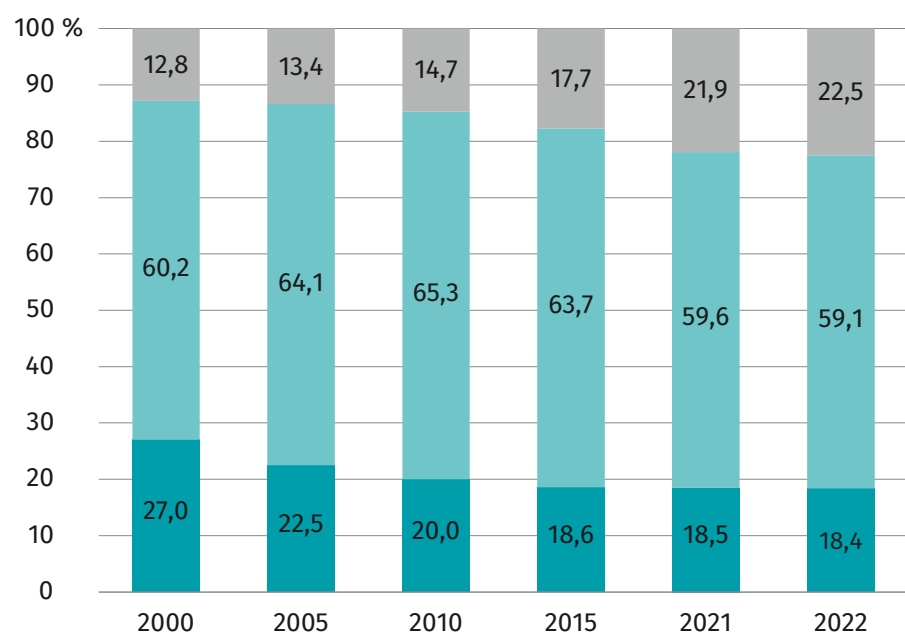
Spadek liczby ludności odnotowano w 96 gminach regionu. Ubytek ludności wyższy lub równy 10% zanotowano w 55 gminach. Wśród nich najwyższym spadkiem liczby mieszkańców (powyżej 20%) wyróżniły się gminy: Reszel, Lelkowo, Banie Mazurskie, miejska Górowo Iławeckie, Srokowo, Kolno i Godkowo.

Na 116 gmin regionu jedynie w 20 nastąpił wzrost liczby ludności. W grupie tej były m.in. gminy położone w pobliżu Olsztyna i innych miast województwa. Wśród 13 jednostek administracyjnych o przyroście ludności większym niż 10% znalazło się sześć gmin powiatu olsztyńskiego – Stawiguda, Dywity, Jonkowo, Gietrzwałd, Purda i Barczewo, dwie gminy powiatu elbląskiego – gmina wiejska Elbląg i Milejewo, miasto Lubawa oraz cztery gminy wiejskie zlokalizowane obok miast o tej samej nazwie – Szczytno, Ełk, Iława i Giżycko.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie warmińsko-mazurskim

Wiek

- poprodukcyjny
- produkcyjny
- przedprodukcyjny

W województwie warmińsko-mazurskim obserwowane są zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku, polegające na systematycznym zmniejszaniu się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

W okresie 2000–2022 liczba dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat zmniejszyła się o 135,1 tys. osób (o 35,0%). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 8,7 p. proc. i był to drugi największy spadek odsetka dzieci i młodzieży w kraju (największy w podkarpackim – 8,8 p. proc.).

W porównaniu z 2000 r. zmniejszeniu o 51,4 tys. osób uległa również liczba mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Jednocześnie zaobserwowano przyrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym – o 125,4 tys. osób. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym był mniejszy niż w kraju, natomiast dynamika przyrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym była większa.

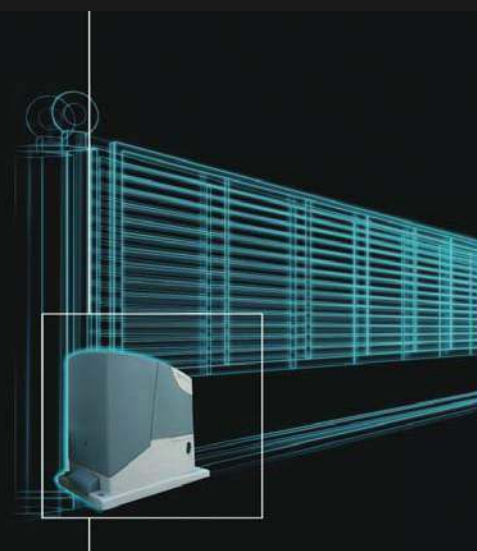
Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

SZEMPLIŃSKI

NASZĄ OFERTĘ DOPASUJEMY DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB KLIENTÓW

Firma „SZEMPLIŃSKI” została założona w 2004 roku. Dzięki wieloletniemu doświadczeniu gwarantujemy Państwu autoryzowany montaż, serwis oraz fachową pomoc i doradztwo techniczne w zakresie bram wjazdowych, bram ogrodzeniowych, bram garażowych, bram dwuskrzydłowych, bram uchylnych, bram segmentowych, bram przemysłowych, napędów do bram, automatyki drzwiowej, ogrodzeń, systemów parkingowych, szlabanów, sterowania radiowego, pilotów, inteligentnego domu, rolet zewnętrznych i rolet wewnętrznych. Korzystając z usług firmy „SZEMPLIŃSKI”, wybierają Państwo wysoką jakość oraz bezpieczeństwo użytkowania.

**Montaż, serwis,
doradztwo techniczne.**

**FHU SZEMPLIŃSKI NOWOCZESNE
BRAMY I OGRODZENIA**

**tel. 608 085 136
www.bramyolsztyn.pl**

NOWE POŁĄCZENIA

Nowe połączenia na trasie Olsztyn–Braniewo i Olsztyn–Chorzele pociągami POLREGIO

Serdecznie zapraszamy do
skorzystania z naszych usług.

Kup bilet na polregio.pl
lub w aplikacji mobilnej

1521230tr-b-k

warszawa • mazowsze

wawa.info

CZYTAJ
**NOWY
PORTAL**

WARSZAWA • RADOM • PŁOCK • OSTROŁĘKA • ŁOMŻA • SIEDLCE